

Sekce licenčních a sankčních řízení

V Praze dne 20. prosince 2021
Č.j. 2021 / 128061 / 570
Ke spis. zn.: Sp/2021/146/573
Počet stran: 54

ROZHODNUTÍ

Česká národní banka (dále jen „správní orgán“ či „ČNB“) jako orgán dohledu nad finančním trhem podle zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů, a orgán dohledu nad činností spořitelních a úvěrních družstev podle zákona č. 87/1995 Sb., o spořitelních a úvěrních družstvech a některých opatřeních s tím souvisejících a o doplnění zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o družstevních záložnách“), dále provedený vyhláškou č. 163/2014 Sb., o výkonu činnosti bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Vyhláška“), ve spojení s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013 ze dne 26. června 2013 o obezřetnostních požadavcích na úvěrové instituce a investiční podniky a o změně nařízení (EU) č. 648/2012 (dále jen „Nařízení (EU) 575/2013“), rozhodla v řízení z moci úřední vedeném podle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „správní řád“), pod spis. zn. Sp/2021/146/573, s Podnikatelskou družstevní záložnou, IČO 630 83 868, se sídlem Celetná 17/595, 110 00 Praha 1, takto:

I.

Podnikatelské družstevní záložně, IČO 630 83 868, se sídlem Celetná 17/595, 110 00 Praha 1, se podle ustanovení § 28 odst. 1 zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 28 odst. 5 písm. a) bod 1 téhož zákona ukládá, aby ve lhůtě 4 měsíců ode dne nabytí právní moci tohoto rozhodnutí zajistila výměnu pana [REDAKOVANÉ], ve funkci člena představenstva Podnikatelské družstevní záložny, IČO 630 83 868, neboť v důsledku kontrolou zjištěných nedostatků v činnosti této záložny nejde o osobu vhodnou pro členství ve volených orgánech ani pro působení ve vedení klíčových funkcí v Podnikatelské družstevní záložně, IČO 630 83 868.

II.

Podnikatelské družstevní záložně, IČO 630 83 868, se sídlem Celetná 17/595, 110 00 Praha 1, se podle ustanovení § 79 odst. 5 správního řádu, ve spojení s § 6 odst. 1 vyhlášky č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělků, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení, ve znění vyhlášky č. 112/2017 Sb., ukládá povinnost nahradit náklady řízení paušální částkou ve výši 1 000 Kč. Náhrada nákladů řízení je splatná do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí na účet České národní banky, č. 115-69193891/0710, konstantní symbol 1148, variabilní symbol je identifikační číslo plátce.

ODŮVODNĚNÍ

Charakteristika účastníka řízení

1. Podnikatelská družstevní záložna, IČO 630 83 868 se sídlem Celetná 17/595, 110 00 Praha 1 je zapsána v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, oddíl Dr, vložka 2577 (dále jen „účastník řízení“).
2. Účastník řízení je oprávněn vykonávat činnosti v rozsahu udělené licence.

Okolnosti zahájení řízení z moci úřední

3. Dne 5.6.2020 byla doručení oznámení o zahájení kontroly č. j. 2020/068460/CNB/580 u účastníka řízení zahájena kontrola (dále jen „Kontrola“), jejímž předmětem bylo:
 - (i) správa a řízení včetně vnitřního kontrolního systému;
 - (ii) řízení úvěrového rizika nebankovních subjektů a rizik spojených s úvěrovými činnostmi účastníka řízení;
 - (iii) prevence legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu a v oblasti mezinárodních sankcí.
4. O zjištěních, k nimž správní orgán dospěl v rámci Kontroly, byl pořízen protokol o kontrole ze dne 22.3.2021, č.j. 2021/028931/CNB/580 (dále jen „Protokol o kontrole“).
5. Námitky proti Protokolu o kontrole nebyly ve stanovené lhůtě účastníkem řízení podány.

Průběh řízení z moci úřední

6. Účastník řízení předložil dne 17. 5. 2021 na výzvu ČNB ze dne 15.4.2021, č. j. 2021/039570/CNB/580, plán nápravných opatření zpracovaný v návaznosti na kontrolní zjištění učiněná v rámci Kontroly a následně dne 29. 7. 2021 přeložil účastník řízení k výzvě správního orgánu ze dne 28.6.2021, č. j. 2021/069869/CNB/580, doplněný plán opatření k nápravě (dále jen „Harmonogram nápravných opatření“).
7. Řízení z moci úřední bylo s účastníkem řízení podle ustanovení § 150 správního řádu zahájeno dne 24.6.2021 vydáním příkazu č.j. 2021/68053/570, ze dne 24.6.2021 (dále jen „Příkaz“), ve kterém bylo uloženo opatření k nápravě podle ustanovení § 28 odst. 1 zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 28 odst. 5 písm. a) bod 1 téhož zákona, spočívající v zajištění výměny pana [REDAKCE], ve funkci člena představenstva účastníka řízení, a to ve lhůtě 4 měsíců ode dne nabytí právní moci dotčeného příkazu, neboť v důsledku kontrolou zjištěných nedostatků v činnosti účastníka řízení nešlo o osobu vhodnou pro členství ve volených orgánech ani pro působení ve vedení klíčových funkcí účastníka řízení.
8. Příkaz byl účastníku řízení doručen dne 25.6.2021.
9. Odpor proti Příkazu byl účastníkem řízení správnímu orgánu doručen dne 2.7.2021, pod č.j. 2021/72180/570, tedy v zákonem stanovené 8 denní lhůtě (dále jen „Odpor“). Příkaz tak byl zrušen a řízení ve věci pokračovalo.

10. Informace č.j. 2021/91464/570 o možnosti seznámit se ve lhůtě 10 dnů se správním orgánem shromážděnými podklady pro vydání rozhodnutí ve věci byla účastníku řízení doručena dne 3.9.2021.
11. Do správního spisu účastník řízení nahlédl dne 17.9.2021, o čemž byl pořízen protokol č.j. 2021/96368/570.
12. Dne 22.10.2021, pod č.j. 2021/109428/570, byla správnímu orgánu doručena žádost účastníka řízení o prodloužení lhůty pro předložení vyjádření k podkladům rozhodnutí.
13. Přípisem ze dne 26.10.2021, č. j. 2021/109892/570, bylo účastníku řízení sděleno, že správní orgán vyčká předložení předmětného vyjádření v souladu s návrhem účastníka řízení, tedy do 3.11.2021.
14. Vyjádření účastníka řízení k podkladům rozhodnutí bylo předloženo dne 3.11.2021, pod č. j. 2021/112696/570, 2021/112697/570, 2021/112698/570 a 2021/112890/570 (dál jen „Vyjádření k podkladům rozhodnutí“).

Vyjádření účastníka řízení

15. *V rámci Odporu účastník řízení uvedl, že má za to, že uložené opatření k zajištění výměny [redacted], ve funkci člena představenstva, není přiměřené a odpovídající rozsahu a obsahu kontrolních zjištění ani zjištěných nedostatků, přinejmenším v tom rozsahu, že se na straně [redacted] nejedná o osobu vhodnou pro vedení klíčových funkcí obecně.*
16. *Účastník řízení je přesvědčen, že na straně [redacted] jde přinejmenším o osobu vhodnou pro vedení klíčových funkcí v oblasti finančního řízení, tak, jak je v rámci nápravných opatření navrhována v rámci nové organizační struktury mimo jiné s ohledem na jeho odborné, organizační, behaviorální i mravnostní předpoklady a zkušenosti, jakož i dosavadní konkrétní zkušenosti z bankovního sektoru.*
17. *Účastník řízení má za to, že generalizovaný závěr o zjištění „natolik závažných nedostatků, že s ohledem na nutnost zajištění bezpečného fungování záložny v budoucnu“ a „důvodných pochybnostech při zachování stávajícího personálního obsazení na obezřetný výkon činnosti v souladu s právními předpisy“ není ve vztahu k osobě [redacted] důvodný a nemá relevantní oporu v konkrétních kontrolních zjištěních.*
18. *Zejména si účastník řízení dovoluje poukázat na skutečnost, že v žádném případě nedošlo v důsledku činnosti členů volených orgánů k jakémukoli poškození záložny, jejích členů, ztrátě na majetku, ohrožení návratnosti vkladů členů nebo ke zhoršení ekonomické situace záložny, natož pak k jakémukoli dopadu na práva jakýchkoliv třetích osob, dopadu na finanční trh, ani snížení důvěry veřejnosti v bankovní sektor.*
19. *Účastník řízení si s ohledem na výše uvedené dovoluje požádat, aby ČNB vzala všechny skutečnosti v úvahu ve vzájemné souvislosti s přihlédnutím k obsahu plánovaných nápravných opatření, a aby případný závěr o nevhodnosti osoby [redacted] pro výkon funkce člena představenstva a resp. pro působení ve vedení klíčových funkcí učinila po vyhodnocení implementace navrhovaných nápravných opatření.*

20. *V rámci Vyjádření k podkladům rozhodnutí potom účastník řízení předložit podklady, na jejichž základě byly dle účastníka řízení dotčené osoby¹ jím vyhodnoceny, jako vhodné pro výkon jejich funkcí vzhledem k současnému organizačnímu uspořádání účastníka řízení.*
21. *Současně s vyhodnocením vhodnosti těchto osob zároveň účastník řízení zaslal doplnění vyhodnocení vhodnosti dalších osob v obou vedoucích orgánech a osob v klíčových funkcích, neboť podle účastníka řízení právě toto komplexní vyhodnocení vhodnosti poskytuje reálný a věrný obraz jejich aktuální individuální i kolektivní vhodnosti².*
22. *Účastník řízení dále předložil původní (platné do 31. 12. 2020) a nové (od 1. 1. 2021, resp. od 1. 7. 2021) složení vedoucích orgánů a obsazení pozic klíčových funkcí, přičemž uvádí, že z jeho rozhodnutí byli z vedoucích orgánů odvoláni [redacted], [redacted] a [redacted]; z klíčové funkce compliance [redacted]; z klíčové funkce interního auditora [redacted] (který by byl na základě vlastního vyhodnocení průběhu kontroly odvolán i bez návaznosti na Příkaz vydaný ČNB ukládající výměnu [redacted]) a v současné době probíhá ukončení pracovního poměru [redacted] na pozici pracovníka řízení rizik. Oba vedoucí orgány a rovněž klíčové funkce byly smysluplně doplněny novými pracovníky (zejména s ohledem na jejich odbornost), a to [redacted], novým členem představenstva, [redacted], [redacted], místopředsedkyní kontrolní komise, [redacted], členkou kontrolní komise a [redacted], odpovědným za výkon funkce compliance.*
23. *Účastník řízení dále předložil Týmový a individuální assessment, který diagnostikuje nejen jednotlivé členy vedoucích orgánů a osob v klíčových funkcích, ale zároveň tyto jednotlivce diagnostikuje v kontextu jejich organizačního zařazení. Účastník řízení testovací baterií 3 testů -WAVE, SWIFT a Ul testoval u jednotlivců nejen dovednosti uvedené v Příloze II EBA/GL/2017/12, ale tyto doporučené dovednosti zasadil do kontextu širších vztahů, zejména účelného využití silných stránek jednotlivce, samozřejmě ruku v ruce s jeho odborností (dále jen „Posudek“).*
24. *Účastník řízení dále rovněž předložil dokument (i) Odpovědnost a působnost řídicího orgánu, kde jsou definovány hlavní role a kompetence jednotlivých členů a působnosti členů představenstva dle nové vnitřní úpravy; (ii) Odpovědnost a působnost kontrolního orgánu, kde jsou definovány role jednotlivých členů a jejich působnosti a kontrolní komise*

¹ [redacted], předseda představenstva
[redacted], místopředseda představenstva
[redacted], předsedkyně kontrolní komise
[redacted], interní auditor

² *Vyjádření k podkladům rozhodnutí o vhodnosti osob se týká těchto osob:*

[redacted], předsedy představenstva
[redacted], místopředsedy představenstva
[redacted], členu představenstva
[redacted], předsedkyně kontrolní komise
[redacted], místopředsedkyně kontrolní komise
[redacted], členky kontrolní komise
[redacted], compliance
[redacted], interního auditora

dle nové vnitřní úpravy.

25. Pro vyhodnocování kolektivní vhodnosti bylo dle účastníka řízení využito matice pro posuzování kolektivní způsobilosti členů vedoucího orgánu podle Přílohy I EBA/GL/2017/12, a to s ohledem na velikost účastníka řízení, počet členů orgánů a počet identifikovaných klíčových funkcí. Výstupy z této matice jsou součástí Záznamu o posouzení vhodnosti člena vedoucího orgánu/osoby v klíčové funkci (dále jen „Záznam o posouzení vhodnosti“).
26. V případě diagnostiky týmu, pracuje Posudek s metodou sociomapování³ kvantitativně a kvality komunikace, u diagnostiky jednotlivých členů týmu využívá metod WAVE Professional Styles, SWIFT Analysis, Leadership Judgement Indicator. Podle předloženého Posudku se tým složený z členů vedoucích orgánů a osob v klíčových funkcích účastníka řízení se z hlediska komunikace jeví jako velmi dobře nastavený, nicméně v rámci představenstva byl identifikován jeden vztah, který by bylo třeba zlepšovat, a to vztah pana [REDACTED] a pana [REDACTED].
27. V rámci individuální diagnostiky byly jako silné stránky u pana [REDACTED] vyhodnoceny: komunikativnost a schopnost přesvědčit; velmi vysoký potenciál pro budování vztahů a sdělování informací; schopnost hledat win-win řešení; schopnost motivovat druhé; schopnost řešit náročné situace; empatie a schopnost naslouchat druhé straně, velmi vysoký potenciál pro poskytování podpory; mimořádná ohleduplnost a důvěřivost vůči lidem; velmi vysoká etičnost chování. Jako rozvojové oblasti jsou potom vzpomenuty: velmi nízká zvědavost; analytické dovednosti - menší zájem o analýzu informací; strukturovanost - podpořit oblast plánování a prioritizace; orientace na detaily - podpořit oblast kontroly kvality; spolupráce - podpořit oblast spolupráce a týmovosti, zapojování ostatních do rozhodování. Nízký potenciál v oblasti verbální analýzy a schématické analýzy a podprůměrný potenciál pro oblast numerické analýzy. Styl vedení silně preferuje direktivní a konzultativní a prakticky nevyužívá konsensuální a delegativní styl.
28. Z účastníkem řízení předloženého Záznamu o posouzení vhodnosti člena vedoucího orgánu potom plyne, že pan [REDACTED], který profesní život aktivně věnuje bankovníctví a od roku 2017 působí jako místopředseda představenstva účastníka řízení, je osobou zkušenou, důvěryhodnou a vzhledem k náplni své práce pro pozici místopředsedy představenstva je účastníkem řízení považován za osobu vhodnou. Dle názoru kontrolní komise účastníka řízení současné složení představenstva představuje vhodně personálně i odborně obsazený kolektivní orgán pokrývající veškeré požadavky na něj kladené právními i vnitřními předpisy.
29. Účastník tak má i ve spojení s přijatými nápravnými opatřeními za to, že již není dán důvod pro vydání nápravného opatření spočívajícího v uložení povinnosti zajistit výměnu [REDACTED] v jeho stávající funkci.

Vyhodnocení správního orgánu

30. Správní orgán se v dále uvedeném odůvodnění soustředil zejména na zhodnocení/vyhodnocení působení pana [REDACTED] v rámci účastníka

³ Nabízí způsob, jak lze o týmech a organizacích uvažovat jako o celku. K ilustraci a jasné vizualizaci vztahů mezi členy týmu metoda používá metaforu krajiny.

řízení v kontextu dopadů skutkových zjištění na fungování, resp. další fungování účastníka řízení. ██████████ působí v rámci představenstva účastníka řízení od 20.10.2017. Je tedy aktuálně jediným členem představenstva účastníka řízení, který v této funkci působil i v kontrolovaném období.

31. Žádné z účastníkem řízení v rámci Odporu a Vyjádření k podkladům rozhodnutí předložených nesouhlasných tvrzení není takového charakteru a kvality, aby mělo dopad na již dříve správním orgánem učiněné závěry a zejména na jejich základě formulovaná ukládaná opatření k nápravě. Účastníkovy tvrzení nejsou opřena o žádné nové skutečnosti.
32. Argumentaci absencí vzniku škodlivých následků je třeba v tomto případě odmítnout, neboť povaha zahájeného řízení je jiná. Nejde o trest za minulé jednání, ale o opatření k nápravě ukládané právě za účelem, aby ke škodám v budoucnosti nedošlo.
33. Účastníkem řízení použitá tvrzení nadto byla dostatečně podrobně odůvodněna/argumentována již v samotném vydaném Příkazu.
34. V kontrolovaných oblastech činnosti účastníka řízení byly totiž zjištěny natolik závažné nedostatky v takovém rozsahu, že správní orgán musel a musí s ohledem na nutnost zajištění bezpečného fungování účastníka řízení do budoucna uložit nápravná opatření v personální oblasti v takovém rozsahu, který zabezpečí naplňování požadavku na obezřetný výkon činnosti v souladu s právními předpisy.
35. Jako znepokojující se v tomto směru jeví zejména Kontrolou zjištěné nevhodně nastavené či dokonce zcela absentující právními předpisy stanovené požadavky na řídicí a kontrolní systém, které jsou dále umocněny nemožnou vysledovatelností a rekonstruovatelností jednotlivých procesů.
36. V rámci Kontroly byly zjištěny nedostatky i ve stěžejní oblasti řízení úvěrového rizika, kde opět chyběla ucelená metodická úprava pravidel a postupů, dostatečné zabezpečení rekonstruovatelnosti činností a systému uchování informací. Naopak byl patrný nesoulad činností a vnitřních předpisů a nezajištění dostatečných předpokladů pro konzistentní výkon činnosti a soustavné řízení rizik.
37. Povinností členů řídicího orgánu je přitom zajistit vytvoření uceleného a přiměřeného řídicího a kontrolního systému a soustavné dodržování jeho funkčnosti a efektivnosti v jeho celku i částech, včetně zavedení a udržování funkčního a efektivního organizačního uspořádání včetně oddělení neslučitelných funkcí a zamezování vzniku možného střetu zájmů.
38. Ačkoli je činnost účastníka řízení velmi omezená, špatný stav jeho řídicího a kontrolního systému v důsledku nízké míry transparentnosti a rekonstruovatelnosti prakticky ani neumožňoval řádné provedení kontroly ze strany orgánu dohledu.
39. Z kontrolních zjištění je jasně patrná neobvykle vysoká četnost selhání při zajištění funkčnosti řídicího a kontrolního systému, resp. při podílení se na jeho vyhodnocování a nastavení způsobená nedostatečným fungováním všech členů představenstva účastníka řízení. Přestože řídicí a kontrolní systém účastníka řízení nesplňoval požadavky na něj kladené právními předpisy s ohledem na model jeho podnikání, s ním spojená rizika a

rozsah činností, které účastník řízení vykonával, členové představenstva účastníka řízení sami tuto nedostatečnost ve vazbě na zvolenou strategii neidentifikovali. Závěr o nedostatečném fungování skutečně všech předchozích členů představenstva účastníka řízení plyne ze zjištění, že žádný ze členů tohoto orgánu nevyvinul takové úsilí, pro které by jej bylo možné považovat za osobu, která nenese podíl na předchozím neuspokojivém stavu řídicího a kontrolního systému účastníka řízení a kterou by správní orgán vyhodnotil jako osobu vhodnou pro další působení ve vedení klíčových funkcí v rámci účastníka řízení.

40. V zájmu zlepšení kvality dalšího výkonu činnosti účastníka řízení, zahrnujícího eliminaci podstupovaných i hrozících rizik plynoucích ze zjištěného stavu v rámci Kontroly a za účelem zajištění trvalého a bezpečného fungování účastníka řízení, je tak na místě uložení opatření k nápravě v podobě provedení personálních změn, konkrétně v podobě **výměny na pozici člena představenstva** odpovědného za řádný výkon funkce, tedy pana [REDAKCE], který byl právě v kontrolovaném období ve funkci člena představenstva, resp. v této funkci působil nepřetržitě již od roku 2017 a za zjištěné nedostatky nese osobní odpovědnost. Dosavadní selhání ve funkci člena představenstva v podmínkách účastníka řízení svědčí o nedostatečné vhodnosti pro další působení v tomto orgánu či na pozici osoby ve vedení jiných klíčových funkcí.
41. Správní orgán před přijetím svého závěru zohlednil i účastníkem řízení předložený Posudek a Záznam o posouzení vhodnosti osoby pana [REDAKCE], resp. další účastníkem řízení v rámci Vyjádření k podkladům rozhodnutí předložené materiály, které vyznívají ve prospěch závěru o vhodnosti pana [REDAKCE] na pozici místopředsedy představenstva účastníka řízení. Akcentované pozitivní charakteristiky osoby [REDAKCE] však nejsou zárukou, že tento bude právě tou osobou, která bude do budoucna zajišťovat soulad řídicího a kontrolního systému s právními předpisy.
42. Proto při svém rozhodování o uložení opatření k nápravě v personální oblasti správní orgán dospěl k závěru, že vzhledem k okolnosti dlouhodobého trvání nevyhovujícího stavu řídicího a kontrolního systému, kdy pan [REDAKCE] byl členem týmu osob na klíčových pozicích, které tento stav umožnily, nevidí správní orgán jinou možnost než jeho nahrazení v představenstvu jiným vhodným kandidátem.
43. S ohledem na míru naléhavosti přijetí potřebných kroků směřujících k zajištění nápravy a na čas, který si tyto kroky nutně vyžadují, byla pro splnění nápravného opatření stanovena lhůta uvedená ve výroku rozhodnutí. Rozhodnutím stanovená lhůta pro zjednání nápravy v délce 4 měsíce odpovídá záměru, aby k zajištění nápravy došlo, v co nejkratším možném termínu s ohledem na určující vliv představenstva na výkon činnosti účastníka řízení, avšak při zachování možnosti zvolit novou osobu vhodnou pro výkon činnosti v rámci představenstva účastníka řízení.
44. Zjištění, která vedla správní orgán k rozhodnutí o nutnosti uložit personální změnu v osobě člena představenstva, jsou obsažena v Protokolu o kontrole v kapitole 1, která podrobně popisuje selhání orgánů a osob v klíčových funkcích a nedostatečné řízení rizika střetu zájmů a dále kapitolu 2 popisující nedostatky v oblasti řízení úvěrového rizika. Konkrétně se jedná o kapitoly 1.1. až 1.4., 1.6. až 1.10., 2.1. až 2.9. Protokolu o kontrole, které zde správní orgán pro účely tohoto řízení rekapituluje:

I. Správa a řízení, vnitřní kontrolní systém

Oddělení neslučitelných činností v rámci představenstva

45. *V podrobnostech odkazuje správní orgán na zjištění v rámci Kontroly (konkrétně na kapitolu 1.1. Protokolu o kontrole):*
46. Organizační řád účastníka řízení mj. předpokládal oddělení odpovědnosti za řízení obchodních činností od odpovědnosti za řízení rizika úvěrového, tržního, operačního a rizika koncentrace až do úrovně vrcholného vedení. Z vnitřních předpisů a účastníkem řízení doložené další dokumentace - dokumentu „Organizační struktura.xlsx“ však vyplývalo, že do působnosti představenstva jako kolektivního orgánu spadaly obchodní činnosti, řízení rizik, finance, administrace, provoz a IT, tj. veškeré činnosti účastníka řízení vyjma činností spadajících do působnosti dalších orgánů účastníka řízení, přičemž nedošlo k pověření jednotlivých členů činnostmi, které měly být vzájemně odděleny.
47. V praxi dva členové představenstva odpovídali za obchodní činnosti a finanční analýzy klientů a třetí člen představenstva za obchodní činnost a za účetnictví.⁴ Ačkoli počet členů představenstva umožňoval rozdělení činností/procesů účastníka řízení do působnosti jednotlivých členů tohoto orgánu, nebyl určen člen představenstva, jenž by byl odpovědný za řízení rizik, a nikoli současně za obchodní činnosti.
48. Vymezení kompetence úvěrové komise (viz § 6 zákona o družstevních záložnách) nevyčerpává agendu řízení rizik, a tedy že v podmínkách družstevních záložnách, kdy dochází k vynětí určitých kompetencí statutárního orgánu ve prospěch úvěrové komise přímo ze zákona, nelze na naplnění požadavku rozdělení kompetencí mezi členy představenstva tak, aby výkon určitých činností nezajišťovala jediná osoba, rezignovat.
49. **Účastník řízení v rozporu s ustanovením § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 22 odst. 1 a 2 Vyhlášky nezajistil oddělení neslučitelných činností až do úrovně řídicího orgánu.**

Vymezení odpovědnosti pracovníků

50. *V podrobnostech odkazuje správní orgán na zjištění v rámci Kontroly (konkrétně na kapitolu 1.2. Protokolu o kontrole):*
51. Organizační řád účastníka řízení (bod 23.1) odkazoval na „popisy práce konkrétních osob“ v příloze dokumentu, které však nebyly vyhotoveny⁵. Pracovní smlouvy pracovníků účastníka řízení obsahovaly jen obecný popis kompetencí příslušného pracovníka. V praxi měli být pracovníci o svých kompetencích a úkolech, o svých nadřazených a podřízených informováni představenstvem při uzavření pracovněprávního

⁴ Předseda představenstva i místopředseda představenstva se kromě „vyhodnocení finančních analýz“ měli zabývat „obchodní činností“ - viz dokument „Organizační struktura“, list „Činnosti“, zbývající člen představenstva zajišťoval rovněž „obchodní činnosti“ - viz tentýž dokument, list „Střet zájmů“. Proces/systém řízení rizik spadal do kompetence všech členů představenstva – viz Strategie řízení rizik.

⁵ Účastník řízení v reakci na dotaz avizoval předpokládanou nápravu a zajištění písemné úpravy.

vztahu a prostřednictvím vstupních školení.⁶ Vnitřní předpisy svěřovaly řadu činností⁷ tzv. pověřenému pracovníku (dále jen též „POP“). Organizační zařazení pověřeného pracovníka však nebylo ve vnitřních předpisech specifikováno. V praxi pak byla za POP ve většině případů označena pracovnice s primárními odpovědnostmi v oblasti podpory obchodních činností a řízení vztahů se členy⁸ a v několika případech roli POP současně s ní vykonával i předseda KK⁹. Řada činností patřících dle metodiky do odpovědnosti POP pak byla vykonávána i osobami, jimž nebyla role POP či odpovědnost za jejich výkon ve vnitřních předpisech přiřazena.

52. **Účastník řízení vnitřními předpisy nestanovil jednoznačně odpovědnosti, resp. kompetence pracovníků, a porušil tak povinnost plynoucí z ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 10 odst. 1 a § 20 odst. 1 a 2 Vyhlášky. Současně v důsledku toho nezajistil předpoklady pro oddělení neslučitelných činností ve smyslu § 22 odst. 1 Vyhlášky.**

Úvěrová komise

53. *V podrobnostech odkazuje správní orgán na zjištění v rámci Kontroly (konkrétně na kapitolu 1.3. Protokolu o kontrole):*
54. Dle stanov účastníka řízení a rovněž i dle čl. 21.6. Organizačního řádu, v souladu s ustanovením § 6 odst. 1 až 3 zákona o družstevních záložnách mělo patřit rozhodování o zajištění poskytovaných úvěrů a o poskytování úvěrů i záruk členům do působnosti úvěrové komise. Dle čl. 16.9. Stanov nebylo představenstvo povinno úvěr nebo záruku, o nichž kladně rozhodla úvěrová komise, poskytnout. I z čl. 1.6. a 1.7. vnitřního předpisu Proces schvalování úvěrů vyplývalo, že představenstvo mělo vydávat konečné rozhodnutí o uzavření konkrétní úvěrové smlouvy a poskytnutí úvěru či záruky. Dle vnitřního předpisu mohlo představenstvo rozhodnout o neposkytnutí úvěru i v případech, kdy úvěrová komise souhlasné stanovisko udělila a naopak.
55. **Nastavení procesu, jež umožňovalo představenstvu účastníka řízení rozhodnout o poskytnutí úvěru či záruky členům účastníka řízení i v případech, kdy úvěrová komise souhlasné stanovisko k jejich poskytnutí nevydala, bylo v rozporu se Stanovami účastníka řízení a s ustanovením § 6 odst. 1 až 3 zákona o družstevních záložnách, dle kterého rozhodování o poskytnutí úvěrů a záruk členům spadá výlučně do kompetence úvěrové komise. Účastník řízení dále nezajistil vzájemný soulad vnitřních předpisů a soulad vnitřních předpisů účastníka řízení s právními předpisy, tj. došlo k porušení povinnosti plynoucí z ustanovení § 7a odst. 1 písm. a)**

⁶ Viz email ze dne 3. 11. 2020 „RE: ČNB - PDZ kontrola: doplnění k procesu 5“, dokument „ŘKSVPodměnování-odpovědi-FINAL.pdf“.

⁷ Dle vnitřních předpisů měl POP odpovědnosti napříč celým úvěrovým procesem bez ohledu na to, zda se jedná o spíše obchodní činnosti či o činnosti v oblasti řízení rizik. Zejména byl odpovědný v oblasti vedení úvěrového spisu, evidence údajů o klientech/úvěrových případech, kompletace podkladů od klienta, analýzy informací od klienta ve fázi přípravy úvěrového případu, vyhodnocení předpokladu platební schopnosti klienta a dostatečnosti poskytovaného zajištění, za lustrace ve veřejných seznamech, koordinaci přípravy smluvní dokumentace, kontrolu plnění podmínek pro čerpání, kontrolu právního a fyzického stavu zajištění, za provedení pravidelného prověření stavu a hodnoty zajištění, identifikaci výrazného poklesu hodnoty zastavené nemovitosti a monitoring.

⁸ Viz „Organizační struktura.xlsx“.

⁹ Jenž byl též odpovědný za výkon funkce compliance.

zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 16 písm. b) Vyhlášky.

Funkce řízení rizik

56. *V podrobnostech odkazuje správní orgán na zjištění v rámci Kontroly (konkrétně na kapitolu 1.4. Protokolu o kontrole):*
57. Žádný dokument účastníka řízení nespécifikoval osobu odpovědnou za funkci řízení rizik, resp. osobu ve vedení této funkce. Vyjádření kontrolního orgánu k pověření osoby zajišťováním výkonu funkce řízení rizik, ve smyslu ustanovení § 14 odst. 2 Vyhlášky, nebylo účastníkem řízení doloženo. Dle vyjádření účastníka řízení byl osobou vykonávající funkci řízení rizik - risk manažer účastníka řízení (dále i „RM“).¹⁰ **Statut a předmět funkce řízení rizik nebyly v rozporu s ustanovením § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 18 odst. 3 písm. b) Vyhlášky písemně upraveny, resp. náležitě schváleny.**
58. RM k jednotlivým případům zpracovával obecné stanovisko/vyjádření k poskytnutí úvěru (písemná vyjádření k poskytnutí bankovních záruk nezpracovával). Konkrétní zaměření ani rozsah posouzení případu/klienta ze strany RM nicméně nebyly ze stanoviska jednoznačně zřejmé. Vyjádření byla ze strany RM vytvářena i v případech úvěrovaných klientů, k nimž měl RM personální vazby či vazby z titulu poskytnutého zajištění osobou blízkou RM, tj. v situacích, s nimiž je spojeno zvýšené riziko střetu zájmů a jeho důsledků.¹¹ Jednalo se o případy klientů: [redacted]¹², [redacted]¹³ a [redacted]¹⁴ V rámci kontroly byly zjištěny vazby RM i na další, v době kontroly na místě neúvěrované, klienty účastníka řízení, kterými byly společnosti: [redacted]¹⁵, [redacted]¹⁶, [redacted]¹⁷, [redacted]¹⁸, [redacted]¹⁹ a [redacted]^{20, 21}

¹⁰ Pan [redacted].

¹¹ Účastník řízení v reakci na dotaz uvedl: „PDZ při hodnocení rizik v případě klienta [redacted] jiný přístup neuplatnila. Postupovala stejně, jako u jakéhokoli jiného klienta, vedle posouzení rizik ze strany RM zvažují předmětná rizika v rámci své činnosti i ostatní útvary (UK, Compl / KK, Předst)“ – viz email ze dne 25. 9. 2020 „RE: ČNB - PDZ kontrola: doplnění ke klientům 2. část“, dokument „[redacted] s komentáři-FINAL.pdf“.

¹² Jednak z titulu prokuristy společnosti od 30. 7. 2007 a dále s ohledem na skutečnost, že pro zajištění úvěru klienta poskytla pí [redacted] zajištění (zástava movitostí).

¹³ Úvěr klienta byl mj. zajištěn finančním kolaterálem a zástavou nemovitosti poskytnutými manželkou RM, pí [redacted] a navíc společnost [redacted] měla významné obchodní vazby na společnost [redacted], kde byl p. [redacted] od 20. 1. 2017 statutárním ředitelem. Dále byl p. [redacted] osobou pověřenou k nakládání s prostředky na účtu klienta, společnosti [redacted]

¹⁴ Úvěr byl poskytnut na přeřinancování závazku klienta u společnosti [redacted], v níž byl p. [redacted] statutárním ředitelem. A dále pro zajištění úvěru klienta byla s p. [redacted] coby zástavcem sjednána zástava nemovitosti.

¹⁵ Z titulu statutárního ředitele společnosti od 27. 1. 2017.

¹⁶ Z titulu prokuristy společnosti od 7. 6. 2010.

¹⁷ Z titulu jednatele společnosti od 7. 9. 2018.

¹⁸ Z titulu jednatele společnosti od 19. 9. 2018.

¹⁹ Z titulu prokuristy společnosti od 19. 11. 2018.

²⁰ Z titulu prokuristy společnosti od 9. 1. 2019.

²¹ K vazbě přes funkci prokuristy se v emailu ze dne 25. 9. 2020 „RE: ČNB - PDZ kontrola: doplnění ke klientům 2. část“, dokument „[redacted] s komentáři-FINAL.pdf“ PDZ vyjádřila: „Funkce prokuristy je generální plnou mocí, tedy výkonem zastupitelského oprávnění na základě pokynů

59. **Nedostatečná rekonstruovatelnost posouzení úvěrových případů (jeho rozsahu) osobou odpovědnou za proces řízení rizik byla v rozporu s ustanovením § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 11 odst. 2 Vyhlášky.**
60. **Účastník řízení dále nepostupoval tak, aby bylo dostatečně zamezeno vzniku možného střetu zájmů, neboť umožnil, aby RM dával doporučení k poskytnutí úvěrů bez ohledu na náležité vyhodnocení a řízení rizika jeho zájmu a zájmu účastníka řízení, a postupoval tak v rozporu s ustanovením § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 21 odst. 1 Vyhlášky.**
61. **Byť se rizika předmětných úvěrových obchodů materiálně nelišila od rizik ostatních obchodů a přestože o jejich poskytnutí rozhodovala úvěrová komise (tj. bez jejího souhlasu nemohlo dojít k uzavření úvěrové smlouvy), zůstává faktem, že v daných případech uplatněné postupy nepodporovaly funkčnost a efektivnost rozhodování o uzavírání smluv o úvěrech a dalších doprovodných smluv, v důsledku čehož mohlo dojít ke zvýšení rizika umožnění zneužití zdrojů nebo zakrývání nedostatků nebo jiného nepatřičného jednání včetně obcházení účelu právních předpisů. Účastník řízení tedy porušil povinnosti plynoucí z ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 17 odst. 6 písm. b) bodu 3. Vyhlášky.**
62. **Obdobně v případě řízení rizika střetu zájmů při zajišťování řízení rizika zneužití účastníka řízení pro legalizaci výnosů z trestné činnosti či financování terorismu byl identifikován nedostatek personálních předpokladů pro řádné řízení tohoto rizika. Ze seznamu 40 transakcí/interních hlášení podezřelého obchodu (dokument *Přehled sledovaných transakcí 19-20 dle HZ AML.xlsx*)²² vyplynulo, že všechny transakce prověřil RM a AML officer [REDACTED], přestože v případě některých klientů se mohlo jednat o střet zájmů. Např. u účtu/ů společnosti [REDACTED] (č. člena 51) a [REDACTED] (č. člena 73) byl [REDACTED] veden jako disponent, u společnosti [REDACTED] (č. člena 130) jako prokurista²³ a u klienta [REDACTED] (č. člena 77) byl osobou blízkou. U společnosti [REDACTED] (č. člena 274) byla skutečným majitelem osoba jemu blízká ([REDACTED]).**
63. **Ve výše uvedených případech tak byla zapojena do rozhodovacích procesů týkajících se řízení rizika zneužití účastníka řízení pro legalizaci výnosů z trestné činnosti či financování terorismu osoba, u níž bylo třeba s ohledem na uvedené vazby předpokládat, že její zájmy nemusejí být v souladu se zájmy účastníka řízení a že tato osoba před zájmy účastníka řízení své zájmy upřednostní. Tato skutečnost dokumentuje absenci náležitého**

a rozhodnutí toho, kdo prokuru udělil, na rozdíl od statutárního orgánu nejde o obchodní řízení klienta (to vykonává statutár). Vazba funkcí prokury nečiní ze zastupované společnosti ani mezi nimi navzájem spojené osoby nebo osoby blízké. A contrario, informace, jimiž RM jako prokurista o jím zastupované společnosti disponuje, jsou pro PDZ přínosné právě pro znalost jeho obchodních vztahů, obchodní činnosti, ekonomické situaci, aktuální korporátní, personální i finanční situaci. Prohlášení o nezávislosti [REDACTED] dosud nemáme, napravíme a formálně budeme zachycovat a sledovat případy, aby nerozhodoval o záležitostech klientů, v nichž má účast nebo rozhodující funkci. RM / [REDACTED] nemá rozhodovací pravomoc o poskytnutí žádného produktu komukoli.“.

²² E-mail „RE: CNB - kontrola - dotazy z 21.1. – odpovědi ze dne 28.1.2021“, č.j. 2021/013908/CNB/580.

²³ Viz přehled klientů účastníka řízení, e-mailem „RE: Prodloužení termínu pro dodání dokumentů a podkladů ke kontrole ČNB - oblast AML/CFT“ dne 4. 1. 2021, č. j. 2021/000966/CNB/580.

řízení rizika střetu zájmů ze strany účastníka řízení.

64. **Řídicí a kontrolní systém účastníka řízení v rozporu s ustanovením § 7a odst. 1 písm. a) bodu 2 zákona o družstevních záložnách a ustanovením § 16 písm. d) Vyhlášky neobsahoval postupy pro zamezení vzniku možného střetu zájmů a byl nastaven tak, že zvyšoval riziko střetu zájmů a jeho důsledků pro účastníka řízení**

Vnitřní předpisy

65. *V podrobnostech odkazuje správní orgán na zjištění v rámci Kontroly (konkrétně na kapitulu 1.6. Protokolu o kontrole):*
66. Systém vnitřních předpisů, proces jejich tvorby a aktualizace měl účastník řízení upraven ve vnitřním předpisu Compliance.²⁴ Z přílohy č. 1 tohoto předpisu vyplývalo, že se systém vnitřních předpisů účastníka řízení skládal ze stanov, vnitřních předpisů, jednacích řádů a vnitřních účetních předpisů.
67. **Dle vnitřního předpisu Compliance nabývaly vnitřní předpisy platnosti schválením příslušným orgánem účastníka řízení, jímž mělo být představenstvo, „pokud nevyplývalo ze zákona, stanov nebo vnitřního předpisu jinak“. Ucelenou písemnou úpravu, z níž by byly jednoznačně zřejmé kompetence pro schvalování jednotlivých druhů vnitřních předpisů²⁵, tak metodika neobsahovala.**
68. Z přehledu vydávaných vnitřních předpisů (dokument „PDZ - výpis přehledu předpisů - 200904.xlsx“) vyplývalo, že účastník řízení kromě obecně označených vnitřních předpisů vydával i další kategorie vnitřních předpisů, a to směrnice a pokyny. Ačkoli z metodiky nevyplýval odlišný přístup účastníka řízení při vydávání či připomínkování jednotlivých pod/druhů vnitřních předpisů, v praxi, dle vyjádření účastníka řízení²⁶, pokyny a směrnice nepodléhaly povinnému připomínkovému řízení jako ostatní druhy vnitřních předpisů a nespádaly výhradně do schvalovací kompetence představenstva. Účastníkem řízení byla dále vydávána písemná úprava procesů/pravidel i prostřednictvím tzv. „doporučení“, jejichž závaznost, působnost ani účinnost, stejně jako jejich příp. zařazení do hierarchie vnitřních předpisů ani z vnitřního předpisu Compliance a ani ze samotných doporučení nevyplývaly.²⁷ Dle vyjádření účastníka řízení byla „doporučení“ závazná jejich schválením ze strany představenstva, resp. podpisem dvou členů představenstva.²⁸
69. **Pravidla pro určení osob odpovědných za tvorbu vnitřních předpisů²⁹ a identifikaci povinně připomínkujících míst vnitřní předpisy rovněž**

²⁴ Pro účely kontroly byl předložen vnitřní předpis účinný od 1. 7. 2018, pod názvem souboru „2018_06_30 VP VRK Compliance.doc“.

²⁵ Např. doporučení ze strany úvěrové komise, jež byly u účastníka řízení vydávány.

²⁶ Viz email ze dne 3. 11. 2020 „RE: ČNB - PDZ kontrola: doplnění k procesu 5“, dokument „ŘKSVPodměnování-odpovědi-FINAL.pdf“.

²⁷ Jedním z nich bylo i Doporučení úvěrové komise k poskytování BZ z 10/2017.

²⁸ Viz email ze dne 3. 11. 2020 „RE: ČNB - PDZ kontrola: doplnění k procesu 5“, dokument „ŘKSVPodměnování-odpovědi-FINAL.pdf“ a email z 28. 7. 2020 „Re: CNB - PDZ kontrola“, dokument „Podklady k bonitě a komentáře.docx“.

²⁹ Vyjma vnitřních účetních předpisů.

neobsahovaly.³⁰

70. Z vnitřního předpisu Compliance vyplývalo, že měl být vnitřní předpis, resp. jeho novelizace předložena Compliance officerovi k posouzení souladu s platnými právními a vnitřními předpisy.³¹ Jiný útvar coby připomínající vnitřních předpisů ve vnitřním předpisu Compliance specificky určen nebyl. **Zejména nebyl za povinné připomínající místo, a to hlavně ve vztahu k relevantním vnitřním předpisům nastavujícím proces řízení rizik, jednoznačně označen útvar řízení rizik či risk manažer.**³²
71. **Přestože vnitřní předpis Compliance stanovil obecný požadavek na pravidelné sledování aktualizace předpisů, periodicitu pravidelných kontrol aktuálnosti vnitřních předpisů již blíže nespecifikoval.**
72. **Nedostatečná písemná úprava procesu tvorby a aktualizace vnitřních předpisů byla v rozporu s ustanovením § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 10 odst. 1, 2 a 5 Vyhlášky.**
73. Povinností účastníka řízení bylo promítnout požadavky stanovené na řídicí a kontrolní systém a jeho součásti a postupy k jejich splnění při výkonu dalších činností do vnitřních předpisů. Účastník řízení při této činnosti postupoval tak, že jeho vnitřní předpisy obsahovaly obraty „není-li vnitřním předpisem stanoveno jinak“³³ či „pokud nevyplývá ze zákona, stanov či vnitřního předpisu jinak“^{34, 35}. Jakkoli nelze zpochybňovat skutečnost, že jak vnitřní předpisy vyšší síly (stanovy vůči dalším vnitřním předpisům), tak právní předpis je třeba v případě rozporu aplikovat přednostně, je faktem, že k těmto situacím vyžadujícím použití interpretačních pravidel přednosti nemá v podmínkách úvěrové instituce docházet. Vnitřní předpisy úvěrových institucí mají být současně jednoznačné a vzájemně v souladu, mají být ale i náležitě podrobné a ve výsledku uživatelsky plnohodnotné. Má být tedy s maximální možnou měrou zajištěno, aby praktický postup podle vnitřního předpisu nebyl v rozporu s postupy předpokládanými jinými vnitřními předpisy či dokonce s právními předpisy. Pokud je některý vnitřní předpis vůči jinému speciální, je třeba tento vztah výslovně upravit (úpravou hierarchie vnitřních předpisů, úpravou subsidiarity či cestou delegace mezi jednotlivými předpisy).
74. **Účastník řízení nezajistil dostatečné předpoklady pro řádný výkon činností na základě dodržování vnitřních předpisů. Nejednoznačná úprava pravidel vnitřními předpisy byla v rozporu s ustanovením § 7a odst. 1 písm. a) zákona**

³⁰ Dle vyjádření účastníka řízení novela vnitřního předpisu již obecný požadavek zajistit podmínky od osob odpovědných za výkon činnosti, jež je příslušným předpisem a jeho novelou dotčeny, obsahovala. Aktualizované znění vnitřního předpisu však nebylo v rámci kontroly doloženo.

³¹ U řady vnitřních předpisů byli p. ████████ či „compliance“ označeni za osobu/útvar odpovědný za samotné vytvoření a aktualizaci vnitřního předpisu. Např. se jednalo o Organizační řád, Systém vnitřních zásad, postupů a kontrolních opatření – úplné znění, Procesy schvalování úvěrů poskytovaných družstevní záložnou, Řízení rizika likvidity, VP Compliance, Metodiku řízení úvěrového rizika, Základní zásady odměňování, Přijetí nového člena a ukončení členství, VP ŘKS a statut IA, VP IA výkon.

³² Dle vyjádření účastníka řízení se však risk manažer v praxi připomínkového řízení účastnil.

³³ Např. vnitřní předpis Proces schvalování úvěrů (odst. 21.1).

³⁴ Např. vnitřní předpis Compliance.

³⁵ Z vnitřního předpisu Compliance a ani z jiných záložnou vydaných vnitřních předpisů/dokumentů nevyplývala odlišná hierarchická úroveň jednotlivých záložnou vydávaných vnitřních předpisů.

o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 20 odst. 1 Vyhlášky a nezajišťovala dostatečné předpoklady pro zabezpečení compliance, resp. souladu vnitřních předpisů s právními předpisy a činnostmi ve smyslu ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 10 odst. 3 písm. a) bod 1 a odst. 5 Vyhlášky.

75. Nedostatečné či nejednoznačné metodické úpravy procesů ve vnitřních předpisech, dílčí případy nesouladu písemné úpravy ve vnitřních předpisech navzájem a případy nesouladu mezi vykonávanými činnostmi a nastavením procesů ve vnitřních předpisech jsou dále popsány v jednotlivých částech Protokolu o kontrole.

Rekonstruovatelnost úvěrového procesu

76. *V podrobnostech odkazuje správní orgán na zjištění v rámci Kontroly (konkrétně na kapitolu 1.7. Protokolu o kontrole):*
77. V rámci kontroly oblasti řízení úvěrového rizika bylo zjištěno, že řada činností nebyla u účastníka řízení formalizována či doložena tak, aby bylo jejich provedení rekonstruovatelné, což následně omezovalo mj. možnost jejich kontroly ze strany dalších nezávislých osob.
78. **Nedostatečná rekonstruovatelnost činností byla v rozporu s ustanovením § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 11 odst. 2 Vyhlášky požadujícím zabezpečení systému pro uchovávání informací a rekonstruovatelnost činností a omezovala provádění kontrolní činnosti v úvěrové oblasti.**

Zajištění vhodnosti osob

79. *V podrobnostech odkazuje správní orgán na zjištění v rámci Kontroly (konkrétně na kapitolu 1.8. Protokolu o kontrole):*

Proces zajišťování vhodnosti osob

80. Systém zajišťování vhodnosti (odborné způsobilosti, tedy znalostí a zkušeností, a důvěryhodnosti)³⁶ postrádal metodickou úpravu vnitřními předpisy.³⁷ V tomto ohledu došlo k novelizaci zákona o družstevních záložnách, jejíž podstatou je, že ode dne 1. 10. 2020 odpadl režim správních řízení vedených ČNB v otázkách vhodnosti osob.

³⁶ Viz též obecné pokyny k posuzování vhodnosti členů vedoucího orgánu a osob v klíčových funkcích (EBA/GL/2017/12), jež předpokládají mj. například i dostatečnou časovou kapacitu věnovanou výkonu funkce.

³⁷ V tomto ohledu účastník řízení sdělil, že „Podrobný předpis detailně upravující posuzování vhodnosti osob se stanovením konkrétních požadavků na jednotlivé funkce (tedy provedení kogentních norem upravujících obecnou povinnost záložny zajistit výkon funkcí i ostatních pracovních pozic osobami s dostatečnou kvalifikací, zkušeností, důvěryhodnými a bezúhonnými, které dodržujeme) dosud z důvodu vytíženosti, jak probíhající kontrolou, jejíž výsledky, jak jsme uvedli bychom rádi efektivně a správně zohlednili napříč celou strukturou řízení, komunikace a kontroly v naší záložně, tak z důvodů omezení a výpadků personálu v souvislosti s onemocněním nebo podezřeními na COVID, dosud nebyl přijat (předpokládá mimo jiné též společné poradní jednání orgánů záložny a personalisty).“ E-mail doručovaný dne 14. 1. 2021 v 12:21 hod., předmět: „RE: CNB - PDZ kontrola – žádost“, od: [REDACTED].

Účastník řízení tuto změnu právní úpravy do vnitřních předpisů včas nepromítl.

81. **V kontextu systému zajišťování vhodnosti osob účastníků řízení nesplnil povinnost dle ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 10 odst. 1 Vyhlášky, tj. nepromítl adekvátně do podmínek jeho činnosti formou vnitřních předpisů příslušný požadavek právních předpisů.**
82. Fakticky se pak tento nedostatek z procesního hlediska projevil v průběhu Kontroly při rozhodování o obsazení orgánů účastníka řízení ve formě per rollam v závěru roku 2020. Přestože návrh příslušných usnesení vznikl již 30. 11. 2020, informace o tomto návrhu personálních změn byla ČNB sdělena účastníkem řízení až dne 30. 12. 2020. Přitom usnesení již bylo přijato a k nabytí účinků (tj. ke změně členství v orgánech účastníka řízení) mělo dojít od 1. 1. 2021. Takovouto prodlevu s oznámením návrhu personálních změn nelze než považovat za zbytečný odklad.
83. **Účastník řízení nesplnil povinnost podle § 7 odst. 7 zákona o družstevních záložnách. Plná rekonstruovatelnost procesu vyhodnocování vhodnosti nebyla zajištěna, a nebylo tak možné přezkoumat, jakým způsobem (nikoliv pouze s jakým výsledkem, neboť ten je patrný z návrhu přijetí usnesení per rollam) bylo zjišťováno, posuzováno a hodnoceno, zda je nové obsazení orgánů vyhovující z hlediska požadavku právních předpisů, a to jak v rovině členství jednotlivých osob, tak celkové vhodnosti obsazení kolektivních orgánů z hlediska plnění jejich úloh.³⁸ V tomto ohledu došlo k porušení povinnosti plynoucí z ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 11 odst. 2 Vyhlášky.**

Kontrolní funkce

84. *V podrobnostech odkazuje správní orgán na zjištění v rámci Kontroly (konkrétně na kapitolu 1.9. Protokolu o kontrole):*

Kontrolní komise

85. Dle Organizačního řádu spadaly výkon compliance, interní právní služby i výkon interního auditu do působnosti kontrolní komise. Účastník řízení ve VP ŘKS a statut IA (čl. 4.1) stanovil, že osoba interního auditora (OIA) nesmí být členem představenstva ani členem jeho kontrolní komise ani jiných orgánů, u nichž by mohlo dojít ke střetu zájmů. Dle Organizačního řádu však mohl být člen kontrolní komise pověřen výkonem interního auditu nebo jeho částí. Různá metodická úprava vedla k porušení povinnosti dle § 21 odst. 6 Vyhlášky (neslučitelnost výkonu vnitřního auditu s členstvím v orgánu).
86. Navíc vlastní vymezení kompetence kontrolní komise usnesením představenstva odporuje právním předpisům. Představenstvo totiž není nadáno pravomocí určovat, že kontrolní komise či některý z jejích členů bude zajišťovat výkon takovýchto činností (ať už má jít o vnitřní audit nebo o funkci compliance). Takováto ingerence do agendy kontrolního orgánu je nepřijatelná.

³⁸ „Zápis o tomto projednání jsem bohužel dosud z administrativních důvodů nestihl ČNB zaslat, stejně tak jako je dosud v procesu příprava všech podkladů pro podání návrhu na zápis osob do obchodního rejstříku (včetně mj. na chybějícím ověřeném podpisu na čestném prohlášení osob dosud v karanténě)“.

87. Interním auditorem byla osoba, jež nebyla členem statutárního či kontrolního orgánu účastníka řízení, a předseda KK byl pověřen dílčím výkonem IA, konkrétně auditní činností v oblasti IT.
88. Ve vnitřním předpise Compliance dále účastník řízení stanovil, že by kontrolní komise měla pravidelně nejméně jednou ročně vyhodnocovat činnost compliance. A současně, že s ohledem na rozsah činnosti, vnitřních předpisů a organizační strukturu účastníka řízení by měl zajišťovat výkon činnosti Compliance officera pověřený člen kontrolní komise. Účastník řízení tak prostřednictvím vnitřních předpisů stanovil KK dohlížecí roli nad činností výkonné kontrolní funkce compliance a současně jednomu z členů KK stanovil odpovědnost za výkonnou (kontrolní) činnost v rámci výkonu compliance.
89. Rovněž v tomto případě představuje takovéto usnesení představenstva překročení jeho kompetencí. V praxi pak bylo toto usnesení dodržováno, nebylo nicméně doprovázeno opatřeními ve vztahu k rizikům, která ze souběhu funkce člena KK a osoby ve vedení funkce compliance vyplývala. **Nebyly tak zajištěny dostatečné předpoklady pro omezení rizika střetu zájmů u člena KK, jenž měl s ohledem na nastavené procesy a kolektivní odpovědnost KK provádět dohled nad vlastní činností (výkonem funkce compliance).**
90. V praxi výkon compliance coby Compliance officer u účastníka řízení zajišťoval předseda KK. Naplnění požadavků na kontrolní systém, tedy i na výkon compliance (zajišťovaný předsedou KK) navíc podléhalo přezkumu interním auditem, jenž však byl rovněž organizačně zařazen pod KK (tedy i jejího předsedu). **Koncentrace kompetencí na úrovni KK s sebou přinášela zvýšené riziko střetu zájmů, což ve svém důsledku vedlo k oslabení předpokladů pro zajištění funkčního a efektivního kontrolního systému a nesplnění požadavků na organizační uspořádání vyplývajících z ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 21 odst. 1 a 5 písm. a) Vyhlášky.**
91. **Z doložených zápisů z jednání KK (za období let 2019-2020) je patrné, že KK neposuzovala činnost osob ve vedení funkce compliance a interního auditu, ačkoli tak měla na základě § 14 odst. 2 věta druhá Vyhlášky činit.**
92. **S účinností ode dne 1. 1. 2021 došlo ke změnám v obsazení orgánů účastníka řízení, přičemž tato okolnost nebyla náležitě promítnuta do vnitřních předpisů PDZ. Osoba zajišťující vedení funkce compliance zajišťovala tuto agendu i po dni 31. 12. 2020, a to paralelně s nově zastávanou funkcí člena (předsedy) představenstva, přestože dosavadní vnitřní předpisy nebyly změněny, tj. stále předpokládaly zajištění agendy compliance ze strany KK.³⁹**

Interní audit

93. Primární metodická úprava interního auditu byla upravena ve dvou vnitřních

³⁹ „V souvislosti s probíhajícími změnami pochopitelně připravujeme změnu vnitřních předpisů včetně organizačního řádu, kde dosud byla (z důvodů, které jsme podrobně vysvětlovali na jednání v rámci kontroly) funkce compliance podřazena pod kontrolní komisi“ uvedla PDZ, e-mail: doručovaný dne 14. 1. 2021 v 12:21 hod., předmět: „RE: CNB - PDZ kontrola – žádost“, od: [REDACTED].

předpisech⁴⁰, jež dle potvrzení účastníka řízení obsahovaly historické nastavení postupů a pravidel a z hlediska obsahového pojetí a složitosti písemné úpravy neodpovídaly v praxi zajišťovanému výkonu IA.⁴¹ Prostřednictvím smlouvy o výkonu činnosti interního auditu⁴² uzavřené mezi účastníkem řízení a osobou interního auditora (OIA) se nicméně interní auditor zavázal postupovat při výkonu své funkce dle uvedených vnitřních předpisů. **Účastník řízení pak v uvedených vnitřních předpisech definoval celou řadu odpovědností IA, které však v praxi nebyly ze strany OIA zajišťovány, příp. jejichž provedení nebylo rekonstruovatelné.**

94. Dle vnitřních předpisů účastníka řízení měla být OIA sestavována na roční bázi analýza rizik a vytvářen tříletý strategický plán a na roční bázi pak sestavován periodický plán. **Aktuální strategický plán interního auditu, z něhož by bylo patrné efektivní rozvržení činnosti interního auditu⁴³ ani periodický plán interního auditu ovšem nebyly ze strany OIA vytvářeny.**⁴⁴
95. **Z vnitřních předpisů, doložené analýzy rizik ani jiné dokumentace nebylo zřejmé, do jaké auditní oblasti, ve smyslu základního členění procesů definovaného ve VP IA výkon⁴⁵, účastník řízení zařazoval proces řízení úvěrového rizika a proces poskytování úvěrů⁴⁶.**
96. Ačkoli z metodiky vyplývalo, že osoba interního auditora by měla předkládat představenstvu účastníka řízení minimálně dvakrát za rok vyhodnocování plnění nápravných opatření, dále pak představenstvu a kontrolní komisi jedenkrát za rok předkládat hodnotící zprávu o kvalitě činnosti externího auditora, **v praxi nebyly tyto hodnotící zprávy ze strany interního auditu zpracovávány.**⁴⁷
97. Z čl. 2 VP ŘKS a statut IA vyplýval požadavek na provádění nezávislé, objektivní ujišťovací a konzultační činnosti interního auditu zaměřené na přidávání hodnoty a zdokonalování procesů u účastníka řízení s tím, že internímu auditu podléhají veškeré činnosti účastníka řízení.
98. **Kontrolní činnosti provedené OIA v oblasti úvěrového procesu a procesu řízení úvěrového rizika nebyly rekonstruovatelné.** Např. dle vyjádření

⁴⁰ VP ŘKS a statut IA a VP IA výkon.

⁴¹ Viz email ze dne 3. 11. 2020 „RE: ČNB - PDZ kontrola: doplnění k procesu 5“, dokument „ŘKSVPodměnování-odpovědi-FINAL.pdf“.

⁴² Dokument „2011_12_30 smlouva s [redacted] - účinná od 1.1.2012.pdf“. V dokumentu nebyl sjednán časový rámec/minimální kapacity pro výkon IA. V praxi interní auditor, dle svého prohlášení, uvolňoval kapacity pro výkon své činnosti v řádu jednotek hodin jednou až dvakrát týdně. Viz email ze dne 3. 11. 2020 „RE: ČNB - PDZ kontrola: doplnění k procesu 5“, dokument „ŘKSVPodměnování-odpovědi-FINAL.pdf“.

⁴³ V souladu s regulatorními požadavky, dle nichž by měl strategický plán efektivně rozvrhovat činnosti interního auditu na období, na které je tento plán sestavován.

⁴⁴ Strategický plán byl vytvořen v roce 2016 a nebyl od té doby aktualizován. PDZ avizovala nápravu stavu.

⁴⁵ Obchod a marketing, finanční trhy, financování skupiny, řízení bilance skupiny, vypořádání obchodů, řízení rizik, finanční řízení, provoz, IT, právní, compliance, personální, správa a řízení.

⁴⁶ Resp. subprocesy typu proces posouzení bonity a úvěruschopnosti klientů, proces schvalování, proces ESS, proces přijímání, evidence a oceňování zajištění, proces administrace úvěrů/záruk či proces tvorby vnitřních předpisů.

⁴⁷ Viz email ze dne 3. 11. 2020 „RE: ČNB - PDZ kontrola: doplnění k procesu 5“, dokument „ŘKSVPodměnování-odpovědi-FINAL.pdf“.

osoby pověřené výkonem interního auditu byl v 2/2020 prověřen „administrativní postup prověřování úvěrů“, nicméně záznam z posouzení vytvořen nebyl.

99. Účastník řízení **nedoložil, že byl v průběhu tříletého horizontu strategického plánování interním auditem komplexně prověřen proces poskytování úvěrů a záruk/proces řízení úvěrového rizika, ať už v podobě uskutečněného komplexního auditu či dílčích auditů zaměřených na jednotlivé části úvěrového procesu a procesu řízení rizik.**
100. Za období od 7/2018 do 10/2020 účastník řízení předložil výčet všech zpráv z auditů a šetření i samotné zprávy z auditu, z nichž vyplývalo, že **pouze jeden audit byl zaměřen na dílčí část úvěrového procesu/procesu řízení rizik. Jednalo se o dílčí audit zaměřený na proces tvorby OP.⁴⁸ Zpráva z uvedeného auditu neobsahovala údaje, z nichž by bylo zřejmé, na jakém konkrétním vzorku byl audit proveden, jaké zdroje informací byly pro audit využity, a závěry interního auditora nebyly podloženy žádnými analýzami ani jinými konkrétními informacemi z auditu. Dle metodické úpravy ve VP IA výkon měl být před zahájením auditu interním auditorem zpracováván program auditu, dále měl být veden auditorův spis, zpracována a metodikou určeným osobám distribuována Zpráva o auditu. Programy auditů však zpracovávány nebyly.**
101. Dle čl. 9 VP ŘKS a statut IA byla OIA odpovědná za písemné souhrnné vyhodnocení funkčnosti a účinnosti vnitřního řídicího a kontrolního systému záložny prováděné na alespoň roční bázi. **V praxi se interní auditor, dle svého vyjádření, zabýval posouzením ŘKS účastníka řízení nicméně záznam z takového posouzení zpracovával Compliance officer. Z účastníkem řízení doloženého dokumentu⁴⁹ navíc vyplývalo, že se jednalo o posouzení souladu mezi nastavením ŘKS ve vnitřních předpisech s požadavky na ŘKS vyplývajícími z právních předpisů, a nikoli o zprávu, jež by obsahovala bližší popis nálezů a závěrů z interního posouzení funkčnosti a efektivnosti nastaveného, a v praxi uplatňovaného, ŘKS. Zpráva tohoto typu posouzení účastníkem řízení zpracována nebyla.**
102. Dále bylo na základě požadavku předložení všech výstupů z vnitřních auditů vč. auditních spisů za období ode dne 1. 1. 2017 zjištěno, že kromě výše zmíněného vnitřního auditu vnitřní audit zpracoval další 3 zprávy. Předně jde o dvě zprávy, jejichž obsahem je popis činnosti vnitřního auditu v příslušném roce, přehled a vyhodnocení kontroly provedení nápravných opatření vypluvších z činnosti vnitřního auditu za předcházející období, a dále analytická část věnovaná rizikům, jimž je účastník řízení při svém podnikání vystaven. Dále jde o zprávu z šetření v oblasti platebního styku. Auditní spisy však nebyly předloženy.
103. I v těchto případech se potvrdily výše uvedené závěry o omezenosti rekonstruovatelnosti průběhu vnitřního auditu. Pokud jde o části textu dvou zmiňovaných zpráv, které mají charakter analýzy rizik, je třeba konstatovat, že ani v tomto ohledu není požadavek na strukturu a podrobnost takové analýzy naplněn, absentuje jednoznačně seznatelná spojitost s plánováním, resp. faktickou činností vnitřního auditu. Např. otázkám správy a řízení vč. zajištění rekonstruovatelnosti procesů se vnitřní audit nevěnoval, ačkoliv právě

⁴⁸ Viz dokument „2020_06_15 Zpráva IA dílčí audit OP.pdf“.

⁴⁹ „PDZ-VŘKS CHECK LIST.xlsx“.

v této oblasti byla kontrolou ze strany ČNB zjištěna citelnější selhání a s ohledem na podmínky a provozování podnikání účastníkem řízení a jeho rozsah šlo přitom o jednu z nemnoha oblastí, které měl vnitřní audit věnovat pozornost.

104. **Výše uvedené nedostatky svědčí o nefunkčnosti výkonu interního auditu. Interní audit neposkytoval objektivní a nezávislé ujištění o činnostech účastníka řízení. Účastník řízení tedy nezajistil soulad s ustanovením § 7a odst. 1 písm. c) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 49 Vyhlášky.**
105. **Nezajištění souladu vnitřních předpisů a činností představovalo nesplnění povinnosti ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 17 odst. 5 Vyhlášky. Účastník řízení nezajistil soulad řídicího a kontrolního systému s právními předpisy, dodržování právních povinností a příslušných standardů, tj. nesplnil povinnost dle ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 16 písm. b) Vyhlášky.**
106. Dle sdělení účastníka řízení samostatný interní audit zaměřený na oblast AML/CFT proveden nebyl.⁵⁰ Účastník řízení zároveň nedoložil, že by oblast AML/CFT byla zahrnuta v jiných interních auditech.⁵¹ Účastník řízení pouze sdělil⁵², že: „*oblast AML je interním auditorem hodnocena, a je s ním diskutována, jako součást celého komplexu činností PDZ v rámci identifikace rizik spojených s činnostmi napříč záložnou, oblast AML a rizika s ní spojená byla diskutována a vzata v úvahu při revaulaci jednotlivých rizik.*“
107. Výkon vnitřního auditu tak v podmínkách účastníka řízení nepokrýval činnosti probíhající za účelem řízení rizika zneužití účastníka řízení k legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, a neposkytl tak v tomto rozsahu objektivní a nezávislé ujištění.
108. V roce 2019 byl proveden (externí) audit zaměřený na celý ŘKS, včetně oblasti AML/CFT. Audit se dle sdělení účastníka řízení⁵³ zaměřil „*na přiměřenost ŘKS v oblasti AML, zda existují záruky, že bude systém AML popsáný ve vnitřních předpisech v souladu s legislativními požadavky, zda bude dodržován a zda bude vyhodnocován.*“

⁵⁰ Účastník řízení v e-mailu „Kontrola ČNB - oblast AML/CFT - doplnění informací a podkladů“ ze dne 15. 1. 2021, č.j. 2021/000966/CNB/580 uvedl, že: „*Samostatný audit v oblasti AML zaměřený pouze na tuto oblast neproběhl. Na základě zjištění i doporučení externího auditora i v této oblasti (IA v AML) plánujeme komplexní přenastavení systému výkonu interního auditu.*“

⁵¹ Na požadavek správního orgánu: „*U externího auditu v oblasti AML/CFT zjistit a doložit, kdy audit proběhl a co bylo jeho součástí; u interního auditu zjistit a doložit, které audity zahrnovaly oblast AML/CFT. V případě, že byla pro oblast AML/CFT stanovena nápravná opatření, sdělit, zda již byla splněna.*“ Účastník řízení v e-mailu „Kontrola ČNB - oblast AML/CFT - doplnění informací a podkladů“ ze dne 15. 1. 2021, č.j. 2021/000966/CNB/580 odpověděl, že: „*Samostatný externí audit zaměřený pouze na oblast AML/CFT nebyl v záložně proveden, audit celého VŘKS včetně oblasti AML/CFT byl naposledy součástí externího auditu za rok 2019 k 31.12.2020, v oblasti AML se závěrem uvedeným v odst. 3.3.2 Management Letter („Dopis vedení“) externího auditora [redacted] ze dne 15.6.2020. Zjištění byla externím auditorem vyhodnocena se stupněm rizika „nízká“.*“

⁵² E-mail „Kontrola ČNB - oblast AML/CFT - doplnění informací a podkladů“ ze dne 15. 1. 2021, č.j. 2021/000966/CNB/580.

⁵³ E-mail „Kontrola ČNB - oblast AML/CFT - doplnění informací a podkladů“ ze dne 15. 1. 2021, č. j. 2021/000966/CNB/580.

109. Auditor konstatoval, že v rámci prověření SVZ nebylo zjištěno, že by nerefletoval aktuální legislativní změny a že zahrnoval všechny požadované činnosti. K jejich popisu audit neidentifikoval žádná zjištění.
110. Externí audit nemůže plně suplovat funkci vnitřního auditu a navíc jeho prostřednictvím nedošlo k odhalení nedostatků, které byly zjištěny správním orgánem, mj. například neaktuálnost vnitřních předpisů a dále skutečnost, že předpisová základna nepokrývala, popřípadě pokrývala nedostatečně, procesy zajišťující naplňování povinností v oblasti AML/CFT.
111. **Účastník řízení nezajistil provedení interního auditu v oblasti AML/CFT, a postupoval tak v rozporu s požadavky ustanovení § 7a odst. 1 písm. c) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 49 odst. 1 a 2 Vyhlášky.**
112. Čl. 4.5 VP IA výkon obsahoval písemnou úpravu problematiky nápravných opatření. Z vnitřního předpisu mj. vyplývalo, že rozhodnutí o stanovení / nestanovení nápravného opatření v reakci na zprávu o auditu bylo v kompetenci představenstva účastníka řízení, jež odpovídalo za předání úkolů příslušným zaměstnancům účastníka řízení nebo členům představenstva odpovědným za realizaci nápravných opatření. Za vytvoření a udržování systému následné kontroly umožňujícího sledovat, jak je s předanými zjištěními, doporučeními a závěry ze zpráv o auditu dále nakládáno, i za monitoring stavu nápravných opatření měla odpovídat osoba interního auditora. Metodika uváděla i výčet metod, jež měly být k efektivnímu monitorování nápravných opatření využívány. Které druhy zjištění, resp. či zjištění⁵⁴ by měl systém sledování nápravných opatření (SSNO) zahrnovat, již však vnitřní předpisy jednoznačně nespecifikovaly. V praxi účastníka řízení mělo správu SSNO, na rozdíl od metodikou stanovené odpovědnosti osobě interního auditora, zajišťovat představenstvo.⁵⁵ **Přehled z SSNO však nebyl na vyžádání předložen s odůvodněním, že je teprve ve fázi přípravy.**⁵⁶
113. **Účastník řízení nezavedl systém sledování nápravných opatření, a nezajistil tak soulad s ustanovením § 7a odst. 1 písm. c) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 49 odst. 4 písm. c) Vyhlášky a § 51 odst. 1 Vyhlášky. Nesoulad příslušných vnitřních předpisů a činností interního auditu byl v rozporu s ustanovením § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 17 odst. 5 Vyhlášky.**

Compliance

114. Pokud jde o vlastní zajištění výkonu funkce compliance, je nehledě na kontrolní zjištění týkající se organizačních a dalších předpokladů pro zajištění výkonu této funkce z Protokolu o kontrole na více místech patrné, že v podmínkách činnosti účastníka řízení,

⁵⁴ Např. nálezy z externího auditu, interního auditu, kontrol externích subjektů, včetně ČNB atp.

⁵⁵ Viz email ze dne 3. 11. 2020 „RE: ČNB - PDZ kontrola: doplnění k procesu 5“, dokument „ŘKSVPodměnování-odpovědi-FINAL.pdf“.

⁵⁶ U účastníka řízení byl společností [redacted] ve vztahu k období 2018 proveden (externí) audit. Komplexní posouzení nálezů a doporučení (externího) auditora a přijetí nápravných opatření proběhlo, dle prohlášení účastníka řízení, v kompetenci představenstva. Nápravná opatření v reakci na (externí) audit vztahený k období roku 2019, jež byl vykonán společností [redacted] a jež mj. identifikoval nedostatky související s ŘKS zatím nebyla ze strany účastníka řízení přijata s odůvodněním předpokládaného přijetí nápravných opatření v kombinaci s nálezy ČNB.

tj. přestože byla činnost účastníka řízení značně omezená (počtem obchodních případů, rozsahem služeb), docházelo k selháním této funkce. **Výkon funkce compliance zajišťovaný účastníkem řízení po dobu kontrolovaného období osobou současně vykonávající funkci člena a předsedy KK proto nelze považovat za soustavný a účinný ve smyslu ustanovení § 7a odst. 1 písm. c) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 47 odst. 1 Vyhlášky.**

Celkové předpoklady pro výkon regulované činnosti

115. *V podrobnostech odkazuje správní orgán na zjištění v rámci Kontroly (konkrétně na kapitolu 1.10. Protokolu o kontrole):*
116. Jedním ze základních předpokladů pro podnikání v bankovním sektoru (ve smyslu ustanovení § 3 zákona o finančních konglomerátech⁵⁷ č. 377/2005 Sb.) je zajištění soustavného a dostatečného naplňování předpokladů pro umožnění efektivního výkonu dohledu na takovou činnost. Toto kritérium je přitom bezvýhradně platné pro všechny úvěrové instituce, tj. nehledě na jejich velikost, obchodní model, složitost organizační struktury, složitost či rozsah obchodní činnosti nebo pod. V tomto ohledu naopak platí, že čím jsou tyto jednotlivé faktory slabší, tj. čím je obchodní činnost či organizační struktura jednodušší, tím snadněji lze v praxi dosáhnout plnohodnotného plnění tohoto kritéria. Výkon podnikatelské činnosti v bankovním sektoru způsobem, který by neúměrně zvyšoval nároky na výkon dohledu nad touto činností, nelze považovat za udržitelný, resp. za přípustný. V tomto ohledu je stěžejním plnění povinnosti zajistit zpětnou výsledovatelnost (rekonstruovatelnost) příslušných procesů a plnění archivační povinnosti.
117. Do zákona o družstevních záložnách se tento předpoklad promítá typicky v ustanovení § 27 odst. 2, dle jehož znění je Česká národní banka oprávněna vyzvat družstevní záložnu mimo informace a podklady podle odstavce 1 (informační povinnosti vyplývající z Vyhlášky) k předložení dalších údajů, dokladů nebo informací. Družstevní záložna je přitom povinna předložit vyžádané údaje, doklady nebo informace do 3 dnů od doručení výzvy, není-li ve výzvě stanovena lhůta pozdější.
118. Z daného ustanovení je patrné, že povinné osobě nepostačí k tomu, aby dostala požadavku na rekonstruovatelnost, prosté umožnění zpětné výsledovatelnosti, ale že v tomto ohledu je určující faktor času. Za zpětně výsledovatelný lze proto považovat pouze takový proces, k jehož zpětnému výsledování lze bez zvýšeného úsilí dospět v krátkém čase. Úvěrová instituce, jež neplní standardy rekonstruovatelnosti, potenciálně neohrožuje svým chováním pouze vlastní zájmy, resp. zájmy jejich vkladatelů. Úvěrová instituce takovým chováním, resp. jeho důsledky, ohrožuje i širší zájem na důvěře v bankovní sektor.
119. Jak je patrné z některých kontrolních zjištění uvedených v Protokolu o kontrole, a to nejen v této kapitole, kontrolujícím se, a to ani přes nadstandardní počet kontrolních úkonů činěných v rámci kontroly (posuzováno v relaci k dalším úvěrovým institucím, jejich

⁵⁷ Zákon č. 377/2005 Sb., o doplňkovém dohledu nad bankami, spořitelními a úvěrními družstvy, pojišťovnami a obchodníky s cennými papíry ve finančních konglomerátech a o změně některých dalších zákonů (dále jen „zákon o finančních konglomerátech“).

velikosti, složitosti a škále jimi poskytovaných služeb atd.), nepodařilo (mnohdy pro jejich neformalizovanou podobu) plně rekonstruovat veškeré procesy účastníka řízení.

120. **Řídicí a kontrolní systém účastníka řízení nebyl účinný, ucelený a přiměřený povaze, rozsahu a složitosti rizik spojených s modelem podnikání a činností družstevní záložny v jeho celku i částech a nesplňoval předpoklady řádné správy a řízení družstevní záložny ve smyslu ustanovení § 7a odst. 1 a 2 zákona o družstevních záložnách.**

II. Řízení úvěrového rizika nebankovních subjektů a rizik spojených s úvěrovými činnostmi účastníka řízení

Poskytované produkty a produktová metodika

121. *V podrobnostech odkazuje správní orgán na zjištění v rámci Kontroly (konkrétně na kapitulu 2.1. Protokolu o kontrole):*
122. Správní orgán prověřil úvěrovou dokumentaci 12 právnických a 3 fyzických osob s celkovou rozvahovou úvěrovou angažovaností k 31. 5. 2020 ve výši 104,5 mil. Kč a podrozvahovou angažovaností v objemu 11,6 mil. Kč. K datu kontroly tak bylo prověřeno 100 % objemu úvěrového portfolia účastníka řízení.
123. Účastník řízení neměl ucelenou metodickou úpravu pravidel a postupů pro jednotlivé produkty vyjma spotřebitelských úvěrů a záruk.⁵⁸ Až na dílčí výjimky⁵⁹ metodika nestanovila pravidla a kritéria pro výběr produktu.
124. **V praxi účastník řízení poskytoval bezúčelové provozní či spotřebitelské úvěry i pro účelové financování (projektové/investiční financování).** V případech financování více účelů, příp. kombinaci financování konkrétního účelu a provozní činnosti klienta účastník řízení při výběru druhu produktu nezohledňoval převažující „účel“ financování.
125. Jednalo se o případy klientů [redacted], [redacted], [redacted] a [redacted], u kterých účastník řízení i přesto, že disponoval informacemi o předpokládaném způsobu využití úvěrových prostředků pro realizaci projektového nebo investičního záměru klienta, poskytl právnickým osobám bezúčelové podnikatelské provozní úvěry a fyzickým osobám bezúčelový spotřebitelský úvěr. Jednalo se převážně o středně či dlouhodobé úvěry buď s anuitními splátkami nebo s úroky splatnými ročně či měsíčně a jistinou splatnou k datu splatnosti.
126. **Tím, že účastník řízení neměl definovány a upraveny všechny jím poskytované druhy úvěrových produktů, nezajistil soulad s požadavkem ustanovení § 7a odst. 1**

⁵⁸ Metodika PDZ nestanovila jakoukoli parametrizaci nabízených produktů, blíže neuváděla specifika jednotlivých druhů financování (jako provozní, investiční, bezúčelové, účelové úvěry a úvěry sloužící k refinancování) tak, aby byly stanoveny jasné hranice a požadavky na jejich poskytnutí.

⁵⁹ Jako limity pro „požadovanou hodnotu zajištění“ či stanovení výše poplatku a úrokové sazby.

písm. b) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 35 odst. 1 písm. a) Vyhlášky na poskytování úvěrů na základě spolehlivých a jednoznačně stanovených kritérií. Spolu se skutečností, že účastník řízení v praxi poskytoval bezúčelové provozní či spotřebitelské úvěry i pro financování konkrétních investičních záměrů klientů, tak účastník řízení nevytvořil předpoklady pro měření a sledování úvěrového rizika vyplývajícího ze sjednaných obchodů dle požadavku plynoucího z ustanovení § 7a odst. 1 písm. b) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením bodu 9 písm. a) a b) Přílohy č. 3 Vyhlášky.

Ekonomicky spjaté skupiny

127. *V podrobnostech odkazuje správní orgán na zjištění v rámci Kontroly (konkrétně na kapitolu 2.2. Protokolu o kontrole):*
128. Proces identifikace, posouzení a evidence ESS měl účastník řízení primárně upraven ve VP Pokyn útvaru Compliance k uplatňování Obecných pokynů EBA, oblast: skupiny ekonomicky spjatých klientů podle nařízení č. 575/2103 (EU), čl. 4 odst. 1, bod 39⁶⁰ (dále jen VP ESKK).

Identifikace a posouzení ESS

129. VP ESKK obsahoval pravidla a postupy pro identifikaci, posouzení a evidenci ekonomicky spjatých skupin klientů (ESK). Ve VP ESKK účastník řízení definoval pojem ekonomicky spjatá skupina klienta a stanovil, že provádí hodnocení vazeb z pohledu ESK založené na kontrole a ekonomické závislosti, příp. kombinaci obou druhů vazeb. Metodická úprava dále specifikovala základní kritéria pro identifikaci ESK založená na kontrole, uváděla výčet situací a informací, jež měly být zváženy za účelem vyhodnocení ekonomických vazeb a upravovala postupy pro nové a stávající klienty.
130. Z VP ESKK vyplývalo, že se účastník řízení zaměřoval na identifikaci a posouzení vazeb mezi klienty (tj. na ESK). Vnitřní předpis však **nestanovil jednoznačnou povinnost vyhodnocovat významné kontrolní a ekonomické vazby klienta také ve vztahu k subjektům, které nejsou klienty účastníka řízení.**⁶¹
131. K prvotní identifikaci osob s kontrolní vazbou na klienta mělo docházet v případě nových klientů před vznikem jejich členství. V případě klientů žádajících o úvěr mělo být z titulu ESS prováděno i posouzení vazeb mezi klienty z titulu ekonomické závislosti při posouzení jejich bonity. Z metodické úpravy dále vyplývalo, že měly být posuzovány a evidovány změny v ESK z titulu změn kontrolních vazeb zjištěných v rámci průběžné kontroly klientů nebo z ad hoc získaných informací. Metodika stanovila odpovědnost „compliance“ za posouzení osob z titulu kontrolní vazby.
132. **Metodika však neobsahovala požadavek na přehodnocování příp. změn ekonomických vazeb v průběhu úvěrového vztahu a nspecifikovala osobu (pracovní pozici/útvary), v jejíž odpovědnosti posouzení vazeb z titulu ekonomické**

⁶⁰ Účinném od 1. 1. 2019.

⁶¹ Tj. nebyly zajištěny dostatečné předpoklady, jež zajistí, že se účastník řízení nebude zaměřovat výhradně na identifikaci, posouzení a evidenci vazeb existujících mezi klienty/členy PDZ, tj. ESK, a naopak, že se zaměří na posouzení vazeb v rozsahu ESSO.

závislosti mělo být prováděno. V důsledku nedostatečné úpravy procesu nebyly zajištěny dostatečné předpoklady pro naplnění souladu s požadavkem ustanovení § 7a odst. 1 písm. b) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 42 odst. 2⁶² Vyhlášky na řízení rizik vznikajících z koncentrace expozic vůči ekonomicky či jinak spjatým skupinám osob.

133. **Rovněž zdroje informací, jež měly být pro účely identifikace kontrolních a ekonomických vazeb využívány, nebyly v ucelené podobě v metodice upraveny.**⁶³ Dle vyjádření účastníka řízení byly v praxi v úvěrovém procesu posuzovány kontrolní a ekonomické vazby mezi klientem a další/mi osobou/ami, bez ohledu na skutečnost, zda se jedná o členy účastníka řízení či nikoli, a to jak ve fázi poskytování úvěru, tak i v průběhu úvěrového vztahu. **Hodnocení vazeb v rozsahu posouzení ESSO ani závěry, resp. důvody vedoucí k závěrům z jejich posouzení však účastník řízení nedoložil, tj. nebylo možné jej zpětně rekonstruovat.**⁶⁴

Evidence ESS

134. VP ESSK nspecifikoval osobu/y (pracovní pozici/útvary), v jejichž odpovědnosti mělo být vedení evidence ESSK a neobsahoval ani bližší pravidla pro způsob této evidence. Ačkoli z metodické úpravy vyplývalo, že účastník řízení vede jednu evidenci ekonomicky spjatých skupin, v praxi účastníka řízení byly vytvářeny evidence dvě, resp. tři. Dvě z uvedených evidencí, které byly ze strany záložny prezentovány jako oficiální, spravoval Compliance officer, přičemž se jednalo o evidence ESSK zvláště pro klienty s úvěrovým produktem a zvláště pro klienty, jimž byla poskytnuta záruka, a to z důvodu sledování dodržování zákonného omezení na maximální úhrnnou výši úvěrů vůči členům účastníka řízení⁶⁵. Třetí z evidencí ESS byla záložnou označena jako pracovní evidence ESSO a tato byla spravována předsedkyní ÚK, jež byla současně odpovědná za zpracování výkazů zasílaných ČNB.
135. **Oficiální a pracovní evidence neobsahovaly totožný obsah, resp. výčet osob s vazbou na klienta. Metodika nestanovila kontroly v oblasti evidence ekonomicky spjatých skupin a v praxi prováděné kontroly v této oblasti nebyly formalizovány. V důsledku existence více evidencí byl účastník řízení vystaven zvýšenému riziku chybného zadávání/přenosu dat týkajících se ESS a oddělené evidování ekonomicky spjatých skupin dle typu produktu vytvářelo riziko, že nebude správně sestavena ESS pro účely sledování limitu velkých expozic ve smyslu ustanovení čl. 395 a násl. Nařízení (EU) 575/2013, který se vztahuje jak na rozvahové, tak podrozvahové pohledávky, tak ve vztahu k limitu dle § 3 odst. 5 zákona o družstevních záložnách.**
136. Údaje byly do „oficiální“ evidence ESSK (vedené ve formátu MS Excel) vkládány

⁶² Pro účely řízení úvěrového rizika ve smyslu uvedeného ustanovení je nezbytné sledovat a řídit i vazby a koncentrace nad rámec ESSK, tj. aplikovat rozšířený koncept ESSK i o ne-klienty, tj. identifikovat, posuzovat a evidovat ekonomicky spjatou skupinu osob (ESSO).

⁶³ V praxi měly být dle vyjádření účastníka řízení zdrojem informací (jak pro kontrolní i pro ekonomické vazby) Obchodní rejstřík, ARES, členská přihláška klienta, informace na webových stránkách databáze podnikání.cz, firma.cz, účetní výkazy, resp. přílohy účetních závěrek, výroční zprávy, informace od klienta a vlastní znalost klienta a jeho podnikání ze strany účastníka řízení.

⁶⁴ Hodnocení významných ekonomických vazeb a zejména pak výstupy z této činnosti účastník řízení nedoložil a v reakci na dotazy správního orgánu posouzení vazeb klienta na ne-klienty jen deklaroval.

⁶⁵ Viz § 3 odst. 5 zákona o družstevních záložnách.

manuálně Compliance officerem. Evidence byla uložena na sdíleném serveru bez systémového zabezpečení proti neoprávněnému zásahu jinou osobou. Přístupová oprávnění (číst i měnit) do evidence mělo více osob, resp. všichni pracovníci podílející se na zpracování a schvalování úvěrových případů⁶⁶. **V důsledku nastavení přístupových oprávnění pro provádění úprav do evidence více osobám nebyly zajištěny dostatečné předpoklady pro omezení rizika chybných zásahů, a tedy i nesprávně vedených údajů v evidenci** (s případnými dopady na navazující procesy).

137. Do „oficiální“ evidence spjatých skupin účastník řízení primárně zařazoval své členy propojené jak z titulu kontrolních, tak i ekonomických vazeb (šíření ekonomických obtíží), v některých případech do ESS klientů nicméně zařadil i osoby, jež členy účastníka řízení nebyly. Podle vyjádření účastníka řízení osoby, které nebyly členy, byly do evidence zahrnuty v případech, kdy jejich vazba na klienta představovala „přímé riziko pro expozici PDZ“. **Vzhledem k tomu, že dokumentace neobsahovala posouzení kontrolních ani ekonomických vazeb a ani konkrétní odůvodnění, proč některé osoby zařazeny byly, resp. proč jiné zařazeny nebyly, nebylo zřejmé, zda byly vazby na osoby nezařazené vůbec identifikovány a hodnoceny, resp. zda nebyly osoby s vazbou na klienta do ESSK zařazeny záměrně a z jakého důvodu (z titulu nevýznamnosti či skutečnosti, že se nejedná o člena PDZ) anebo nebyly zařazeny v důsledku lidského selhání/opomenutí.**

Uvedené bylo zjištěno například⁶⁷ v případě klientů:

- [REDAKCE], kdy do ESS klienta byly zařazeny i jiné fyzické i právnické osoby z titulu kontrolní vazby, jednání ve shodě či šíření ekonomických obtíží, některé z nich byly členy účastníka řízení, jiné nikoli; další osoby s obdobnou vazbou na klienta však (konzistentně s ostatními) zařazeny nebyly, přičemž účastník řízení v reakci na dotaz odůvodnil jejich nezařazení do ESS klienta tím, že nejsou členy účastníka řízení a nepředstavují přímé riziko ohrožení expozice účastníka řízení; **do ESS klienta nicméně nebyla zařazena ani dceřiná společnost klienta, společnost [REDAKCE], ačkoli předpokládaným zdrojem splacení byl i příjem z činnosti této dceřiné společnosti⁶⁸**, což účastník řízení odůvodnil tím, že uvedená společnost není členem a účastník řízení nemá vůči této společnosti expozici.
- [REDAKCE], kdy nebyli do ESS klienta zařazeni významní nájemníci klienta, společnosti [REDAKCE] ani [REDAKCE], a dokumentace neobsahovala informace o posouzení ekonomických vazeb mezi klientem a těmito osobami a rovněž ani odůvodnění nezařazení těchto osob do ESS klienta.⁶⁹
- [REDAKCE], kdy nebyl do ESS klienta zařazen [REDAKCE], ačkoli se jednalo o osobu, na jejíž účet byly úvěrové prostředky zaslány a přes něhož docházelo k proplácení dotace, jež sloužila jako zdroj příjmů pro splácení úvěru klienta.

⁶⁶ POP, členové představenstva, členové úvěrové a kontrolní komise.

⁶⁷ Další příklady viz emailová korespondence ze dne 20. 10. 2020 „RE: ČNB - PDZ kontrola: doplnění k procesu 3 – ESS“; příloha „Proces - ESS-FINAL-20.10.2020.pdf“.

⁶⁸ Coby distribuční společnosti produktů vyráběných společností [REDAKCE]

⁶⁹ Účastník řízení v reakci na dotaz uvedl „Nájemci byli hodnoceni RM v rámci ESSO. Nejsou zahrnuti do tabulky ESSK, která slouží ke sledování expozic vůči pojeným členům záložny.“

138. V řadě případů poskytly zajištění úvěru klienta, ať už v podobě nemovitostní zástavy, movitostní zástavy, ručení či finančního kolaterálu, třetí osoby (tj. osoby odlišné od osoby úvěrovaného klienta)⁷⁰. Některé z nich poskytly zajištění i více úvěrovým klientům, příp. poskytly zajištění pro úvěry 3. osob i opakovaně. Dokumentace ani v těchto případech neobsahovala informaci/odůvodnění podstaty vztahu mezi úvěrovaným a poskytovatelem zajištění, ani posouzení významnosti obchodních či jiných vazeb, na základě nichž bylo zajištění úvěru klientovi příslušnou 3. osobou poskytnuto.
139. Účastník řízení, v reakci na dotazy správního orgánu uvedl, že poskytnutí zajištění bylo dojednáno mezi klientem a poskytovatelem zajištění na základě jejich vzájemné dohody, jejímž účastníkem účastník řízení nebyl⁷¹, či že se jednalo „o standardní členskou výpomoc mezi členy, motivovanou udržením si další spolupráce mezi poskytovatelem zajištění a zajišťovaným klientem.“⁷²
140. Z „oficiální“ evidence ESSK vyplývalo, že v praxi byly do ESS klienta zařazovány osoby, jež poskytly zajištění úvěru/záruky s označením, že jsou zařazeny z titulu možného šíření ekonomických obtíží. Ačkoli byly tyto osoby do ESS klienta zahrnuty, nebyla pohledávka záložny za těmito osobami automaticky/vždy zahrnuta do souhrnné expozice ESSK s odůvodněním, že se nejedná o skutečné ekonomické propojení a závislost.⁷³ Klientská dokumentace a ani evidence ESSK však neobsahovaly bližší informace, z nichž by bylo zřejmé, jaké parametry/skutečnosti měly být pro takové prohlášení ze strany účastníka řízení rozhodující, tj. chyběl popis skutečností, jež vedly k závěrečnému vyhodnocení, že se nejedná o skutečné ekonomické propojení a závislost.
141. V případě klienta [REDAKCE] účastník řízení v průběhu úvěrového vztahu přistoupil k postoupení části pohledávky za tímto klientem (konkrétně se jednalo o postoupení pohledávky z dlužného příslušenství za 2/2020 a všech budoucích pohledávek na zaplacení úroků do konce splatnosti úvěru) na dalšího úvěrovaného klienta, společnost [REDAKCE]⁷⁴, která navíc při poskytnutí úvěru klientovi

⁷⁰ Např. právnické osoby [REDAKCE], [REDAKCE], [REDAKCE], [REDAKCE] či fyzická osoba - pí [REDAKCE].

⁷¹ V případě klientů [REDAKCE] či [REDAKCE].

⁷² V případě klientů [REDAKCE] a [REDAKCE].

⁷³ Např. v případě klienta [REDAKCE] účastník řízení do ESS klienta zařadil z titulu „šíření ekonomických potíží“ dalšího úvěrovaného klienta, společnost [REDAKCE] (jež pro zajištění úvěru klienta poskytla zástavu nemovitostí), nicméně na jejich expozice nepohlížel jako na souhrnnou expozici ESS (expozice společnosti [REDAKCE] ve výši 12 mil. Kč nebyla přičtena k expozici klienta [REDAKCE] ve výši 12,6 mil. Kč), čímž by došlo k vyhodnocení překročení interního úvěrového limitu MAXU o 6,6 mil. Kč. Posouzení významnosti vazby ani konkrétní odůvodnění pro zařazení [REDAKCE] do ESS klienta bez sloučení expozic s klientem už klientská dokumentace ani evidence ESSK neobsahovaly. V reakci na dotaz účastník řízení uvedl „[REDAKCE] poskytuje pouze zajištění expozice (úvěru) [REDAKCE], do okamžiku defaultu tak její expozice není zahrnuta. V případě defaultu [REDAKCE] se splácením zajištěného úvěru by v případě nastoupení sekundárního ručitelského vztahu bylo zvaženo zohlednění i její expozice.“

⁷⁴ Obdobně v případě původního dlužníka – klienta [REDAKCE] účastník řízení přistoupil k postoupení svých pohledávek za tímto klientem na třetí osobu (konkrétně na aktuálně úvěrovanou společnost [REDAKCE]). Ani v tomto případě dokumentace neobsahovala odůvodnění podstaty vazeb a závěr z vyhodnocení významnosti vazby.

██████████ uzavřela dvě ze tří zástavních smluv k movitostem⁷⁵, jež sloužily jako zajištění jeho úvěru. Účastník řízení uváděl v evidenci ESS klienta ██████████ i společnost ██████████. Společnost ██████████ rovněž poskytla i zajištění úvěru v případě klienta ██████████. Jednalo se o zástavu nemovitosti, ve které byla vlastní provozovna galerie, tj. jednalo se o zajištění, jehož případná realizace by mohla mít bezprostřední negativní vliv na podnikatelskou činnost ██████████. Účastník řízení uváděl v evidenci ESS klienta ██████████ kromě jiných osob i společnost ██████████, a to z titulu ekonomických vazeb. V obou případech klientů (██████████ i ██████████) účastník řízení však expozice za klientem a poskytovatelem zajištění z titulu ESS nesčítal se stručným odůvodněním „není skutečné ekonomické propojení a závislost, ██████████ poskytuje pouze zajištění expozice“⁷⁶.

142. Účastníkem řízení ke kontrole předložená úvěrová dokumentace klienta ██████████, a obdobně klienta ██████████, neobsahovala jakékoli odůvodnění/posouzení podstaty a významnosti vazeb, na základě nichž ██████████ poskytla zajištění úvěru, a v případě klienta ██████████ chybělo i odůvodnění jejího přistoupení k cesi části pohledávek záložny za tímto klientem.⁷⁷ Vzhledem k absenci odůvodnění a posouzení významnosti vazeb v předložené dokumentaci účastník řízení neprokázal a ani prostřednictvím svých dodatečných vyjádření relevantním způsobem nevyvrátil, že ekonomické vazby mezi uvedenými úvěrovanými osobami nejsou významné, nezakládající důvod pro jejich nepropojení do téže ESSK.
143. Z výše uvedených skutečností naopak vyplývá, že případné selhání klientů ██████████ a ██████████ by mělo nepříznivý vliv na finanční situaci společnosti ██████████ a její schopnost splácet úvěr u DZ. Uvedení klientů tak měli být zařazeni do ESSK spolu se společností ██████████. Na základě propojení osob ██████████ a ██████████ do téže ESSK tak bylo k Datu kontroly (tj. v 5/2020) identifikováno překročení limitu úvěrové angažovanosti (jenž činil s ohledem na výši kapitálu Tier 1 cca 18,3 mil. Kč) o cca 3 mil. Kč, neboť souhrnná výše expozic za těmito klienty po zohlednění účinků snižování úvěrového rizika činila cca 21,3 mil. Kč. Ke snížení expozic za oběma klienty pod limit úvěrové angažovanosti pak došlo k 3. 7. 2020, kdy byla expozice klienta ██████████ snížena na 6,2 mil. Kč v důsledku mimořádné splátky jistiny o 11,5 mil. Kč. Propojením osob ██████████ a ██████████ do téže ESSK nebyl limit úvěrové angažovanosti (velkých expozic) překročen, neboť souhrnná výše expozic za oběma klienty po zohlednění účinků snižování úvěrového rizika činila k 5/2020 cca 7,7 mil. Kč.

Vykazování velkých expozic

144. Výkaz o velkých expozicích a ESSK k 30. 6. 2020 neobsahoval informaci o ESS

⁷⁵ Uzavíral smlouvu o zástavě movitých věcí, k nimž též stanovil ocenění a jež měl v úschově.

⁷⁶ V případě klienta ██████████ neobsahovala komentář týkající se vazeb mezi klientem a společností ██████████ z titulu postoupené pohledávky.

⁷⁷ V reakci na dotazy kontrolujících PDZ zaslala obecné vyjádření/odůvodnění k poskytnutí zajištění úvěru klientovi ██████████. Nicméně ani obecné odůvodnění v klientské dokumentaci doložené ke kontrole obsaženo nebylo.

složené z klientů [REDAKCE]⁷⁸ a [REDAKCE]⁷⁹, ačkoli i účastník řízení vyhodnotil, že se jednalo o osoby spjaté a patřící do téže ESSK. Maximálně povolený limit úvěrové angažovanosti ani interně stanovený limit MAXU nicméně v případě těchto klientů překročeny nebyly.⁸⁰

Závěr

145. V důsledku nedostatečného nastavení vnitřních pravidel, postupů a nedostatečného zabezpečení rekonstruovatelnosti činností a systému uchovávání informací v procesu identifikace, posouzení a evidence ESSO⁸¹ účastník řízení neřídil všechna relevantní rizika vyplývající z příslušnosti subjektů do konkrétních ESS, tj. že se nevystavoval zvýšenému úvěrovému riziku v důsledku nedostatečného vyhodnocení osob a vazeb patřících do stejné ESSO s úvěrovaným klientem.
146. V rámci kontroly byl zjištěn i případ nepropojení klientů do ESS. Systém měření a sledování úvěrového rizika účastníka řízení ve vztahu k ESSO proto nesplňoval požadavky ustanovení § 7a odst. 1 písm. b) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením odst. 8 písm. a), b) a c) Přílohy č. 3 Vyhlášky na podchycení a vyhodnocování všech významných zdrojů úvěrového rizika a sledování expozic vůči ekonomicky spjatým skupinám, ani požadavky ustanovení § 7a odst. 1 písm. b) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 42 odst. 1 a 2 Vyhlášky na zjišťování a zaznamenání významných koncentrací, vč. koncentrací expozic vůči ekonomicky či jinak spjatým skupinám osob.
147. Nedostatečně nastavená pravidla pro hodnocení rizik spojených s příslušností subjektu do konkrétní ESSO byla v rozporu s ustanovením § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 10 odst. 1 a 2 Vyhlášky, nedostatečná rekonstruovatelnost způsobu posuzování ESSO byla v rozporu s ustanovením § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 11 odst. 2 Vyhlášky. Účastník řízení se uvedenými nedostatky současně vystavoval riziku překročení limitu na maximální výši úvěru stanovenou v § 3 odst. 5 zákona o družstevních záložnách.

Proces posuzování úvěrových obchodů

148. *V podrobnostech odkazuje správní orgán na zjištění v rámci Kontroly (konkrétně na kapitolu 2.3. Protokolu o kontrole):*

Posouzení rizik spjatých s úvěrovými obchody

149. Proces posouzení rizik spjatých s úvěrovými obchody upravoval vnitřní předpis Procesy

⁷⁸ Klientovi byl dne 28. 5. 2020 (datum podpisu úvěrové smlouvy) poskytnut střednědobý neúčelový podnikatelský provozní úvěr ve výši 10 mil. Kč.

⁷⁹ Této společnosti byl dne 25. 11. 2015 (kdy byla podepsána úvěrová smlouva) poskytnut dlouhodobý podnikatelský provozní úvěr ve výši 6,5 mil. Kč.

⁸⁰ Souhrnná hrubá úvěrová angažovanost účastníka řízení za klienty k uvedenému datu činila 16,5 mil. Kč. Opravený výkaz byl Záložnou odeslán 14. 10. 2020 (viz email ze dne 20. 10. 2020 „RE: ČNB - PDZ kontrola: doplnění k procesu 3 – ESS“; příloha „Proces - ESS-FINAL-20.10.2020.pdf“.).

⁸¹ Chybějící informace v úvěrové dokumentaci, chybějící odůvodnění pro nezařazení osob s vazbou na klienta/dlužníka do jeho ESS a nedostatky týkající se evidovaných ESSK.

schvalování úvěrů poskytovaných družstevní záložnou⁸² (dále i „předpis Procesy schvalování úvěrů“). Kromě požadavku na doložení/vyplnění dotazníku bonity klienta v případě FO, resp. spotřebitelských úvěrů jiných než na bydlení, vnitřní předpis neobsahoval úpravu, z níž by bylo zřejmé, které druhy dokumentů účastník řízení požadoval pro jednotlivé druhy financování⁸³.

150. Dle vnitřního předpisu Procesy schvalování úvěrů měla být s ohledem na výši a složitost poskytovaného úvěru prováděna analýza postavení klienta a jeho potřeb, ověření platební schopnosti (bonity) a dostatečnosti zajištění, příp. prověření účelu úvěru. **Metodika uváděla pouze obecný výčet posuzovaných oblastí⁸⁴, konkrétní postupy posouzení/analýz pro jednotlivé druhy financování (vyjma spotřebitelských úvěrů a poskytování záruk) či pro jednotlivé druhy klientů již však nespécifikovala.**
151. **Tím, že účastník řízení neměl dostatečnou metodickou úpravu procesu získávání informací od klientů a postupů pro posouzení úvěruschopnosti klientů, postupoval v rozporu s požadavkem ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 10 odst. 1 a 2 Vyhlášky na promítnutí požadavků stanovených na řídicí a kontrolní systém a jeho součásti a postupů povinné osoby k jejich splnění do vnitřních předpisů.**
152. Dle článku 5.5 vnitřního předpisu Proces schvalování úvěrů byl za provedení vyhodnocení platební schopnosti klienta a dostatečnosti poskytovaného zajištění odpovědný POP, který měl o svém vyhodnocení informovat úvěrovou komisi a sdělit jí svá zjištění záznamem v úvěrovém protokolu, případně poskytnutím souvisejících informací. ÚK měla následně dle tohoto vnitřního předpisu rozhodnout o schválení poskytnutí úvěru, po kterém následovalo konečné schválení ze strany představenstva. Nicméně dle doložené praxe se POP na vyhodnocení platební schopnosti podílel pouze v rámci shromažďování podkladů od klienta a záznam v úvěrovém protokolu se neprováděl. V praxi se vyhodnocením platební schopnosti/analýzou klienta⁸⁵ dle vyjádření účastníka řízení zabývali RM, ÚK a představenstvo.
153. **Posouzení v účastníkem řízení deklarovaném rozsahu však nebylo z úvěrové dokumentace rekonstruovatelné a úvěrová dokumentace ani neobsahovala relevantní podklady, které byly pro potřeby těchto analýz/vyhodnocení využívány. Dle svého vyjádření měl účastník řízení v řadě případů poskytnuty dokumenty od klienta pouze k náhledu ve fázi posouzení případu a následně je klientovi navrátit.⁸⁶**

⁸² Pro účely kontroly byla předložena verze platná/účinná od 1. 12. 2017.

⁸³ Např. jaké podklady požadoval v případě stávajících či nových klientů, jaké v případě financování projektů či klientů bez podnikatelské historie.

⁸⁴ A) finanční a ekonomická situace klienta b) účel úvěru c) zdroje splácení včetně poměru hodnoty úvěrové expozice k volným peněžním prostředkům klienta d) kvalita a dostatečnost zajištění e) situace v ekonomickém odvětví klienta f) poměr hodnoty úvěrové expozice k hodnotě zajištění g) makroekonomické podmínky ve státě sídla (bydliště) klienta, v úvahu se berou též hospodářské cykly h) podmínky realizace úvěrového obchodu i) v případě financování určitého aktiva také poměr vlastních zdrojů použitých klientem k hodnotě tohoto aktiva.

⁸⁵ Mj. kontrolou a posouzením předmětu činnosti žadatele o úvěr, hodnocením rizikovitosti oboru podnikání, konkurenceschopnosti, posouzením reálnosti obchodního/podnikatelského záměru žadatele o úvěr, dále hodnocením struktury příjmů a výdajů a dodavatelsko-odběratelských vztahů.

⁸⁶ Např. u klientů [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED].

154. Účastník řízení nepoužíval instrument úvěrového návrhu či jiného obdobného dokumentu, který by shrnoval významné informace o stávající a očekávané finanční situaci klienta a jenž by obsahoval popis jeho činnosti, informace z posouzení jeho podnikatelské historie a záměrů, posouzení odvětví a konkurenceschopnosti klienta či informace o jeho dodavatelsko-odběratelské struktuře.⁸⁷ **V úvěrové dokumentaci tak chyběly významné informace, které by prokazovaly schopnost klienta splatit úvěr z jeho příjmů, resp. výnosů.**
155. V případech financování projektů v dokumentaci chyběla projektová dokumentace, plány cash flow atp.⁸⁸ V některých případech chyběly informace o předpokládaném zdroji splácení⁸⁹ a ve většině případů chybělo samotné posouzení dostatečnosti zdrojů pro splácení přehodnocené ze strany účastníka řízení. Ačkoli si účastník řízení v metodice stanovil, že jednotlivé dokumenty, daňová přiznání, účetní závěrky klientů, úvěrové protokoly a originály smluv se fyzicky archivují, požadavek na archivaci provedených analýz / výstupů z posouzení klienta již explicitně nestanovil. **Nebyly tak zajištěny dostatečné předpoklady pro jejich zachování a rekonstruovatelnost procesu posouzení bonity klientů.**⁹⁰
156. V případě žadatelů o úvěr - fyzických osob měl být pro účely posouzení bonity klienta vyplňován tzv. Dotazník k doložení příjmů (dále i dotazník bonity klienta). **Vnitřní předpisy však neobsahovaly úpravu pravidel pro jeho vyplňování.**⁹¹ **V praxi byly údaje v dotazníku vyplňovány i jen na základě prohlášení klienta**⁹². V případě klientů [redacted]⁹³ a [redacted]⁹⁴ nebyl v dotazníku vyplněn ani údaj o příjmu klienta. Do položky výdaje a splátky úvěrů u jiných finančních institucí účastník řízení zadával klientem deklarované údaje. Pokud klient výši svých výdajů v dotazníku nevyplnil, v praxi účastník řízení, dle svého vyjádření, aplikoval při výpočtu bonity výdaje klienta v paušální výši 15 tis. Kč, aniž by sám podrobněji zvažoval konkrétní situaci klientů⁹⁵.
157. Účastník řízení od klientů nepožadoval předložení výpisů z Bankovních a Nebankovních

⁸⁷ Např. u klientů [redacted], [redacted], [redacted], [redacted] atp.

⁸⁸ Např. u klientů [redacted], [redacted], [redacted] atp.

⁸⁹ Např. u klientů [redacted], [redacted], [redacted], [redacted] atp.

⁹⁰ V případě klienta [redacted] například účastník řízení nedoložil ani daňová přiznání klienta, které měl pouze k náhledu, a to i přesto, že jejich archivace byla metodikou přímo vyžadována.

⁹¹ Nespecifikoval povinně vyplňovaná pole dotazníku podle druhu klienta a jeho příjmu ani dokumenty, na základě nichž by měla být data v dotazníku vyplňována /doložena atp.

⁹² Uvedené bylo zjištěno u všech úvěrovaných fyzických osob: [redacted], [redacted] a [redacted].

⁹³ Dle odpovědi účastníka řízení v rámci emailu „RE: ČNB - PDZ kontrola: doplnění k procesu 4 – bonita“ ze dne 23. 10. 2020: „klient v době posuzování úvěru nedisponoval daňovým přiznáním a účetními výkazy za předchozí období z důvodu předchozího přerušení své podnikatelské činnosti, proto PDZ při hodnocení reálnosti návratnosti úvěrových prostředků vycházela z předloženého záměru a business plánu.“ Nicméně tato skutečnost nebyla v dotazníku bonity uvedena/zaznamenána.

⁹⁴ Prostřednictvím dotazníku bonity klient písemně deklaroval, že předložil přiznání k dani z příjmu za období 2017 a 2018, nicméně tato daňová přiznání za uvedená období v rámci úvěrové dokumentace nebyla ze strany účastníka řízení předložena.

⁹⁵ Částka 15 tis. Kč byla stanovena expertně a jedná se o očekávané min. náklady na domácnost klienta bez ohledu na to, kolik má domácnost členů (viz email „RE: ČNB - PDZ kontrola: doplnění k procesu 4 – bonita“ ze dne 23. 10. 2020).

registru klientských informací (v případě FO) či Centrálního registru úvěrů (v případě PO a FOP).

158. **V důsledku posuzování bonity na neověřených datech postupoval účastník řízení v rozporu s požadavkem ustanovení § 7a odst. 1 písm. b) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením bodu 3 Přílohy č. 3 Vyhlášky na zajištění informací, které umožní před sjednáním obchodu zhodnotit finanční a ekonomickou situaci protistrany, a vystavoval se riziku nedostatečného či nesprávného posouzení rizik souvisejících s dlužníky.**
159. V případě klientů [REDAKCE] a [REDAKCE] byly v dotazníku bonity kontrolujícími zjištěny chybné/nepřesné údaje.⁹⁶ Chybné údaje **svědčily o nedostatečných kontrolních mechanismech či jejich selhání, jež nebyly v souladu s požadavkem ustanovení § 7a odst. 1 písm. c) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 46 odst. 2 písm. b) Vyhlášky.**
160. Z Přílohy č. 1 vnitřního předpisu Procesy schvalování úvěrů vyplývalo, že účastník řízení uplatňoval rozdílný výpočet bonity klientů - fyzických osob (FO), pokud se jednalo o případy úvěrů na bydlení a případy úvěrů jiných než na bydlení či neúčelových úvěrů. V případě nově poskytnutých retailových úvěrů zajištěných rezidenční nemovitostí účastník řízení za benchmark přijal doporučené mezní hodnoty ukazatelů LTV, DSTI a DTI. **Metodika však nespécifikovala hodnoty vstupující do výpočtu těchto ukazatelů a nestanovila pracovní postupy týkající se jejich výpočtu.**
161. V případě úvěrů jiných než na bydlení či neúčelových úvěrů poskytovaných FO si účastník řízení ve vnitřním předpisu nastavil, že podmínkou pro poskytnutí úvěru má být zachování měsíčních disponibilních prostředků klienta ve výši 1,5 násobku životního minima s tím, že při výpočtu disponibilních prostředků se má vycházet z údajů vyplněných v dotazníku bonity klienta. **Konkrétní způsob výpočtu bonity, tj. specifikaci výše účastníkem řízení zohledňovaného životního minima⁹⁷ a vstupních hodnot, jež měly být při výpočtu bonity klienta na straně příjmů a výdajů zvažovány, již metodika neupravovala, stejně tak jako neuváděla pravidla pro kontrolu správnosti zadaných dat a výpočtu. Účastník řízení tak nezabezpečil dostatečné předpoklady pro řádné vyhodnocení finanční situace klientů - fyzických osob.**
162. V případě klientů [REDAKCE] a [REDAKCE] nebylo možné rekonstruovat způsob vyhodnocení měsíčních disponibilních prostředků, tj. dokumentace nedokládala, s jakými konkrétními hodnotami příjmů a výdajů účastník řízení u těchto klientů počítal.⁹⁸ Obdobně u klienta [REDAKCE] účastník řízení nedoložil konkrétní

⁹⁶ U klienta [REDAKCE] nebyl vyplněn údaj příjmů za rok 2018 a do údaje běžných životních nákladů a výdajů domácnosti vyplývajících ze všech jejích finančních závazků, včetně nově poskytovaného úvěru, nebyla splátka nově poskytovaného úvěru zahrnuta. U klienta [REDAKCE] byla v Dotazníku chybně uvedena informace o poskytnutém úvěru od jiné finanční instituce, ačkoli klient, dle dodatečného vyjádření PDZ, žádný jiný úvěr u jiné finanční instituce nečerpal.

⁹⁷ Např. informace z jakého zdroje je hodnota životního minima získávána, jakým způsobem se výše životního minima počítá, zda, příp. jaké hodnoty do tohoto parametru vstupují atp.

⁹⁸ V případě klienta [REDAKCE] účastník řízení doložil business plán klienta (dokument „Xerox Scan_02102020140430.pdf“), kde byly uvedeny předpokládané očekávané roční příjmy po zdanění, nicméně samotný výpočet (konkrétní hodnoty použitých příjmů a výdajů) účastník řízení nedoložil.

stanovení hodnoty ročních příjmů klienta po zdanění.⁹⁹

163. Z Přílohy č. 1 předpisu Procesy schvalování úvěrů vyplývalo, že účastník řízení pro účely zhodnocení bonity klientů - právnických osob (PO) používal metody bonitních a bankrotních modelů, a to: Aspekt Global Rating (AGR) a Index důvěryhodnosti manželů Neumaierových (IN01 a IN05). Podmínkou poskytnutí úvěru klientovi bylo podle písemné úpravy a bez bližšího upřesnění kladné, případně neutrální hodnocení klienta dle těchto modelů.
164. Účastníkem řízení **používané modely však měly omezení, neboť** nebyly využitelné pro posouzení bonity klientů bez podnikatelské historie (SPV, začínající právnické osoby), či pro zahraniční subjekty a hodnotily výkonnost podniku jen v ročním časovém horizontu, resp. bonita byla počítána jen na bázi roční dat. Rating AGR byl zaměřen na provozní část hospodaření podniku a nezajišťoval komplexní vyhodnocení klienta a index IN05 byl vhodný jen pro průmyslové podniky.
165. **Vnitřní předpisy účastníka řízení nicméně alternativní způsoby posouzení bonity u klientů, kteří nesplňovali kritéria pro použití uvedených modelů, neupravovaly. Vnitřní předpisy účastníka řízení dále neobsahovaly úpravu pracovních postupů, nestanovily odpovědnosti za posouzení klientů prostřednictvím uvedených modelů a rovněž ani požadavky/pravidla ohledně stáří či druhu finančních dat, které by měly být pro posouzení bonity klientů použity.¹⁰⁰ Dále vnitřní předpisy nenastavily kontrolní mechanismy nad procesem posouzení bonity prostřednictvím uvedených modelů.**
166. V praxi vyhodnocení bonitních a bankrotních modelů prováděla předsedkyně ÚK, která zadávala údaje z finančních výkazů klienta do modelové tabulky ve formátu MS Excel, v níž se po zadání vstupních dat na základě zabudovaných vzorců spočítal výsledný ukazatel indexu IN01, IN05 a AGR.¹⁰¹ Kontrola (v podobě kontroly 4 očí) spolehlivosti vstupních hodnot zadaných do modelů nebyla systematicky ve všech případech klientů¹⁰² prováděna a v případech, kdy byla provedena, se jednalo spíše o namátkovou kontrolu dat, tj. nikoli kontrolu všech zadaných vstupů.¹⁰³ Chybně zadaná vstupní data byla

⁹⁹ Při výpočtu ukazatelů DSTI a DTI PDZ vycházela z hodnoty ročního příjmu po zdanění ve výši 4 652 200 Kč, nicméně tato nekoresponduje s příjmy doloženými v rámci daňového přiznání klienta za rok 2018, ze kterého účastník řízení při svém výpočtu vycházel (viz dokument „D-vyjádření [REDACTED]-FINAL.pdf“ zaslaný emailem „RE: ČNB - PDZ kontrola: doplnění ke klientům 3. část“ dne 25. 9. 2020).

¹⁰⁰ Např. požadavek na to, aby byly vyhodnoceny nejvíce aktuální výkazy či zda se má jednat o auditované, konečné, příp. meziroční výkazy atp.

¹⁰¹ Vyhodnocení bonity na základě modelu bylo provedeno u klientů [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED], tj. i u klientů, u nichž výsledný index či rating neměly vypovídací schopnost (u klienta [REDACTED], [REDACTED]. PDZ doložila vyhodnocení výkonnosti se záporným výsledným ratingem. Účastník řízení výsledný rating se zápornou hodnotou a celkovým výsledkem „subjekt na pokraji bankrotu se značnými riziky a častými krizemi“ v rámci úvěrové dokumentace nijak nekomentoval.

¹⁰² Viz účastníkem řízení potvrzený záznam ze společného jednání vyplývající z emailu „RE: ČNB - PDZ kontrola: doplnění k procesu 4 – bonita“ ze dne 23. 10. 2020.

¹⁰³ Viz email „RE: ČNB - PDZ kontrola: doplnění k procesu 4 – bonita“ ze dne 23. 10. 2020.

kontrolujícími zjištěna u klientů [redacted]¹⁰⁴, [redacted]¹⁰⁵ a [redacted]¹⁰⁶

167. V případech klientů, u nichž účastník řízení nemohl vyhodnocení za použití bonitních a bankrotních modelů uplatnit¹⁰⁷, byla dle vyjádření účastníka řízení bonita klienta vyhodnocena individuálně, **nicméně bez vyhotovení záznamu z tohoto posouzení.**
168. **Tím, že si účastník řízení v metodice nenastavil jednoznačná pravidla, odpovědnosti a postupy pro vyhodnocení úvěruschopnosti klienta (FO i PO), nezajistil dostatečné předpoklady pro identifikaci a posouzení všech rizikových aspektů týkajících se jednotlivých úvěrových obchodů.**
169. **V důsledku toho se účastník řízení vystavoval zvýšenému riziku nedostatečného či nesprávného posouzení rizik souvisejících s dlužníkem a postupoval v rozporu s požadavky ustanovení § 7a odst. 1 písm. b) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením bodu 5 písm. c), d), e), f), g) Přílohy č. 3 Vyhlášky.**
170. **Nedostatečná a nejednoznačná písemná úprava byla v rozporu s ustanovením § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 10 odst. 1 a 2 a dále § 20 odst. 1 Vyhlášky a nezabezpečovala dostatečné předpoklady pro konzistentní výkon činností v obdobných případech.**
171. **Nedostatečná rekonstruovatelnost činností byla v rozporu s ustanovením § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 11 odst. 2 Vyhlášky a nedostatečné kontrolní mechanismy pak byly v rozporu s ustanovením § 7a odst. 1 písm. c) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 46 odst. 2 písm. b) Vyhlášky.**

Role útvaru řízení rizik v úvěrovém procesu

172. Dle vyjádření účastníka řízení se posouzením možných rizik spjatých s úvěrovým klientem a případem zabýval RM, který měl bližší detaily a závěry ze svých analýz¹⁰⁸ předávat představenstvu za přítomnosti Compliance officera, ale bez účasti zástupců ÚK¹⁰⁹ formou ústní prezentace.

¹⁰⁴ Vstupní údaje ve výpočtu výkonnosti týkající se položek oběžná aktiva a vlastní kapitál nedopovídaly údajům v doloženém daňovém přiznání klienta za rok 2019 ani údajům vyplývajícím ze zkrácené rozvahy klienta za stejné období. Chybné zadání vstupních hodnot nemělo vliv na konečný výsledek.

¹⁰⁵ Ve vyhodnocení výkonnosti podniku na datech za rok 2018 neodpovídaly údajům v doložených finančních výkazech hodnoty položek: odpisy, krátkodobé pohledávky, krátkodobé závazky, úrokové náklady, aktiva a pasiva. Na základě správně zadaných vstupních dat byl výsledný rating AGR o stupeň horší než PDZ spočítala, tj. rating AA (velmi dobře hospodařící subjekt se silným finančním zdravím).

¹⁰⁶ Ve vyhodnocení výkonnosti podniku na datech za rok 2017 neodpovídaly údajům v předložených finančních výkazech hodnoty aktiv, pasiv ani oběžných aktiv. Na základě správně zadaných vstupních dat se výsledné indexy IN01 a IN05, oproti původním účastníkem řízení vypočteným, zhoršily o 1 stupeň - na stupeň nejhorší (podnik spěje k bankrotu a podnik hodnotu netvoří / ničí).

¹⁰⁷ Např. u klientů [redacted], [redacted], [redacted]

¹⁰⁸ Tyto byly doplněny i o tzv. sociomapping, jenž RM používal jako doplňkové vyhodnocení rizik.

¹⁰⁹ S odůvodněním účastníka řízení, že „ÚK jedná v úvěrovém procesu nezávisle od představenstva (myšleno není „řízena“ představenstvem). Každý úvěrový případ ÚK zvažuje ve své kompetenci a odpovědnosti a komunikuje s RM v zájmu úplnosti pro její rozhodování potřebných informací“ – viz email „RE: ČNB - PDZ kontrola: doplnění k procesu 4 – bonita“ ze dne 23. 10. 2020.

173. O svých závěrech RM vytvářel tzv. vyjádření risk manažera, která byla součástí úvěrové dokumentace klientů. Ve svých vyjádřeních RM v podstatě shrnul požadavky klienta (výše úvěru, splatnost a způsob splácení) a uváděl účel požadovaného úvěru. Text jeho vyjádření byl obecný a ve většině případů obsahoval podobné (v některých případech i shodné) informace jako text zápisu z jednání ÚK (text záznam z posouzení případu/klienta ze strany ÚK). Většina vyjádření RM byla datována shodně s datem jednání představenstva a k datu podpisu smluvní dokumentace s klientem.¹¹⁰
174. V případě klienta [REDAKCE] bylo na vyjádření RM uvedeno datum zpracování, které bylo až 6 dní po datu schválení úvěru ze strany představenstva. Dle vyjádření účastníka řízení nicméně datum pořízení vyjádření RM nemusel vždy odpovídat datu posouzení případu ze strany RM a datu sdílení závěrů z takového posouzení v rámci PDZ. **Nedostatečná rekonstruovatelnost procesů však nebyla v souladu s požadavkem ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 11 odst. 2 Vyhlášky.**
175. Zatímco úvěrová analýza ze strany ÚK byla zaměřena na výpočet disponibilních zdrojů klienta – FO a výpočet bonitního a bankrotního modelu klienta – PO¹¹¹, tak ze strany RM byla tato analýza zaměřena především na vyhodnocení úvěrových rizik a možného selhání klienta. **Vzhledem k tomu, že každá z těchto analýz byla zpracována odděleně a předložená dokumentace nedokládala propojení informací a závěrů, které z nich vyplývaly, postupoval účastník řízení v rozporu s požadavkem na ucelenost informací pro rozhodování dle ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 23 odst. 1 Vyhlášky.**

Posouzení bankovních záruk

176. Proces posuzování bonity klientů žádajících o poskytnutí bankovní záruky byl popsán ve vnitřním předpise Poskytování záruk ve formě ručení nebo bankovní záruky za členy (dále i VP Poskytování záruk)¹¹².
177. Vnitřní předpis Poskytování záruk mj. uváděl, že při posuzování žádosti o poskytnutí záruky je nutné vzít v úvahu obdobná hlediska jako při rozhodování o poskytnutí úvěru (tj. bonitu klienta, kvalitu zajištění, rizikovost daného obchodního případu, trendy v ekonomickém vývoji daného odvětví, ve kterém klient podniká atp.).
178. Účastník řízení se v praxi, dle svého vyjádření řídil „Doporučením úvěrové komise k poskytování bankovních záruk z 2. 10. 2017“^{113,114}, a to ačkoli Doporučení ÚK nemělo

¹¹⁰ Např. u klientů [REDAKCE], [REDAKCE], [REDAKCE], [REDAKCE].

¹¹¹ Dále pak na stanovení výše poplatku a úrokové sazby, způsobu splácení a sledování dodržení limitu angažovanosti.

¹¹² Pro účely kontroly byla předložena verze platná/účinná od 1. 6. 2017.

¹¹³ Dokument „2017_10_02 Doporučení ÚK k poskytování BZ“ zaslaný emailem dne 28. 7. 2020.

¹¹⁴ V případě poskytnutých bankovních záruk klientům [REDAKCE], [REDAKCE] a [REDAKCE] [REDAKCE] na dotazy týkající se vyhodnocení bonity a doložení finančních výkazů těchto klientů Záložna odkázala, že postupovala dle Doporučení ÚK ze dne 2. 10. 2017 a bonitu posoudila individuálně – viz

formu vnitřního předpisu účastníka řízení a ani z jeho textu nevyplývalo, že nahrazuje či doplňuje metodickou úpravu procesu vyplývající z VP Poskytování záruk.¹¹⁵

179. Text Doporučení ÚK nebyl v souladu s pravidly nastavenými účastníkem řízení ve VP Poskytování záruk, neboť z něj vyplývalo, že úvěrová komise u bankovních záruk se zajištěnou částkou do výše 500 tis. Kč a u bankovních záruk zajištěných finančním kolaterálem do výše 1 mil. Kč doporučuje nepožadovat předložení účetních výkazů klienta s tím, že žádost o poskytnutí BZ se posuzuje individuálně s přihlédnutím k vybraným kvalitativním informacím týkajících se klienta¹¹⁶.
180. **Nejednoznačná úprava procesu ve vnitřních předpisech nebyla v souladu s požadavkem ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 20 odst. 1 Vyhlášky a nezajišťovala dostatečné předpoklady pro jednotný výkon činností.**
181. **Nesoulad vnitřních předpisů a činností byl v rozporu s požadavkem ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 17 odst. 5 Vyhlášky.**
182. Ve vnitřním předpise Poskytování záruk si účastník řízení dále stanovil požadavek, aby bylo ze strany ÚK pro každé poskytnutí BZ vyžádáno stanovisko osoby pověřené řízením rizik. Dle vyjádření účastníka řízení RM i v případě BZ hodnotil rizika spjatá s případem a klientem a prezentoval představenstvu a Compliance officerovi svá stanoviska k ne/doporučení případného poskytnutí BZ.
183. **Zpráva z posouzení rizik ze strany RM však v případě záruk (ani v rozsahu vyjádření, jež bylo vytvářeno u poskytovaných úvěrů) zpracovávána nebyla. Nedostatečná rekonstruovatelnost činnosti RM tak i v tomto případě představovala rozpor s požadavkem ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 11 odst. 2 Vyhlášky.**

Závěr

184. **Vzhledem k tomu, že celou řadu činností, pravidel a odpovědností týkajících se posouzení úvěruschopnosti klienta neměl účastník řízení ve vnitřních předpisech upravenou, dále pak, že klientská dokumentace neobsahovala kompletní a ucelené informace o klientovi a daném úvěrovém případě¹¹⁷ a že účastník řízení nevytvářel dostatečně podrobná vyhodnocení situace klienta¹¹⁸, která by prokazovala jeho úvěruschopnost, nebyla zřejmá východiska, jež byla brána v potaz schvalovatelem při vydání jeho konečného rozhodnutí.**

dokument „Podklady k bonitě a komentáře.docx“, jenž byl zaslán emailem „Re: CNB - PDZ kontrola“ dne 28. 7. 2020.

¹¹⁵ Dle vyjádření účastníka řízení v rámci emailu „RE: ČNB - PDZ kontrola: doplnění k procesu 4 – bonita“ ze dne 23. 10. 2020, bylo v praxi Doporučení ÚK „bráno v potaz“.

¹¹⁶ Délka členství klienta v PDZ, jeho platební historie, reference, průběh a výsledky předchozí vzájemné spolupráce.

¹¹⁷ V důsledku nedostatečného uchování dokumentů a informací, jež Záložna měla, dle svých prohlášení, ale nearchivovala je.

¹¹⁸ Jeho činnosti, ekonomické a finanční situaci, účelu úvěru a zdroji příjmů, z nichž má být úvěr splácen, vyhodnocení projektu/investice v případě projektového či investičního úvěru atp.

185. Účastník řízení se vystavoval zvýšenému riziku nedostatečného či nesprávného posouzení rizik souvisejících s dlužníkem s případnými dopady na řízení úvěrového rizika. Účastník řízení tak postupoval v rozporu s požadavky ustanovení § 7a odst. 1 písm. b) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením bodu 5 písm. c), d), e), f), g) Přílohy č. 3 k Vyhlášce na posouzení rizik obchodů.
186. Nedostatečná rekonstruovatelnost procesu též představuje významné omezení pro následné kontroly procesu ze strany dalších nezávislých osob, a není tak v souladu s požadavkem ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 11 odst. 2 Vyhlášky.

Proces schvalování úvěrových obchodů

187. V podrobnostech odkazuje správní orgán na zjištění v rámci Kontroly (konkrétně na kapitolu 2.4. Protokolu o kontrole):
188. Proces schvalování úvěrů byl popsán v čl. XVI. předpisu Procesy schvalování úvěrů poskytovaných družstevní záložnou, dílčí úprava procesu schvalování byla též obsažena v Organizačním řádu, Jednacím řádu úvěrové komise a Jednacím řádu představenstva.
189. Z Jednacího řádu úvěrové komise vyplývalo, že o zasedání úvěrové komise by měl být pořízen zápis, obsahující datum jednání, seznam přítomných členů ÚK a přijatá usnesení a rozhodnutí. V případech, kdy některý z členů ÚK hlasoval odlišně od většiny, mohl tento požádat o zaprotokolování svého stanoviska do zápisu. Dle čl. 1.9 vnitřního předpisu Procesy schvalování úvěrů měl být z jednání a rozhodování voleného orgánu družstevní záložny¹¹⁹ vždy vyloučen člen, o jehož zájmu se rozhoduje. Jednací řád úvěrové komise v čl. 5.9 stanovil, že není-li v zápisu výslovně uvedeno jinak nebo nevyplývá-li to výslovně z jeho obsahu, má se za to, že osoby, které záznam nebo zápis podepsaly, hlasovaly tak, jak je uvedeno v textu rozhodnutí.
190. V případě klienta [REDAKCE] byla jeho statutárním ředitelem [REDAKCE], která byla zároveň místopředsedkyní ÚK PDZ. Dle doložených zápisů úvěrové komise při projednávání poskytnutí úvěru a bankovních záruk klientovi [REDAKCE]¹²⁰ však byla místopředsedkyně ÚK¹²¹ přítomna jednání ÚK¹²² a zápisy spolu s předsedkyní ÚK¹²³ podepisovala. PDZ doložila tzv. Prohlášení o nezávislosti předsedkyně ÚK¹²⁴, z nichž vyplýval závazek místopředsedkyně ÚK zdržet se hlasování/rozhodování v případě projednávání úvěrů ve prospěch některých společností, včetně společnosti [REDAKCE].¹²⁵ Nicméně ze zápisů explicitně nevyplývalo, že se v daných případech zdržela hlasování, resp. podpis

¹¹⁹ Tj. úvěrové komise, kontrolní komise a představenstva.

¹²⁰ Úvěr č. 4/2019 a BZ 2019_1_1, 2019_2_1, 2019_2_2, 2019_2_3, 2019_3_1.

¹²¹ [REDAKCE].

¹²² Konaných dne 23. 1. 2019, 7. 2. 2019, 14. 2. 2019, 26. 2. 2019, 1. 3. 2019 a 4. 11. 2019.

¹²³ [REDAKCE].

¹²⁴ Viz email „RE: ČNB - PDZ kontrola: doplnění k procesu 4 – bonita“ ze dne 23. 10. 2020.

¹²⁵ Účastník řízení doložil i obdobná Prohlášení [REDAKCE] ke všem členům PDZ, na něž má pí [REDAKCE] vazbu, tj. [REDAKCE], [REDAKCE], [REDAKCE], [REDAKCE], [REDAKCE].

místopředsedkyně ÚK na zápisu v kontextu čl. 5. 9 Jednacího řádu úvěrové komise značil, že pro doporučení poskytnutí úvěru a bankovních záruk klientovi hlasovala.¹²⁶

191. Z výše uvedeného vyplývá, že vnitřní předpisy a postupy účastníka řízení nezajišťovaly dostatečné předpoklady pro zamezení příp. střetu zájmů v rámci schvalování úvěrů a bankovních záruk, čímž nebyl zajištěn soulad s ustanovením § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 21 odst. 1 Vyhlášky. Nedostatečná rekonstruovatelnost činností nebyla v souladu s ustanovením § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 11 odst. 2 Vyhlášky.

Poskytování úvěrových rámců a bankovních záruk (úvěrová administrace)

192. V podrobnostech odkazuje správní orgán na zjištění v rámci Kontroly (konkrétně na kapitolu 2.5. Protokolu o kontrole):

Příprava smluvní dokumentace

193. Proces přípravy a uzavření smluvní dokumentace byl u účastníka řízení upraven prostřednictvím čl. XV. vnitřního předpisu Procesy schvalování úvěrů poskytovaných družstevní záložnou (dále jen VP Proces schvalování úvěrů). Z metodické úpravy vyplývala primární odpovědnost za přípravu smluvní dokumentace POP¹²⁷, který mj. měl koordinovat proces vytvoření úvěrové dokumentace s ostatními útvary a jemuž byla explicitně stanovena povinnost předložit připravovanou smluvní dokumentaci ke kontrole compliance, nicméně jen v případech, kdy se tato dokumentace odchylovala od schválených vzorů¹²⁸. Metodika obsahovala jen obecnou definici POP a nebylo písemně specifikováno organizační zařazení, název útvaru či pracovní pozice, jež měly/mohly funkci POP v PDZ vykonávat. **V praxi PDZ tak mohl funkci POP vykonávat a ve většině případů i vykonával pracovník komunikující s klienty a vykonávající obchodní činnosti.**¹²⁹
194. Vzorové smluvní dokumenty, jež byly využívány ze strany POP pro zpracování smluvní dokumentace v jednotlivých úvěrových případech, byly uloženy na sdíleném serveru v editovatelné podobě a formátu MS Word. Odpovědnost za identifikaci případného odchýlení od vzorové smluvní dokumentace byla rovněž stanovena POP. **Prostřednictvím metodiky si účastník řízení písemně nenastavil kontrolu další osobou, jež by byla nezávislá na pracovnících vykonávajících obchodní činnosti a**

¹²⁶ Dle účastníka řízení se v takovém případě pí. ██████ neúčastní „jednání“ ani „rozhodování“, ale účastní se zasedání jako „administrativní personál – zapisovatel“ (viz email „RE: ČNB - PDZ kontrola: doplnění k procesu 4 – bonita“ ze dne 23. 10. 2020.).

¹²⁷ POP (pověřený pracovník), resp. pracovník zodpovědný za konkrétní úvěrový případ. Je určen rozhodnutím představenstva, rozhodnutím předsedy představenstva (v jeho nepřítomnosti místopředsedou představenstva) nebo jiným pokynem, opatřením nebo organizačním postupem v rámci organizační struktury účastníka řízení.

¹²⁸ Pro zpracování smluvní dokumentace měly být využívány vzorové smluvní dokumenty, jež byly připraveny compliance.

¹²⁹ Jen ve třech z prověřovaných 15 případů (úvěry i záruky) vykonával funkci POP pracovník, jenž nebyl odpovědný za obchodní činnosti či podpůrné obchodní činnosti.

jež by systematicky ověřovala správnost připravené smluvní dokumentace.¹³⁰

Při přípravě smluvní dokumentace vycházel POP z písemně zpracovaného úvěrového protokolu/protokolu o poskytnutí BZ a ústně sdělovaných informací od RM, compliance, úvěrové komise či představenstva. Protokol neobsahoval explicitně vymezená pole pro identifikaci/popis schválených podmínek (pro čerpání i následných), jež by měly být promítnuty do smluvní dokumentace. Obsahoval sice editovatelná pole pro případné poznámky, nicméně ani z protokolu a ani z písemné úpravy procesu ve vnitřních předpisech jednoznačně nevyplývala povinnost zaznamenávat do protokolu či jiného obdobného dokumentu veškeré konečným schvalovatelem potvrzené podmínky. Komunikace o případných navrhovaných změnách smluvní dokumentace proti standardu/vzoru probíhala přes POP, jenž informaci dále sdílel s představenstvem, úvěrovou komisí a compliance, o projednání/schválení změn ze strany schvalovatele však rovněž nebyl pořizován zápis.

195. **Nebyla tak zajištěna dostatečná rekonstruovatelnost procesu schválení úvěrových podmínek a jejich následného zahrnutí do smluvní dokumentace, ve smyslu ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 11 odst. 2 Vyhlášky a byly omezeny předpoklady pro následnou nezávislou kontrolu.**

Administrace úvěrových rámců a poskytovaných bankovních záruk

196. Pravidla pro účtování o poskytovaných bankovních zárukách nebyla, na rozdíl od problematiky účtování o rozvahových pohledávkách, ve vnitřních předpisech účastníka řízení upravena.¹³¹ **Nebyl tak zajištěn soulad s ustanovením § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 10 odst. 1 a 2 Vyhlášky.**
197. Z účastníkem řízení popsané praxe vyplývalo, že k prvotnímu zaúčtování poskytnutých závazných úvěrových rámců docházelo až na základě příkazu k úhradě. Datem účtování bylo datum uskutečnění účetního případu, tj. datum připsání částky úvěru na účet klienta, a nikoli datum podpisu úvěrové smlouvy.¹³² Data podpisu úvěrové smlouvy a čerpání se mohla lišit a v praxi se i v řadě případů lišila. Obdobný přístup pak účastník řízení uplatňoval i v případě poskytovaných bankovních záruk, kdy k zaúčtování příslibu bankovních záruk docházelo až k datu vystavení záruční listiny, a nikoli k datu uzavření smlouvy o poskytnutí bankovní záruky.
198. **V důsledku prodlení v zaúčtování úvěrových podrozvahových rámců docházelo ke zkreslení informací o úvěrovém portfoliu s dopady na další navazující procesy (výpočet kapitálového požadavku a opravných položek). Účastník řízení tak**

¹³⁰ Dle vyjádření účastníka řízení se v praxi na rozdíl od metodické úpravy procesu na přípravě smluvní dokumentace pravidelně podílela celá řada osob, a to kromě POP předsedkyně úvěrové komise i Compliance officer, který byl současně i předsedou kontrolní komise a místopředseda KK. Dále byla dle vyjádření účastníka řízení smluvní dokumentace kontrolována také členy představenstva, kteří smluvní dokumentaci za účastníka řízení podepisovali. Viz email ze dne 6. 10. 2020 „RE: ČNB - PDZ kontrola: vyjádření k požadavkům – procesy“; příloha „RE-popis_administrace a čerpání-final.docx“.

¹³¹ Dle vyjádření se při jejich účtování řídí vyhláškou č. 501/2002 Sb.

¹³² Viz čl. 1 VP Metodika účtování jistina a příslušenství „2019_01_01 VP Metodika účtování jistiny a příslušenství.docx (účinný od 30.1.2020)“ a email ze dne 6. 10. 2020 „RE: ČNB - PDZ kontrola: vyjádření k požadavkům – procesy“; příloha „RE-popis_administrace a čerpání-final.docx“.

nezajistil dostatečné předpoklady pro soulad s ustanovením § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 17 odst. 5 Vyhlášky.

Uvolňování úvěrových prostředků

199. Proces čerpání úvěrů byl upraven v čl. XVIII. VP Proces schvalování úvěrů, kde si účastník řízení nastavil, že je možné provést vyplacení úvěru teprve po splnění smluvně sjednaných úvěrových podmínek. Z metodické úpravy vyplývalo, že za kontrolu splnění podmínek pro čerpání a výplatu úvěru odpovídal POP, jenž po jejich splnění měl připravit s klientem žádost o čerpání a po provedené kontrole klienta v rámci AML procesu klientem podepsanou žádost o čerpání předat představenstvu s informací o splnění úvěrových podmínek. Představenstvo pak bylo odpovědné za zajištění převodu peněžních prostředků dle žádosti o čerpání.
200. **V metodice však nebyla nastavena systematická kontrola (kontrola čtyř očí) nad procesem kontroly splnění podmínek, již měl zajišťovat POP. Vzhledem k tomu, že funkci POP u účastníka řízení mohly vykonávat i zaměstnanci, jejichž pracovní náplň patřila mezi obchodní činnosti, nebyly tak prostřednictvím metodické úpravy zajištěny dostatečné předpoklady pro oddělení neslučitelných činností ve smyslu ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 22 odst. 1 písm. e) Vyhlášky a § 22 odst. 2 Vyhlášky.**¹³³
201. Vzhledem k tomu, že dle metodiky náležela odpovědnost za čerpání¹³⁴ do působnosti představenstva, tedy výkonného orgánu, a nikoli jen do působnosti některého z členů představenstva, představovala skutečnost, že byly příkazy k čerpání podepisovány jen jedním členem představenstva a předložené zápisy z jednání představenstva rovněž neobsahovaly rozhodnutí o povolení čerpání v jednotlivých případech¹³⁵, **nezajištění rekonstruovatelnosti provádění činností/odpovědností v souladu s úpravou ve vnitřních předpisech, což nebylo v souladu s požadavkem ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 11 odst. 2 Vyhlášky.**
202. Ve většině případů účastník řízení poskytoval bezúčelové podnikatelské provozní či spotřebitelské úvěry, v případě klientů [REDAKCE] a [REDAKCE] byl nicméně poskytnut účelově vázaný úvěr. **Úvěrová dokumentace týkající se uvedených klientů však nedokládala, že účastník řízení při poskytnutí těchto úvěrů uplatňoval postupy, na základě nichž by aktivně řídil¹³⁶ použití úvěrových prostředků na účel, k němuž byly poskytnuty. V případě obou klientů byly úvěrové prostředky poukázány na běžný účet klienta bez smluvně sjednaného čerpání na konkrétní účet protistrany klienta, či požadavku na doložení konkrétní dokumentace před čerpáním, na základě nichž by účastník řízení průběžně při čerpání kontroloval**

¹³³ V praxi účastníka řízení byly dle jeho vyjádření před čerpáním úvěru nad rámec metodikou stanovených kontrol prováděny i další kontroly, a to nejenom ze strany POP, ale i ze strany ÚK a představenstva. Samotné načerpání úvěru pak odlišně od metodické úpravy, dle níž bylo za zajištění převodu peněžních prostředků odpovědné představenstvo, prováděli POP a předsedkyně úvěrové komise či další dvě osoby, jež nevykonávaly obchodní činnosti, tj. byla prováděna kontrola čtyř očí.

¹³⁴ Kontrola splnění podmínek a schválení příkazu k čerpání.

¹³⁵ Vyjma případu klienta [REDAKCE] - viz „2015_12_09 zápis představenstva.pdf“.

¹³⁶ Účastník řízení ponechával dodržení účelu jen v odpovědnosti klienta, kdy jej v úvěrové smlouvě zavazoval dodržet účel úvěru.

dodržení sjednaného účelu¹³⁷.

203. Z vyjádření účastníka řízení vyplývalo, že u uvedených klientů provedl až následnou kontrolu splnění účelového využití úvěrových prostředků, jejíž provedení však nebylo rekonstruovatelné.¹³⁸

Zajištění

204. *V podrobnostech odkazuje správní orgán na zjištění v rámci Kontroly (konkrétně na kapitolu 2.6. Protokolu o kontrole):*

Pravidla pro posuzování zajištění

205. Problematiku zajištění měl účastník řízení upravenou ve vnitřních předpisech Metodika řízení úvěrového rizika, Procesy schvalování úvěrů poskytovaných družstevní záložnou (dále i vnitřní předpis Proces schvalování úvěrů), Požadovaná hodnota zajištění expozic, Poskytování záruk ve formě ručení nebo bankovní záruky za členy a Směrnice pro tvorbu opravných položek v souladu s IFRS 9 (dále i vnitřní předpis Tvorba opravných položek).
206. **Ve vnitřním předpise Proces schvalování úvěrů účastník řízení definoval druhy zajišťovacích instrumentů. Ve vnitřním předpise Tvorba opravných položek si účastník řízení stanovil nenulové koeficienty „podle způsobu zajištění“ k celé řadě zajišťovacích instrumentů¹³⁹. Podle textu vnitřního předpisu měly být koeficienty nastaveny na základě analýzy historických dat o realizovaných zajištěních. Z vyjádření zástupců účastníka řízení (jednání dne 26. 8. 2020 a 28. 8. 2020) vyplynulo, že v praxi byly koeficienty stanoveny expertním odhadem vzhledem k tomu, že účastník řízení nemá žádné historické zkušenosti s nevykonnými expozicemi a vymáháním úvěrových pohledávek. Koeficienty byly nastaveny v 12/2017 a dle vyjádření účastníka řízení byly průběžně přehodnocovány¹⁴⁰, nicméně účastník řízení nedoložil žádný dokument, který by dokládal, že se účastník řízení přehodnocením koeficientů zabýval, ať už na základě vlastních, či veřejně dostupných dat.**
207. Z vnitřního předpisu Požadovaná hodnota zajištění expozic vyplývalo, že účastník řízení preferoval jako hlavní druh zajištění zástavní právo k peněžním prostředkům nebo

¹³⁷ Např. prostřednictvím smluvně sjednaných podmínek pro čerpání.

¹³⁸ V případě klienta ██████████, kdy měl jemu poskytnutý úvěr sloužit (kromě refinancování stávajícího úvěru klienta od záložny) k financování nákladů rekonstrukce bytového domu, účastník řízení provedl následnou kontrolu splnění účelu „náhledem do účetnictví bytového domu, z kterého bylo možno ověřit výši výdajů na opravy“. V případě klienta ██████████, jemuž byl poskytnut spotřebitelský úvěr na „realizaci financování nebo předfinancování nákladů Projektu přestavby a rekonstrukce ██████████“, měla Záložna dle svého vyjádření „předem k dispozici informaci o fakturách za stavební práce sdružení ██████████“ s tím, že „následně bylo realizací převodu ověřeno jejich uhrazení a tím splnění účelu úvěru.“ Požadavek na doložení konkrétních podkladů dokládajících úhradu nákladů, na něž byl úvěr poskytnut, nebyl ani zakomponován do úvěrové smluvní dokumentace uzavřené s klientem.

¹³⁹ Kromě finančního kolaterálu, k zástavě nemovitostí a movitostí, dále i zástavě cenných papírů – akcií či dluhopisů (státní/korporátní), pohledávek, směnám a bankovním zárukám.

¹⁴⁰ Poslední přehodnocení bylo provedeno dle deklarovaného prohlášení účastníka řízení k 31. 12. 2019 se závěrem, že není potřeba jejich změn. Viz email ze dne 14. 10. 2020 „RE: ČNB - PDZ kontrola: dotazy k procesům 2 z 6.10.2020“, dokument „Proces zajištění _odpovědi - FINAL-201014.pdf“.

zástavní právo k nemovitostem.¹⁴¹ V rámci výpočtu opravných položek (OP) byla kromě dvou výše uvedených zajišťovacích instrumentů akceptována i zástava movitostí. Ostatní druhy zajištění (a to i zajišťovací instrumenty, u nichž si PDZ pro účely výpočtu OP stanovila nenulový koeficient) byly považovány za doplňkové zajištění. Z vnitřních předpisů (stanovené nenulové koeficienty ve vnitřním předpisu Tvorba opravných položek) i vyjádření PDZ nicméně vyplývalo, že případná akceptace doplňkového zajištění pro účely výpočtu OP nebyla ze strany účastníka řízení úplně vyloučena. **Vnitřní předpis Tvorba OP však kromě nenulových koeficientů neobsahoval úpravu, z níž by bylo patrné, za jakých podmínek by příslušný zajišťovací instrument mohl/neměl být pro výpočet OP účastníkem řízení akceptován¹⁴².**

208. Ve vnitřním předpise Požadovaná hodnota zajištění expozic si účastník řízení v obecné rovině stanovil, že při hodnocení způsobilosti kolaterálu účastník řízení postupuje v souladu s (v metodice identifikovanými) ustanoveními článků Nařízení (EU) 575/2013. **Nicméně tento ani jiné vnitřní předpisy¹⁴³ již blíže nestanovily konkrétní pracovní postupy k posouzení naplnění jednotlivých článků právního předpisu, na něž se vnitřní předpis odkazoval.**
209. **V rámci vnitřního předpisu Tvorba opravných položek účastník řízení stanovil nenulové koeficienty i pro zástavu nemovitostí v 2. pořadí a i v praxi měl účastník řízení v případě některých klientů zřízeno zástavní právo v jiném než v prvním pořadí. Pravidla pro posouzení zástav zřízených v jiném než prvním pořadí (zejm. pro stanovení hodnoty zástavy, jež by mohla být akceptována pro navazující proces tvorby OP) však metodika neobsahovala.**
210. V případě klienta [REDAKCE] měl účastník řízení zřízené zástavní právo v 2. pořadí, za společností [REDAKCE], jejíž právo bylo v KN zapsáno až do celkové výše budoucí peněžité pohledávky 30 mil. Kč. Dle zápisu provedeného v KN měla uvedená společnost i předkupní právo k nemovitosti. Dle záložnou doloženého odhadu byla tržní hodnota nemovitosti stanovena ve výši 7,5 mil. Kč. Dokumentace nedokládala přehodnocení, z něhož by bylo patrné, že by byla při realizaci zástavy (pokud by k ní bylo přistoupeno) umořena i úvěrová pohledávka záložny. Přesto účastník řízení v případě tohoto klienta zohledňoval při výpočtu OP i tuto zástavu nemovitostí v 2. pořadí.
211. **Dále nebyla ve vnitřních předpisech upravena pravidla a postupy upravující proces**

¹⁴¹ Z doložené dokumentace vyplývalo, že v praxi v souvislosti s portfoliem úvěrových rozvahových i podrozvahových expozic Záložna evidovala kromě zástavy nemovitostí a movitostí, zástavy pohledávek i finanční kolaterál a vlastní blankosměnky (s/bez avalu), nicméně pro následné procesy (OP, RVA a velkých expozic) akceptovala jen finanční kolaterál a zástavu nemovitostí.

¹⁴² Např. Metodika stanovila nenulový koeficient pro cenné papíry – akcie či cenné papíry – dluhopisy korporátní, dále pro směnku, z písemné úpravy však nebylo jednoznačně zřejmé, jak by PDZ přistupovala k vlastní blankosměnce dlužníka či cenným papírům – akciím či dluhopisům klienta či jiných osob spjatých s klientem/úvěrem atp. Nenulový koeficient mohl být aplikován i v případě nemovitostí či pozemků zastavených v druhém pořadí, nemovitostí rozestavěných a metodika neobsahovala úpravu pravidel, za jakých podmínek je možné u takových zajištění akceptovat, resp. pro navazující procesy používat nenulovou tržní hodnotu, atp.

¹⁴³ Problematika výpočtu KP a RVA byla upravena ve vnitřním předpise Řízení rizik – Kapitálový poměr (kapitálová přiměřenost a velké expozice) - viz dokument „2019_07_01 VP VRK Kapitálový poměr a velké expozice.docx“. Ani tento vnitřní předpis neobsahoval interní písemnou úpravu pravidel pro akceptaci zajištění při výpočtu RVA.

identifikace a posouzení korelace mezi hodnotou zajištění a úvěrovou kvalitou dlužníka. Dle svého vyjádření se účastník řízení v praxi zabýval posouzením významnosti korelace mezi úvěrovou kvalitou dlužníka a hodnotou kolaterálu v procesu výpočtu kapitálového požadavku¹⁴⁴, **nicméně při výpočtu OP nikoli.**

212. **Vnitřní předpisy rovněž neobsahovaly úpravu pravidel pro pojištění zástavy, zejm. stanovení minimální požadované výše pojistného plnění u zastavených ne/movitých zástav za účelem omezení rizika jejich podpojištění.**¹⁴⁵
213. Z klientské dokumentace bylo patrné, že v praxi účastník řízení požadoval pojištění nemovitých zástav i vinkulaci pojistného. V případě klienta [REDACTED]¹⁴⁶, [REDACTED]¹⁴⁷ a [REDACTED] nicméně bylo zjištěno podpojištění zastavených nemovitostí. V případě klienta [REDACTED] a klienta [REDACTED].¹⁴⁸ Účastník řízení nedisponoval doklady o pojištění zástavy, tj. pojistnou smlouvou a vinkulací, resp. potvrzeným oznámením o zřízení zástavního práva ve svůj prospěch¹⁴⁹, přesto účastník řízení příslušná movitá zajištění zohledňoval při výpočtu OP.

Oceňování zajištění

214. Dle písemné úpravy ve vnitřním předpise Proces schvalování úvěrů účastník řízení požadoval ocenění zástavy nemovitostí i movitostí tržní hodnotou s tím, že ocenění je outsourcováno od osob oprávněných „dle zvláštních předpisů¹⁵⁰“. Osoby oprávněné byly v metodice označeny za „spolupracující znalce“. Z vnitřního předpisu Proces schvalování úvěrů dále vyplývalo, že klientem předložená ocenění nemovitých zástav, resp. ocenění zpracovaná jinou osobou než spolupracujícím znalcem, podléhala supervizi spolupracujícího znalce. Se spolupracujícím znalcem mělo být takové ocenění konzultováno za účelem potvrzení reálnosti takového ocenění, resp. prověření obsahu a

¹⁴⁴ Významná korelace byla identifikována v případě klientů [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED], u nichž pro účely výpočtu RVA účastník řízení aplikoval 100% rizikovou váhu.

¹⁴⁵ V praxi účastníka řízení dle po klientech v neformální podobě (resp. osobně či telefonicky) požadoval pojištění zastavených nemovitostí proti všem obvyklým rizikům, v minimální výši pojistného plnění odpovídajícího tržní hodnotě stanovené v odhadu/ocenění. Viz email ze dne 14. 10. 2020 „RE: ČNB - PDZ kontrola: dotazy k procesům 2 z 6.10.2020“; „Proces zajištění _odpovědi - FINAL-201014.pdf“. Rovněž z klientské dokumentace bylo zřejmé, že zastavené nemovitosti byly pojištěny a pojistné plnění bylo ve většině případů (kromě v textu protokolu uvedených výjimek) ve prospěch účastníka řízení zastaveno.

¹⁴⁶ Dle vyjádření účastníka řízení klient byl záložnou vyzván ke zvýšení pojistné částky a stanovena lhůta do 30.10.2020. Viz email ze dne 14.10.2020 „RE: ČNB - PDZ kontrola: dotazy k procesům 2 z 6.10.2020“; „Proces zajištění _odpovědi - FINAL-201014.pdf“.

¹⁴⁷ Dle vyjádření účastníka řízení již byla s majitelkou nemovitosti projednána potřeba připojištění nemovitosti - viz email „RE ČNB - PDZ kontrola doplnění ke klientům 1 část - [REDACTED] (2 4)“ ze dne 25. 9. 2020.

¹⁴⁸ V 2/2020 došlo k dozajištění úvěru zástavou nemovitostí v 1. pořadí. Toto dozajištění bylo od podpisu zástavní smlouvy zohledněno pro výpočet RVA, avšak pro výpočet OP bude toto zajištění zohledněno až k 1.1., kdy proběhne aktualizace výpočtu OP.

¹⁴⁹ „Díla v úschově u [REDACTED] pojištěna jsou, výše pojistné částky vždy dostatečně přesahuje hodnotu uschovaných děl ([REDACTED] má několik depozitů, na každý je uzavřena samostatná pojistná smlouva). Pojistné smlouvy PDZ viděla, prostudovala, nearchivuje je. Vzhledem k tomu, že v jednotlivých depozitech nejsou uložena pouze dotčená díla, PDZ vinkulaci pojistného plnění nedisponuje.“ - viz email ze dne 25.9.2020 „RE: ČNB - PDZ kontrola: doplnění ke klientům 3. část“; „D-vyjádření-[REDACTED]-FINAL.pdf“.

¹⁵⁰ Bez bližší specifikace zvláštních předpisů.

validity stanovené aktuální hodnoty. V případě pochybností pak mělo být požadováno znalecké stanovení hodnoty přímo po spolupracujícím znalci.

215. V případě klienta [REDAKCE] byl odhad tržní hodnoty zastavené nemovitosti¹⁵¹ (ve vlastnictví klienta [REDAKCE]) vyhotoven p. [REDAKCE]¹⁵², tj. nikoli spolupracujícím „znalcem“. Supervize ocenění, tj. přehodnocení obsahu a validity stanovené tržní hodnoty však nebyla, v rozporu s metodickou úpravou, ve spolupráci se spolupracujícím znalcem provedena.¹⁵³ V případě klienta [REDAKCE] a [REDAKCE] PDZ pro účely výpočtu OP akceptovala zástavu movitostí/sbírek uměleckých děl, jejichž hodnotu v obou případech klientů stanovila společnost [REDAKCE]¹⁵⁴.
216. Dokumenty se stanovenou hodnotou (odhady) neobsahovaly informace, z nichž by vyplývalo, že byly vyhotoveny osobou s podnikatelským oprávněním z oboru oceňování movitostí/uměleckých děl¹⁵⁵ a rovněž dokumentace neobsahovala bližší detail z posouzení tržních cen. Nebyly zřejmé konkrétní informace, které vstupovaly do matematického zpracování tržních cen uměleckých děl, na něž se odhady¹⁵⁶ uměleckých děl v popisné části odkazovaly.
217. Navíc v případě úvěru poskytnutého klientovi [REDAKCE] byla společnost [REDAKCE] současně i osobou, jež uzavřela se záložnou dvě ze tří smluv o zástavě movitostí¹⁵⁷. Z obou smluv vyplývalo, že tak činí [REDAKCE] na základě vlastní dohody a samostatného právního vztahu uzavřeného s vlastníkem uměleckých děl - komitentem. Dokumenty, jež by dokládaly komisionářský vztah a

¹⁵¹ Nebytová nemovitost ([REDAKCE]), LV 15322.

¹⁵² Z dokumentace nevyplývalo, že uvedená osoba disponuje oprávněním odhadce, příp. znalce/odbornou způsobilostí z oboru oceňování.

¹⁵³ Účastník řízení v reakci na dotaz uvedl „Supervizi zastavované nemovitosti a jejího stavu provedl předseda kontrolní komise [REDAKCE] spolu s představenstvem, jenž se rovněž účastnil procesu její akvizice [REDAKCE], byl tedy podrobně obeznámen se všemi vlastnickými i faktickými aspekty nemovitosti, jakož i připravovanou rekonstrukcí na reprezentativní prostory galerie, v jejich důsledku se hodnota ještě zvýšila. Plánované přehodnocení je předpokládáno dle tříletého plánu na 1Q/2021.“ Viz email ze dne 25. 9. 2020 „RE: ČNB - PDZ kontrola: doplnění ke klientům 2. část“, soubor „[REDAKCE] s komentáři-FINAL.pdf“. „Osobní prohlídka na místě ([REDAKCE], POP, člen představenstva), včetně kontroly veškerých prostor, jejich technického stavu a přijetí informace o posledních opravách, ev. technickém zhodnocení (S ohledem na úzkou spolupráci s [REDAKCE] jde prakticky o návštěvy min. jednou měsíčně). Součástí supervize je zároveň nahlédnutí do revizních zpráv. PDZ průběžně sleduje vývoj na realitním trhu. Účastníci supervize u obou nemovitostí konstatovali, že v obou případech došlo ke zvýšení tržní hodnoty posuzovaných nemovitostí (cenová mapa).“

¹⁵⁴ Hodnota byla stanovena prostřednictvím dokumentů „2019_11_18 Posudek světového umění.pdf“, „2019_11_18 Posudek [REDAKCE].pdf“ v souhrnné výši 8,02 mil. Kč a 3,8 mil. Kč.

¹⁵⁵ Dle deklarovaného prohlášení účastníka řízení „Zcela naplňuje požadavky na relevantní nezávislé posouzení hodnoty a zejména likvidity děl na trhu. [REDAKCE] disponuje jak vlastními odborníky v oblasti umění ([REDAKCE] – renomovaná kunsthistorička a odbornice na moderní i klasické umění), tak sítí kontaktů na další galerie, aukční domy, sběratele a nezávislé odborníky např. specializující se na konkrétní období nebo autory. Galerie rovněž úzce spolupracuje se soudním znalcem [REDAKCE].“ Viz email ze dne 25. 9. 2020 „RE: ČNB - PDZ kontrola: doplnění ke klientům 3. část“; „D-vyjádření-[REDAKCE]-FINAL.pdf“.

¹⁵⁶ „2019_11_18 Posudek světového umění.pdf“; „2019_11_18 Posudek [REDAKCE].pdf“; „2019_11_18 Posudek děl p. [REDAKCE].pdf“ i „2019_11_19 posudek sbírky děl movité věci 25,401 mil. Kč.pdf“.

¹⁵⁷ „2019_11_19 ZS věci movité (US [REDAKCE]) PDZ x [REDAKCE].pdf“ a „2019_11_19 ZS věci movité ([REDAKCE]) PDZ x [REDAKCE].pdf“. Zástavní právo nebylo zapsáno do rejstříku zástav.

oprávnění [REDAKCE] k zastavení děl ve prospěch účastníka řízení, však klientská dokumentace neobsahovala a účastník řízení je ani dodatečně přes vyžádání nedoložil. Jen v rámci svého prohlášení deklaroval, že uvedenými dokumenty disponoval. Sbírký zastavených uměleckých děl byly rovněž uloženy u zástavce, tedy u [REDAKCE]. Pojistné smlouvy týkající se zastavených děl měl účastník řízení dle svého vyjádření k nahlédnutí a prostudování, ale nearchivoval je, nicméně pojistné plnění nebylo ve prospěch účastníka řízení zastaveno.¹⁵⁸

218. **Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem účastník řízení v případě uvedených zástav movitých věcí odpovídajícím způsobem neřídil rizika, kterým byl v souvislosti s tímto zajištěním vystaven, tj. neprokázal v uvedených případech zajištění souladu s ustanovením § 11 zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 86 písm. a), b) Vyhlášky.**
219. **Dále účastník řízení neměl písemně upravena pravidla ohledně akceptovaného stáří ocenění zastavených nemovitostí, příp. movitostí, ve fázi schvalování úvěru či jeho změn.** V praxi, dle svého vyjádření, uplatňoval pravidlo, že v době schvalování úvěru nesmí být odhad akceptovaného zajištění starší 6 měsíců v případě nového financování klienta a max. 12 měsíců v případě opakovaného financování. Správní orgán nicméně zjistil i případy klientů, kdy byl odhad akceptované zástavy nemovitostí staršího data, než byla účastníkem řízení deklarovaná uplatňovaná praxe.
220. V případě klienta [REDAKCE] měl účastník řízení k datu podpisu smlouvy o úvěru¹⁵⁹ odhad hodnoty nemovitosti, jenž byl zpracován externím (nikoli s účastníkem řízení spolupracujícím) znalcem, byl starší 10 měsíců, supervize odhadu byla vytvořena až po načerpání úvěru. Účastník řízení disponoval i v případě klienta [REDAKCE] [REDAKCE] odhady hodnot zastavených nemovitostí staršími 10¹⁶⁰, resp. cca 15 měsíců¹⁶¹ k datu podpisu smlouvy o úvěru¹⁶².

Sledování zajištění a jeho hodnoty

221. Ve vnitřním předpise Požadovaná hodnota zajištění si účastník řízení stanovil, že pro potřeby čl. 208 nařízení (EU) 575/2013 sleduje hodnotu zastavených nemovitostí nejméně 1x ročně, v případě výrazného poklesu hodnoty nemovitostí, **bez bližšího upřesnění pravidel pro identifikaci „výrazného poklesu hodnoty nemovitostí“**, častěji. V případech podstatného snížení hodnoty nemovitostí mělo být ocenění nemovitosti přezkoumáno znalcem. V případě úvěrů překračujících 5 % hodnoty kapitálu tier 1 mělo být ocenění nemovitosti přezkoumáno znalcem nejméně jednou za 3 roky.¹⁶³ V případech nemovitostí, jejichž tržní hodnota byla stanovena minimálně ve výši

¹⁵⁸ „Díla v úschově u [REDAKCE] pojištěna jsou, výše pojistné částky vždy dostatečně přesahuje hodnotu uschovaných děl ([REDAKCE] má několik depozitů, na každý je uzavřena samostatná pojistná smlouva). Pojistné smlouvy účastník řízení viděl, prostudoval, nearchivuje je. Vzhledem k tomu, že v jednotlivých depozitech nejsou uložena pouze dotčená díla, PDZ vinkulací pojistného plnění nedisponuje.“

¹⁵⁹ Tato byla uzavřena dne 10. 12. 2019.

¹⁶⁰ Odhad ze dne 4. 5. 2018, jenž se týkal zastavené obytné nemovitosti.

¹⁶¹ Odhad ze dne 7. 3. 2018, jenž se týkal zastavené obchodní nemovitosti.

¹⁶² Ze dne 26. 6. 2019.

¹⁶³ Obdobná úprava byla obsažena i ve vnitřním předpisu Proces schvalování úvěrů.

dvojnásobku hodnoty úvěru a nebyl identifikován výrazný pokles hodnoty nemovitosti, však nebylo zpracování nového znaleckého posudku vyžadováno, stačilo „odborné posouzení znalcem“ a jeho vyjádření.

222. **Rozdíl mezi procesy přezkoumání ocenění znalcem a jím provedeným odborným posouzením nebyl z metodické úpravy zřejmý¹⁶⁴. Odpovědnost za identifikaci výrazného/podstatného poklesu hodnoty nemovitosti a za zadání požadavku na přezkoumání ocenění znalcem uvedený vnitřní předpis nestanovil. Z obdobné úpravy ve vnitřním předpise Proces schvalování úvěrů nicméně byl za uvedenou činnost odpovědný POP. Nicméně funkci POP mohli a v praxi vykonávali i pracovníci zajišťující pro PDZ obchodní činnosti.**
223. **Tím, že nebyla prostřednictvím vnitřních předpisů jednoznačně stanovena odpovědnost za sledování hodnoty zajištění osobě mimo obchodní linii, nebyly zajištěny dostatečné předpoklady pro oddělení neslučitelných činností ve smyslu ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 22 odst. 1 písm. b) Vyhlášky.**
224. V praxi se však dle vyjádření účastníka řízení měl (odlišně od metodické úpravy) posouzením poklesu hodnot nemovitostí zabývat RM, který v případě identifikovaného podstatného poklesu měl předat pokyn POP na kontaktování spolupracujícího znalce. Pro sledování hodnoty nemovitostí účastník řízení, dle svého vyjádření, pracoval s informacemi získanými při obhlídce nemovitosti na místě a podpůrně též z dostupných nástrojů orientačního stanovení ceny nemovitostí na internetu.
225. Z vnitřního předpisu Proces schvalování úvěrů vyplývala odpovědnost POP minimálně jednou ročně kontrolovat právní a fyzický stav zajištění a provádět o tom záznam do EEU. **Pravidla/postupy, jež by stanovily, na co se má odpovědný pracovník při kontrolách zaměřit, jaké zdroje informací využít, však již metodika neobsahovala.** V praxi nebyly kontroly zastavených nemovitostí prováděny jen ze strany metodikou stanoveného POP, ale byly vykonávány i jinými pracovníky účastníka řízení, dle kapacitních možností¹⁶⁵. V případě movitých věcí probíhaly kontroly formou telefonického či osobního dotazu uschovateli, příp. obhlídkou. **Záznamy z fyzických dohlídek zastavených nemovitostí či movitostí vytvářeny nebyly** (viz též část protokolu k monitoringu).¹⁶⁶

Závěr

226. **Nedostatečná úprava pravidel posouzení způsobilosti zajištění, jeho oceňování a sledování ve vnitřních předpisech nebyla v souladu s ustanovením § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 10 odst. 1 a 2**

¹⁶⁴ Ve smyslu zaměření, rozsahu a cílů činností a formě výstupu z jejich provádění. Dle vyjádření účastníka řízení „odborné posouzení“ mělo být prvotním úkonem a „přezkoumání“ úkonem následným (viz email ze dne 14. 10. 2020 „RE: ČNB - PDZ kontrola: dotazy k procesům 2 z 6.10.2020; soubor „Proces zajištění _odpovědi - FINAL-201014.pdf“).

¹⁶⁵ Kromě pracovníka primárně vykonávajícího funkci POP vykonával fyzické kontroly dále RM, compliance, členové představenstva, příp. zástupci KK. Právní stav byl kontrolován z údajů z KN, kdy měl účastník řízení zavedenu placenou službu sledování změn v KN, alerty byly přeposílány compliance.

¹⁶⁶ Viz email ze dne 14. 10. 2020 „RE: ČNB - PDZ kontrola: dotazy k procesům 2 z 6.10.2020; soubor „Proces zajištění _odpovědi - FINAL-201014.pdf“.

Vyhlášky a nezajišťovala dostatečné předpoklady pro konzistentní výkon činnosti a ani soustavné řízení rizik ve smyslu ustanovení § 7a odst. 1 písm. b) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 27 odst. 1 Vyhlášky.

227. **Nesoulad činností a vnitřních předpisů byl v rozporu s ustanovením § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 17 odst. 5 Vyhlášky. Nedostatečná rekonstruovatelnost činností představovala omezení pro přezkum, resp. pro následnou kontrolní činnost ve smyslu ustanovení § 7a odst. 1 písm. c) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 46 odst. 2 písm. b) Vyhlášky a byla v rozporu s ustanovením § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 11 odst. 2 Vyhlášky.**
228. **Výše uvedené nedostatky v oblasti posouzení kolaterálu, jeho oceňování a sledování měly vliv rovněž na navazující procesy, a to na stanovení výše ztráty ze znehodnocení a výpočet kapitálového požadavku.**

Sledování bonity klientů, monitoring

229. *V podrobnostech odkazuje správní orgán na zjištění v rámci Kontroly (konkrétně na kapitolu 2.7. Protokolu o kontrole):*
230. Proces monitoringu měl účastník řízení upraven primárně ve VP Procesy schvalování úvěrů poskytovaných družstevní záložnou (čl. XIX) a dílčí úprava tohoto procesu byla upravena také ve VP Metodika řízení úvěrového rizika (čl. III a VI).
231. **Účastník řízení upravil proces monitoringu ve vnitřních předpisech rámcově, chyběla bližší úprava postupů (činností), které měly být dle očekávání účastníka řízení v rámci jednotlivých monitoringů prováděny.¹⁶⁷ Úkony spojené s monitoringem klientů metodika stanovila do odpovědnosti POP a představenstva, nicméně v praxi byly některé úkony prováděny i jinými pracovníky účastníka řízení.¹⁶⁸ Písemná úprava dále nebyla aktuální v popisu informačních toků rizikových informací a rozhodnutí o podstatném zvýšení rizika.¹⁶⁹**

¹⁶⁷ Účastník řízení si metodicky nastavil povinnost v průběhu úvěrového vztahu sledovat: a) finanční a ekonomickou situaci klienta, b) podmínky plnění smlouvy o úvěru, c) ocenění hodnoty zajištění, d) aktuální problémy, které bezodkladně vyžadují opatření k nápravě, e) přiměřenost výše opravných položek a rezerv, nicméně bez bližšího popisu pravidel, jež by měly být dodržovány při výkonu uvedených činností, tj. nebyla stanovena odpovědnost, pracovní postupy, pravidla týkající se termínů/periodicity při provádění uvedených úkonů, nebyl stanoven požadavek na záznam informace o závěru z kontroly, jež by zajistil rekonstruovatelnost procesu atp.

¹⁶⁸ Paní ██████████ (POP většiny úvěrových případů) prováděla kontrolu zápisu zástavního práva na KN, údajů na LV, následných podmínek a kontrolu insolvenčního rejstříku, kterou prováděla substitučně i paní ██████████ (předsedkyně ÚK a pracovník zodpovědný za výkaznictví), jež měla v gesci také kontrolu splátek jistiny a příslušenství a kontrolu finančních výkazů/účetní závěrky, kterou následně kontrolovala paní ██████████ (místopředsedkyně KK a pracovník podpory obchodní činnosti, účetnictví). V případech, kdy klient pravidelně nesplácel a nebylo tak možné splácení kontrolovat, byla finanční a ekonomická situace klienta vyhodnocována na základě jednání RM s daným klientem (z těchto schůzek se nepořizoval zápis). Kontrola plateb pojistného funguje v rámci automatických informací od pojišťovny a vyřízení vinkulace pojistného plnění pojišťovnou si klient vyřizuje sám s tím, že pí ██████████ v případech nedoložené potvrzené vinkulace na pojišťovnu volá a o pojištění a vinkulaci se ujišťuje. Pro kontrolu fyzického stavu nemovitosti/dohlídku na místě nebyla určena odpovědná osoba a pracovníci účastníka řízení se v rámci této činnosti střídali.

¹⁶⁹ Bod 19. 3. VP Procesy schvalování úvěrů poskytovaných družstevní záložnou stanovil, že při podstatném zvýšení rizika (bez specifikace jaké mezní parametry či mezní hranice jsou klíčové) daného úvěrového případu

232. **Nedostatečná a neaktuální metodická úprava činností v procesu monitoringu nezajišťovala dostatečné předpoklady pro jednotný výkon činností, a byla tak v rozporu s ustanovením § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 10 odst. 1 a 2 Vyhlášky.**¹⁷⁰
233. Přestože si účastník řízení v metodice¹⁷¹ stanovil, že veškeré rozhodovací procesy a kontrolní činnosti musí být rekonstruovatelné¹⁷², **nebyla většina dílčích úkonů/činností v rámci procesu monitoringu zaznamenána/uchována.**
234. Účastník řízení ke každému úvěrovému případu zpracovával tzv. „úvěrový protokol“ (v případě bankovních záruk „protokol o poskytnutí BZ“), který kromě uvedení pověřeného pracovníka pro daný případ (POP), základních parametrů úvěru, informací o zajištění a chronologii schvalování obsahoval i část „průběžné kontroly úvěru“. Z úvěrového protokolu, resp. protokolu o poskytnutí BZ vyplývalo, že by v případě jednotlivých klientů měly být prováděny pravidelné kontroly jako roční kontrola bonity¹⁷³, obchodního rejstříku a kontrola stavu zajištění, dále pravidelná kvartální kontrola insolvenčního rejstříku a kontrola splácení.
235. Mezi kontrolami však nebyla uvedena kontrola plnění podmínek ze smlouvy o úvěru. Dle vyjádření účastníka řízení úvěrový protokol/protokol o poskytnutí BZ obsahoval primárně jen rozpis požadovaného monitoringu v jednotlivých případech, údaj o stanovené periodicitě či termín pro provedení kontrolních úkonů. Z hlediska skutečně prováděného monitoringu pak obsahoval údaje jen ve vztahu k monitoringu, jenž byl proveden při poskytování úvěru.
236. **V průběhu úvěrového vztahu již nebyl přehled o uskutečněných kontrolách/provedeném monitoringu doplňován** (pokud nebyla zjištěna nějaká negativní skutečnost).¹⁷⁴ Pouze v případě kontroly insolvenčního rejstříku byly u jednotlivých klientů zaznamenány na čtvrtletní bázi termíny zřejmě odpovídající datu provedené kontroly insolvenčního rejstříku. **Datum provedení zbývajících kontrol¹⁷⁵ z úvěrového protokolu/protokolu o poskytnutí BZ včetně závěru z těchto kontrol nebyl nikde zaznamenán/komentován, a z doloženého přehledu tak nevyplývalo, zda**

nebo zjištění jiných negativních příznaků, představenstvo informuje neprodleně ÚK (bez uvedení jak má ÚK s těmito informacemi dále nakládat) a přijímá vhodná opatření. Nicméně v praxi informace o případné zhoršující se finanční situaci klienta mohla přijít od představenstva, RM či pracovníka provádějícího některou z nastavených kontrol a podle toho byl nastaven tok informací, tj. v praxi bylo rozhodnutí, zda jde o podstatné zvýšení rizika ponecháno na kvalifikovaném úsudku představenstva či ostatních orgánů účastníka řízení.

¹⁷⁰ Nedostatečný metodický popis procesu monitoringu, byl identifikován i externím auditorem [REDACTED], v rámci ověření ŘKS za rok 2018.

¹⁷¹ VP Interní audit účinný od 6. 6. 2019 (čl. 8.1.).

¹⁷² Tj. u účastníka řízení musí vždy existovat tzv. auditní stopa pro zajištění, že ve všech případech bude možné vysledovat kdo, o čem, kdy, jak a na základě čeho rozhodl.

¹⁷³ Na základě výkazů/účetní závěrky/doložení příjmů/daňového přiznání bez uvedení konkrétního vyhodnocení ekonomické situace klienta či uvedení způsobu posouzení ekonomické situace, tj. porovnání aktuálního stavu se stavem minulým. Výsledkem vyhodnocení bonity bylo pouze uvedení zda „OK“ či nikoli.

¹⁷⁴ Tuto skutečnost potvrzovaly i doložené úvěrové protokoly/protokoly o poskytnutí BZ, kde data provedení kontroly bonity, obchodního rejstříku a stavu zajištění odpovídaly datu poskytnutí úvěru či BZ.

¹⁷⁵ Kontrola bonity, obchodního rejstříku, stavu zajištění a splátek.

byla kontrola v požadovaném termínu a s jakým výsledkem provedena.¹⁷⁶

237. Tím, že účastník řízení systematicky nezaznamenávala provedení dílčích kontrol v průběhu úvěrového vztahu, postupoval v rozporu s požadavky na rekonstruovatelnost schvalovacích a rozhodovacích procesů dle ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 11 odst. 2 Vyhlášky a rovněž se vystavoval riziku neúplných, neaktuálních, resp. nespolehlivých informací, čímž nezajistil soulad s ustanovením § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 23 odst. 1 Vyhlášky.
238. Do celkové kvality monitoringu se promítaly nedostatky, jež byly správním orgánem identifikovány v procesu posouzení finanční situace klientů. Zejména se jednalo o nerekonstruovatelné vyhodnocení bonity klientů¹⁷⁷, resp. nerekonstruovatelné komplexní posouzení úvěrových případů¹⁷⁸, kdy dokumentace nedokládala relevantní podklady, na základě kterých byl projektový úvěr schválen.
239. Tím, že dokumentace neobsahovala popis výchozí situace a předpokládaného vývoje na straně klienta¹⁷⁹ a účastník řízení po klientech nepožadoval plnění jakýchkoli finančních kovenantů a ani vnitřně si nestanovil vybrané finanční parametry, jež by pro účely monitoringu klientů na pravidelné bázi vyhodnocoval, resp. nestanovil si pravidla/mezní hodnoty pro monitoring vývoje finanční situace klientů (změny ve finančních výkazech klientů), **nebyly vytvořeny dostatečné předpoklady pro objektivní monitoring následného vývoje případů pro identifikaci případného zvýšení úvěrového rizika**¹⁸⁰.
240. A ani v praxi dokumentace přehodnocování finanční situace/bonity klientů nedokládal.¹⁸¹ **Účastník řízení se tak vystavoval riziku pozdní identifikace, hodnocení a omezení všech významných zdrojů úvěrového rizika ve vztahu k jednotlivým dlužníkům, nezajistil tak soulad s ustanovením § 7a odst. 1 písm. b) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením bodu 8 písm. b) a bodu 9 písm. a) Přílohy č. 3 Vyhlášky.**

Kategorizace

241. *V podrobnostech odkazuje správní orgán na zjištění v rámci Kontroly (konkrétně na kapitolu 2.8. Protokolu o kontrole):*

¹⁷⁶ Účastník řízení nevytvářel zápisy z dohlídky zajištění (nemovitosti) ani z jednání představenstva či RM s klientem a neuchovával záznamy z kontroly IR, OR a KN.

¹⁷⁷ Úvěrové případy, na které nebylo možné relevantním způsobem aplikovat vyhodnocení bonity prostřednictvím bonitních a bankrotních modelů zahraniční subjekty, osoby bez doloženého příjmu, jenž by měl sloužit ke splácení úvěru.

¹⁷⁸ Jde o klienty [redacted], [redacted], [redacted], [redacted].

¹⁷⁹ Dokumentace neobsahovala milníky či plány klientů.

¹⁸⁰ Např. srovnávat plánovaný vývoj a aktuální/skutečný stav.

¹⁸¹ Účastník řízení doložil (pouze v případech posuzovaných prostřednictvím bonitních a bankrotních modelů) aktualizovaný výpočet ratingu (AGR) a indexu důvěryhodnosti (IN01 a IN05), nicméně bez uvedení závěru či komentáře k danému vyhodnocení.

242. Podle ustanovení § 80, § 81 a § 82 povinná osoba zařazuje expozice do kategorií nevýkonné a výkonné expozice dle pravidel uvedených v příloze V části druhé odst. 213 až 216 a 219 až 239 prováděcího nařízení (EU) 680/2014¹⁸².
243. Účastník řízení ve VP Metodika řízení úvěrového rizika¹⁸³ uváděl výčet „klíčových kritérií, na základě kterých mohla být každá pohledávka zařazena do určité kategorie“¹⁸⁴ a dále pak stanovil, že rozděluje pohledávky do kategorií expozic výkonných a nevýkonných. **Metodika však nespécifikovala mezní hodnoty pro posuzované oblasti, indikátory zvýšeného úvěrového rizika a pravděpodobnosti nesplácení či bližší pravidla, na základě nichž by byl zřejmý přístup účastníka řízení při jejich vyhodnocování, resp. z metodické úpravy nebylo zřejmé, za jakých zjištěných okolností by měla být expozice, při identifikaci těch kterých skutečností týkajících se jednotlivých klíčových kritérií, zařazena do kategorie výkonných a za jakých do kategorie nevýkonných expozic.**
244. Dílčí popis jednotlivých klasifikačních stupňů (s ohledem na počet dní po splatnosti a míru pravděpodobnosti vzniku úvěrové ztráty) obsahoval vnitřní předpis *Směrnice pro tvorbu opravných položek v souladu s IFRS 9*¹⁸⁵, dle něhož však měla být úvěrová pohledávka zařazena do stupně 2, teprve pokud je 90 a více dní po splatnosti a v případech, kdy očekávané úvěrové ztráty nejsou ještě realizovány. **Tato úprava však byla v rozporu s pravidly pro identifikaci významného zvýšení úvěrového rizika dle IFRS 9, a tudíž pro zařazování expozic do stupně 2.**¹⁸⁶
245. **Nedostatečná metodická úprava týkající se hodnocení úvěrového rizika klientů a zařazení expozic do jednotlivých kategorií nezajišťovala dostatečné předpoklady pro jednotný výkon činností a nebyla v souladu s ustanovením § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 10 odst. 1 a 2 Vyhlášky a ani s ustanovením § 11 odst. 1 zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 80, § 81 a § 82 Vyhlášky, které upravují zařazování expozic do jednotlivých kategorií.**
246. **V případě dvou úvěrovaných klientů účastník řízení disponoval informacemi, z nichž vyplývalo, že nastala změna situace na straně klienta oproti situaci existující při poskytnutí úvěru tomuto klientovi, jež svědčila o potenciálně vyšším úvěrovém riziku klienta. Pohledávky za těmito klienty nebyly přeřazeny do úvěrového stupně 2 či 3 a dokumentace nedokládala, zda se účastník řízení posouzením zvýšeného rizika z titulu případného přeřazení expozice do horšího stupně zabýval. Jednalo se**

¹⁸² Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 680/2014 ze dne 16. dubna 2014, kterým se stanoví prováděcí technické normy, pokud jde o podávání zpráv institucí pro účely dohledu podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013 (dále jen „prováděcí nařízení (EU) 680/2014“).

¹⁸³ V Článku VI. Sledování úvěrového rizika.

¹⁸⁴ A) finanční a ekonomická situace dlužníka a její předpokládaný vývoj, b) porušení smlouvy dlužníkem, c) provedení restrukturalizace pohledávky, d) vnější ekonomické, politické a legislativní faktory, e) očekávání, že na základě finanční situace dojde k insolvenčnímu řízení, f) kvalita zajištění pohledávky a g) délka prodlení po splatnosti pohledávky.

¹⁸⁵ V rámci Kontroly účastník řízení předložil verzi účinnou od 20. 12. 2019, která aktualizovala předešlou verzi účinnou od 20. 12. 2017.

¹⁸⁶ Pokud se úvěrové riziko oproti stavu při poskytnutí významně zvýší, má být expozice zařazena do stage 2. Dle nařízení komise (EU) č. 2016/2067 čl. 5.5.11. existuje vyvrátitelný předpoklad, že úvěrové riziko související s finančním aktivem se od prvotního zaúčtování významně zvýšilo, pokud smluvní platby jsou více než 30 dnů po splatnosti.

o případy klientů:

- ██████████ (██████) – PDZ poskytla klientovi dne 15. 5. 2020 úvěr ve výši 2 mil. Kč. Z dokumentace, resp. úvěrového protokolu¹⁸⁷ vyplývalo, že PDZ v průběhu úvěrového vztahu zjistila, že byl k 1. 7. 2020 zesplatněn úvěr, jenž byl klientovi poskytnut jinou finanční institucí, ██████████ (██████). Dokumentace neobsahovala bližší informace o důvodech, jež vedly k uvedenému zesplatnění.¹⁸⁸
- ██████████ – PDZ poskytla klientovi dne 20. 11. 2019 spotřebitelský úvěr ve výši 17,7 mil. Kč. S klientem byly v rámci splátkového kalendáře sjednány měsíční splátky úroků od 11/2019 a jednorázová úhrada jistiny k datu konečné splatnosti, tj. k 31. 12. 2021. Předpokládaným zdrojem splácení v době poskytování úvěru byl příjem z prodeje movitých věcí a z dotace EU. Ke konci 2/2020 byl klient 54 dní po splatnosti¹⁸⁹ a v 3/2020 byly pohledávky PDZ za klientem postoupeny na společnost ██████████¹⁹⁰, jež se zavázala uhradit nejenom dlužné příslušenství klienta záložnou vyčíslené k 2/2020, ale i budoucí splátky úroků klienta po celou dobu úvěrového vztahu. Dle vyjádření PDZ bylo postoupení pohledávek pro záložnu přínosem pokrývajícím klientův výpadek způsobený dočasným pozastavením prací na zámku a výplatou dotace, který by jinak musela řešit dohodou o odkladu splátek^{191,192}.

247. **Z účastníkem řízení doložené dokumentace nevyplývalo, že se účastník řízení důvody/změnou situace na straně klienta zabýval ve smyslu přehodnocení, zda nedošlo ke zvýšení úvěrového rizika na straně klienta, jež by zakládalo důvod pro převedení pohledávky za klientem ze stupně 1. Výše uvedené skutečnosti však svědčí o tom, že u tohoto klienta došlo ke zvýšení úvěrového rizika oproti okamžiku při poskytnutí, a klient měl být tudíž od 2/2020 zařazen do stupně 2 dle IFRS 9.**

248. **Nedostatečná rekonstruovatelnost posouzení zvýšeného rizika z titulu případného přeřazení expozice do horšího stupně nebyla v souladu s ustanovením § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 11 odst. 2 Vyhlášky.**

¹⁸⁷ Dokument „2020_1 úvěrový protokol“.

¹⁸⁸ Účastník řízení byl dle svého vyjádření v 7/2020 klientem informován o zesplatnění jeho 5ti úvěrů (včetně úvěrů paní ██████████, která klienta vlastní) v celkové výši cca 2,95 mil. Kč. Současně účastník řízení uvedl, že se uskutečnilo jednání mezi zástupci účastníka řízení a ██████████ a v rámci účastníka řízení byla jako pravděpodobná příčina zesplatnění úvěrů vyhodnocena nedostatečná a neefektivní komunikace mezi ██████████ a klientem, resp. jeho vlastníkem. Následně bylo rozhodnuto o refinancování závazků klienta vůči ██████████ ze strany účastníka řízení. Záznam z jednání mezi ██████████ a účastníkem řízení nebyl vyhotoven a klientská dokumentace ani jinak nedokládala, že se účastník řízení důvody pro zesplatnění závazků u ██████████ vůbec zabýval.

¹⁸⁹ Dle vyjádření pracovníků účastníka řízení (viz email ze dne 25. 9. 2020 „RE: ČNB - PDZ kontrola: doplnění ke klientům 3. část“) došlo k ukončení smlouvy mezi stávajícím TDI (technický dodavatel investice), společností ██████████ a objednatelem, v důsledku toho k pozastavení prací v průběhu 2Q/2020 čímž nebyla dotace dočasně vyplácena.

¹⁹⁰ Viz „2020_03_25 smlouva o postoupení pohledávky - úroky ██████████ - PDZ vs. ██████████.pdf“.

¹⁹¹ Viz email ze dne 25. 9. 2020 „RE: ČNB - PDZ kontrola: doplnění ke klientům 3. část“.

¹⁹² Ve VP Metodika řízení úvěrového rizika si účastník řízení stanovil, že úkon postoupení pohledávek může představovat rychlejší a efektivnější refundaci poskytnutých peněžních prostředků a snížení expozice v selhání nebo hrozícím selhání- viz bod 4. 20. VP Metodika řízení úvěrového rizika.

Proces tvorby opravných položek

249. *V podrobnostech odkazuje správní orgán na zjištění v rámci Kontroly (konkrétně na kapitulu 2.9. Protokolu o kontrole):*
250. Proces tvorby opravných položek byl popsán ve vnitřním předpise Směrnice pro tvorbu opravných položek v souladu s IFRS 9 (dále i VP Tvorba opravných položek). Proces účtování opravných položek byl pak uveden v předpise Metodika účtování jistiny a příslušenství, rozpouštění rezerv a opravných položek (dále i Metodika účtování).
251. Účastník řízení pro výpočet ztrát ze znehodnocení používal metodu koeficientů.¹⁹³ Podle písemné úpravy ve VP Tvorba opravných položek měl být u nových úvěrů členů účastníka řízení bez historie uplatňován zvýšený koeficient podle způsobu splácení o 0,05 bodu. **Metodika neobsahovala, zda obdobný přístup účastník řízení uplatňoval i v případě nových klientů žádajících o bankovní záruku (dále i BZ).** Dle vyjádření účastníka řízení měl být stejný přístup uplatňován jak u úvěrů, tak u BZ. Avšak v případě BZ poskytnuté klientovi [REDAKOVANÉ], novému členovi PDZ, nebylo při výpočtu OP navýšení koeficientu o 0,05 bodu uplatněno.¹⁹⁴
252. Účastník řízení si ve VP Tvorba opravných položek stanovil vzorec výpočtu opravných položek jen pro úvěrové expozice (úvěry a bankovní záruky) zařazené do stupně 1. **Pro úvěrové expozice zařazené do stupně 2 a 3 již konkrétní způsob výpočtu OP stanoven nebyl.**¹⁹⁵ Podle písemné úpravy byly opravné položky počítány ve vazbě na jednotlivé úvěry klientů, kdy se dle definovaného vzorce pro stupeň 1 celková částka pohledávky¹⁹⁶ násobila stanovenými koeficienty¹⁹⁷.
253. V případě BZ byl stanoven obdobný vzorec, dle něhož se OP počítaly jako násobek zaručené částky vč. příslušenství¹⁹⁸ a jednotlivých koeficientů - podle doby splatnosti, způsobu splácení a zajištění. **Vzhledem k tomu, že u bankovních záruk nebylo možné (s ohledem na jejich podstatu) definovat způsob splácení¹⁹⁹, nebylo v praxi možné plně aplikovat metodikou nastavený výpočet. Nedostatečná a nejednoznačná metodika nebyla v souladu s požadavkem ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 10 odst. 1 a 2 Vyhlášky.**
254. Účastník řízení si v metodice²⁰⁰ nastavil mj. roční kontrolu koeficientů a posouzení správnosti nastaveného způsobu výpočtu OP i jednotlivých kritérií pro jejich výpočet.

¹⁹³ Účastník řízení pro účely tvorby OP rozděloval úvěry do skupin dle doby splatnosti, způsobu (četnosti) splácení a způsobu zajištění a BZ rozděluje do skupin podle doby trvání platnosti a způsobu zajištění s tím, že každému kritériu byl přiřazen příslušný koeficient (v případě krátkodobého úvěru/BZ platil koeficient 1,00, u střednědobého 1,05 a u dlouhodobého 1,10. V případě anuitních splátek platil u úvěru koeficient 1,00, u periodického splácení 1,05 a u jednorázového splácení 1,10. Při zajištění úvěru/BZ byly koeficienty stanoveny od 0,001 pro finanční kolaterál a bankovní záruku až po 0,0025 pro movité věci).

¹⁹⁴ S nemateriálním dopadem do OP.

¹⁹⁵ Z písemné úpravy rovněž ani nevyplývalo, že by měl být vzorec výpočtu OP definovaný pro stupeň 1 uplatňovaný i pro ostatní klasifikační stupně.

¹⁹⁶ Jistina + dlužné úroky do konce roku, popř. ke dni splatnosti úvěru (pokud by tato nastala dřív).

¹⁹⁷ Podle doby splatnosti, způsobu splácení a způsobu zajištění.

¹⁹⁸ Úplata vyjádřená v % ze zaručené částky k poslednímu dni kalendářního roku, popř. ke dni splatnosti BZ.

¹⁹⁹ Před převedením podrozvahové expozice na rozvahovou.

²⁰⁰ VP Tvorba opravných položek.

V praxi dle vyjádření účastníka řízení měla být tato činnost vykonávána ÚK společně s představenstvem formou posouzení v rámci společného jednání, nicméně **bez vyhotovení zápisu, jež by tuto činnost dokládal. Nedostatečná rekonstruovatelnost procesu roční aktualizace koeficientů a adekvátnosti výpočtu/způsobu výpočtu OP nebyla v souladu s požadavkem ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 11 odst. 2 Vyhlášky.** Dle sdělení zástupců účastníka řízení nejméně do 30. 9. 2020 nebyla vyhodnocena potřeba změny výše koeficientů či způsobu výpočtu OP.²⁰¹

255. **Metodika účastníka řízení nestanovila odpovědnost za pravidelné přehodnocování dostatečnosti a důvodnosti vytvořených OP (příp. rezerv).** Dle vyjádření účastníka řízení byla tato činnost v praxi vykonávána ve čtvrtletní periodicitě, nicméně **záznam o jejím provedení (včetně vyhodnoceného závěru z posouzení) však pořizován nebyl.**²⁰²
256. Přestože účastník řízení dle svého prohlášení prováděl přehodnocení na čtvrtletní bázi, nebyla v rámci této činnosti zohledňována změna zajištění úvěru či BZ v průběhu daného čtvrtletí, resp. přepočet výše OP byl z důvodu příp. změny zajištění prováděn až na roční bázi (ke konci roku, resp. k 1. 1. následujícího roku). Změna mající dopad na výši OP se tedy mohla projevit i s téměř ročním zpožděním. Uvedené bylo zjištěno u klienta [REDACTED].²⁰³
257. **V důsledku uvedeného se účastník řízení vystavoval riziku podhodnocení tvorby OP, a postupoval tak v rozporu s požadavkem ustanovení § 11 odst. 1 zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 85 odst. 1 Vyhlášky na krytí očekávaných úvěrových ztrát opravnými položkami a rezervami.**
258. **Nedostatečná písemná úprava ve vnitřních předpisech nebyla v souladu s ustanovením s ustanovením § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 10 odst. 1 a 2 Vyhlášky a nedostatečná rekonstruovatelnost čtvrtletního přehodnocování OP nebyla v souladu s ustanovením § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 11 odst. 2 Vyhlášky.**
259. Opravné položky k poskytnutým úvěrům byly dle písemné úpravy ve vnitřních předpisech i v praxi účtovány k datu uskutečnění účetního případu, tj. k datu připsání jistiny úvěru na účet klienta (blíže viz část 2.5.2 protokolu).²⁰⁴ **Vzhledem k tomu, že datum podpisu smlouvy o úvěru či smlouvy o poskytnutí BZ nemusel být shodný s datem čerpání či vystavení bankovní záruky, vystavoval se účastník řízení riziku**

²⁰¹ Viz dokument „Proces zajištění odpovědi - FINAL-201014.pdf“ zaslán emailem „RE ČNB - PDZ kontrola dotazy k procesům 2 z 6 10 2020“ dne 14. 10. 2020.

²⁰² Tuto činnost prováděla pí [REDACTED] s pí [REDACTED] (viz email „RE: ČNB - PDZ kontrola: dotazy k procesům 2 z 6.10.2020“ z 14. 10. 2020).

²⁰³ V průběhu roku 2020 došlo k dozajištění úvěru zástavou nemovitosti, nicméně toto dozajištění bylo akceptováno pouze pro výpočet RVA. Pro výpočet OP bude nemovitost využívána až k 1. 1, kdy bude výpočet OP aktualizován - viz email „RE: ČNB - PDZ kontrola: doplnění ke klientům 3. část“ ze dne 25. 9. 2020.

²⁰⁴ Výpočet OP probíhal v souborech MS Excel (Dokument „Opravné položky - červen 2020.xlsx“ zaslán emailem „PDZ – kontrola“ dne 22. 7. 2020) a k výpočtu a natvoření OP docházelo ke dni čerpání úvěru (nikoli k datu podpisu úvěrové smlouvy) a obdobně v případě bankovních záruk se OP tvořily ke dni platnosti bankovní záruky (nikoli k datu podpisu smlouvy o poskytnutí bankovní záruky).

zpoždění tvorby OP, resp. rezerv k podrozvahovým expozicím. Postup účastníka řízení nebyl v souladu s ustanovením § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 17 odst. 5 Vyhlášky, neboť nezajistil soustavné uplatňování účetních postupů a také nezajistil soulad s požadavky účetních standardů, resp. IFRS 9, a tedy s ustanovením § 11 odst. 1 zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 84 odst. 2 Vyhlášky.

260. V praxi při výpočtu opravných položek (stejně tak jako při výpočtu rizikově vážených aktiv) docházelo k uplatnění hodnoty zastavené nemovitosti po datu uzavření zástavní smlouvy, tj. v době, kdy účastník řízení ještě nedisponoval informací z KN o provedení vkladu zástavního práva²⁰⁵. Uvedené bylo zjištěno u klientů: [redacted]²⁰⁶, [redacted]²⁰⁷, [redacted]²⁰⁸, [redacted]²⁰⁹, [redacted]²¹⁰ a [redacted]²¹¹. Účastník řízení byl v uvedených případech vystaven riziku nedostatečně natvořených OP v důsledku toho, že při stanovení výše ztráty zohledňoval i zajištění, u něhož nejméně v době prvotního výpočtu OP nedisponoval/nemusel disponovat potvrzením dokládajícím, že se jedná o zajištění právně účinné a vymahatelné ve smyslu ustanovení § 11 odst. 1 zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 86 odst. a) a b) Vyhlášky.
261. Vzhledem k nedostatkům týkajícím se nemovité a movité zástavy v podobě korelovaného zajištění, zástavy v druhém pořadí, pojištění zástavy akceptace movitých zástav, jež nenaplnovaly požadavky na uznatelnost zajištění, tj. nebyly v souladu s ustanovením § 11 odst. 1 zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 86 písm. a), b), f) Vyhlášky, byl účastník řízení vystaven riziku chybně natvořených OP.
262. Tím, že účastník řízení dostatečně a jednoznačně nedefinoval metodická pravidla pro stanovení ztráty ze znehodnocení pohledávek, podstupoval riziko, že způsoby výpočtu nebudou uplatňovány jednotně, čímž postupoval v rozporu s požadavkem ustanovení § 7a odst. 1 písm. a) zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením bodu 7 Přílohy č. 3 Vyhlášky.
263. Ve vnitřních předpisech nastavený proces výpočtu OP, stejně tak jako uplatňovaná praxe v sobě zahrnovaly riziko nesprávného vyčíslení ztráty ze znehodnocení a tím nedostatečné tvorby opravných položek, což představovalo rozpor s požadavkem ustanovení § 11 odst. 1 zákona o družstevních záložnách ve spojení s ustanovením § 85 odst. 1 Vyhlášky.

Právní zhodnocení

264. Podle ustanovení § 28 odst. 1 zákona o družstevních záložnách může Česká národní

²⁰⁵ V době, kdy ještě nedošlo k vkladu zástavního práva na KN (byť se zpětnými právními účinky).

²⁰⁶ Zajištění bylo pro výpočet OP použito v 5/2020 a k zápisu zást. práva na KN došlo 18. 6. 2020.

²⁰⁷ Zajištění bylo pro výpočet OP použito ve 12/2019 a k zápisu zást. práva na KN došlo 22. 1. 2020.

²⁰⁸ Zajištění bylo pro výpočet OP použito ve 5/2020 a k zápisu zást. práva na KN došlo 29. 7. 2020.

²⁰⁹ Zajištění bylo pro výpočet OP použito ve 12/2018 a k zápisu zást. práva na KN došlo 2. 1. 2019.

²¹⁰ Zajištění bylo pro výpočet OP použito ve 6/2019 a k zápisu zást. práva na KN došlo 8. 10. 2019.

²¹¹ Vklad práva byl proveden k 1. 7. 2020, zajištění pro OP bylo použito k 30. 6. 2020. PDZ nedoložila k jakému datu byl proveden vklad práva u ZP k jedné z nemovitostí (Křenov) – doložila jen rozhodnutí z 30. 6. 2020 o tom, že byl vklad práva povolen.

banka osobě podléhající jejímu dohledu při zjištění nedostatku v její činnosti v důsledku porušení nebo nedodržení povinnosti nebo podmínky stanovené tímto zákonem, právním předpisem jej provádějícím, rozhodnutím vydaným podle tohoto zákona, opatřením obecné povahy vydaným podle tohoto zákona, přímo použitelným předpisem Evropské unie upravujícím omezující požadavky a nařízením nebo rozhodnutím Evropské komise uložit opatření k nápravě zjištěného nedostatku odpovídající povaze porušení a jeho závažnosti.

265. Podle ustanovení § 28 odst. 5 písm. a) bod 1 zákona o družstevních záložnách může Česká národní banka osobě podléhající jejímu dohledu v případě zjištění nedostatku v její činnosti uložit, aby vyměnila člena představenstva, člena kontrolní komise nebo jinou odpovědnou fyzickou osobu.
266. Ustanovení § 28a odst. 4 zákona o družstevních záložnách stanoví osobě, které Česká národní banka uložila opatření k nápravě, povinnost bez zbytečného odkladu informovat Českou národní banku o zjednání nápravy.

Odůvodnění povinnosti hradit náklady řízení

267. Dle ustanovení § 79 odst. 5 správního řádu uloží správní orgán účastníkovi řízení, který vyvolal řízení porušením své právní povinnosti, povinnost nahradit náklady řízení paušální částkou. Paušální částka je pak na základě zmocnění obsaženého v § 176 správního řádu stanovena vyhláškou č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení, ve znění vyhlášky č. 112/2017 Sb. Z ustanovení § 6 odst. 1 této vyhlášky pak vyplývá, že paušální částka nákladů správního řízení, které účastník vyvolal porušením své právní povinnosti, činí 1 000 Kč.
268. Vzhledem ke skutečnosti, že vedené řízení bylo, jak je podrobně popsáno výše, vyvoláno porušením právních povinností účastníka řízení, uložil správní orgán účastníkovi řízení povinnost nahradit paušální částkou ve výši 1 000 Kč náklady tohoto řízení.

POUČENÍ

Proti tomuto rozhodnutí lze podle ustanovení § 152 správního řádu ve spojení s ustanovení § 28a odst. 5 zákona o družstevních záložnách podat rozklad u České národní banky, Na Příkopě 28, 115 03 Praha 1, a to prostřednictvím sekce licenčních a sankčních řízení. Rozklad nemá odkladný účinek. O rozkladu rozhoduje bankovní rada České národní banky. Lhůta pro podání rozkladu činí podle ustanovení § 83 odst. 1 správního řádu ve spojení s ustanovením § 152 odst. 5 téhož zákona 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí.

Ing. Karel Gabrhel, LL.M.
ředitel sekce licenčních a sankčních řízení
podepsáno elektronicky

Mgr. et Mgr. Petra Chroustovská
ředitelka odboru sankčních řízení
podepsáno elektronicky